

REFORMÁTUSOK LAPJA

A Pietr. Craiului Ref. Egyházkerület Hivatalos Közlönye.

Főszerkesztő: DEBRECZENI ISTVÁN. Felelős szerkesztő: KOVÁCS JÓZSEF

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Református Püspöki Hivatal Oradea,
Strada Petru Maior 1.
Kéziratokat nem ad vissza a szerk.

Előfizetési ár: egész évre 360 lei. Fél-
évre 180 lei. — Egyes lappéldányok
ára 10 lei. — Megjelenik minden
hónap 1., 10. és 20-ik napján.

Iskolai év bezárásakor.

Egyházunk és magyarságunk veteményes kertje: az iskola mutatja be, hogy van-e életjoga, jövője annak a népnek, melyet így neveznek: kálvinista magyar.

Ki nem látja, hogy a népek és nemzetek versenye talán sohasem volt olyan éles, mint éppen napjainkban; hogy heves, sokszor vad harc folyik a fajok között a megmaradásért; s hogy a küzdelmet nem bíró népek egyenesen halálra vannak kárhóztatva.

A nemzeti életnek ebben a nagy forgatagában hol van az a bázis, amelyen mi magyarok megállhatunk, hol van az a varázserő, amely megtarthatna minket!?

Ez a bázis nem lehet más, mint kálvinista egyházunk; ez a varázserő nem lehet más, mint a tudás.

Ezen az alapon, a kálvinista egyház alapján állva — hangzik felénk az ige: »Elvész a nép, amely tudomány nélkül való«.

Talán sohasem voltak időszerűbbek ezek a szavak, mint éppen napjainkban. A magyar kálvinizmus, melyért vagyont, családot, sőt életet is áldoztak papok, tanítók és hithű egyháztagek; amely martírok és gályarabok kiomló vérével van megszentelve: kezdi elveszíteni varázsát; a magyar kálvinista tudomány, amely a lelkiismereti szabadságot s a folytonos fejlődést irta zászlójára: hovatovább a hideg közöny dermedtő jegébe fagy.

Nem vagyok egyedül e szomorú tünet megállapításában, azokkal azonban, akik ennek az okát kizárólag az egyháztagek hűtlenségében látják, — nem értek egyet.

A különféle ágakra alakult keresztyénséget leghelyesebben a magyar kálvinizmus fogta fel, amely megtöltötte azt a magyar szellem béklyókat nem ismerő liberális muszával.

A ker. vallás örök alkotmányának, a haladó és változó idők minden viszonyait magában foglaló keretnek készült, nem lehet

azért azt veszélyek nélkül megállapítani, vagy bármelyik korszakba belemerevíteni. Kézzelfogható tanubizonyossága ennek a reformáció, amely kinőtte és szétvetette a középkori kereteket s szabad utat nyitott a fejlődő korok perspektívái felé.

Tudjuk, hogy a középkorban minden életmegnyilvánulás, fel, egészen a művészetekig — a kath. egyház keretében jutott kifejezésre és nyert értelmet. A fejlődés azonban haladt, a kath. egyház maradt s a kettőnek az eltávolodása hozta létre a reformációt, amely magát a kath. egyházat is kiszólitotta régi merevségéből.

Vajjon a kálvinista egyház lépést tartott-e a változó időkkel, vajjon egy olyan kerete-e az a mai kálvinista életnek, amely annak összes problémáit megoldja s amelyen kívül kálvinista élet, haladás és megmaradás el sem képzelhető!?

Erre a kérdésre nem tudok határozott igennel felelni és én ebben látom az egyház és a hívek eltávolodását.

A kálvinista egyháznak ma egy olyan keretnek kell lennie, amelyben, mint a középkorban — minden kálvinista ember gazdasági, szellemi és erkölcsi problémái megoldást nyernek.

Ma nem elegendő a szószéken predikálni, az iskolában gyermeket tanítani, az egyház tevékenységének a kálvinista életnek minden területét fel kell ölelnie, az egyház keretén belül a mai szociális problémáknak meg kell enyhülniök, a mai egyháznak a mai kálvinista élet nélkülözhetetlen keretének kell lennie.

Ehez azonban mindenekelőtt hivatásuk magaslatán álló papok és tanítók kellene, akik érzik a felelősséget, mellyel a nagy családnak: fajuknak tartoznak, akik nem hivatalnak, kenyérkereseti lehetőségnek tekintik állásukat, hanem misszióknak, amely aszkéta-lelkeké magasztosítja őket.

Azután kellene ugyancsak hivatásuk magaslatán álló presbiterek, akikben apostoli lendületek szunnyadoznak s az egyház minden megmozdulásánál jópéldájukkal járnak elől.

Kellene végre lelkes, hithű egyháztagnak, akik megmozdulnak minden egyes hívó szóra; akik érzik, hogy csak az egyház keretén belül oldhatják meg életproblémáikat s élhetnek tökéletes emberi életet.

Ime bemutatjuk, hogyan kertészkedtünk mi, tanítók az egyház és magyarságunk veteményes kertjében. Bemutatjuk, hogy van-e ígélet fajunk fésző bimbóiban, vagy pedig a fekete halálnak vagyunk-e eljegyezve! — Bemutatjuk, hogy unott hivatalnak tekintettük-e az iskolát, vagy pedig misszióknak, ahol élet és halál kérdései vannak engesztelhetetlen csatát.

Tudjuk, hogy a plánták felnevelésével nem tettünk eleget

magasztos hivatásunknak, tudjuk, hogy a plántákat gyümölcstermő fákká kell terebélyesítenünk, de erre mi, a magunk erejéből nem vagyunk képesek.

Jöjjetek hát segítségünkre lekipásztörök, presbyterek, hithű, öntudatos egyháztagok és teremtsük meg minden helységben azt a kálvinista egyházközséget, amely a kor színvonalán állva, az élők minden feladatát felölelve — életünknek, haladásunknak és megmaradásunknak egyetlen és nélkülözhetetlen bázisa lesz.

Tóth Zsigmond.

Teologusaink segélye.

A Református Jövöben maga a Püspök ur ömelte fel hívó szavát a jövő vezetői érdekében. Rámutatott arra a nehéz anyagi helyzetre, amelyben teologusaink tanulmányaikat végzik, távol egyházkerületünktől, minden támogatás és segély nélkül anyagiakban, egyedül arra a szerény töredékre utalva, ami jut nekik a tanulmányi segély alapból. Ez az alap a hivek 50 banis járulékaiból gyűlné be, ha az egyházközségek azokat pontosan befizetnék! 125.000 leit tenne ki egy évben s vannak rá igényjogosultak kb. 70-en: teologusok, tanítójelöltek, tanítóképzősök, k.-beli lelkészek és tanítók középiskolába járó gyermekei.

Természetesen ilyen számarányok mellett a segélyezés csak névleges, olyan, mint apályban a futó eső — többet árt, mint használ.

Hogy mi lesz akkor, ha egyházközségeink pásztoriskoláink nevelőmunkás nélkül maradnak — azzal egy emberen — a püspökön — kívül nem törődik senki.

Felhívására elküldte a tormaci özvegy szerény fillérét egyetlenegy lelkész urnak eszébe jutott, hogy mily bőven táplálta a gazdag debreceni alma mater fiaiit annak idejében ösztöndíjakkal, jutalmakkal, hogy ebből illő volna valamit visszajuttatni azon fiainak, akiknek alma materük a hivek adakozó készsége. Egyetlen földesasszonynak jutott eszébe, hogy a földbirtok nem szóvivő szerepre képesítő adománya Istennek, hanem kötelező adósság minden egyházi céllal szemben. Parányi egyházközségek erejükön felül adakoztak, nem sokan, de példaadóan. Virágzó, gazdag egyházközségek nevetségesen kicsiny összegekkel szerepelnek, de mégis ilyenekkel is alig egy-kettő. A hatalmas baia-marei egyházmegye községei összesen 200 leit adtak, a valea eriului 300 leit, cärei semmit, Salonta 888 leit stb. stb. mint az a pontos alábbi kimutatásban látható.

Banati egyházmegye: 100 egyházközség, 200 belmissziói alakulat, 50 magános, összesen 350. Salontai egyházmegye: 588 egyházközség, 300 magános, összesen 888. Bihori egyházmegye: 3950 belmissziói alakulat, 1350 magános, összesen 5300. Ebből 3850 Oradea. Valea eriolui egyházmegye: 300 magános, összesen 300. Cărei egyházmegye: —. Baia marei egyházmegye: 200 belm. alakulat, összesen 200. Összesen 688 egyházközség, 4350 belmissziói alakulat, 2000 magános, összesen 7038.

A Püspök ur ezeket a szerény morzsákat szét osztotta a teológusok közt. Kellett volna komoly megsegítésükre kb. 50.000 lei. Kapnak 7038-at.

Hátralékaik miatt a teológia igazgatósága nem engedi őket vizsgáztatni. Elveszítenek egy-egy évet. Vagy uzsorások kezébe kerülnek s az adósság nyomasztó terhével kezdik majd szolgálatukat.

S a hivek, az egyházközségek, a fölöttesek a hányatott fiatalembertől, akinek egészségét aláasta a nélkülözés, akaraterejét megbénította a nincstelenséggel folytatott meddő küzdelem, anyagi függetlenségét elvesztette az adósságok özönében, drága fiatal éveit a vizsgától való eltiltásban — azt fogják követelni, hogy fiatalos hévvel, lelkesedéssel álljon helyt a kisebbségi élet egyik legnehezebb őrhelyén.

Reflexióim

a dr Soós István megjegyzésére.

A dr Gyenge János »aggodalmaim« magam is nagyon alaposnak látom, amit szerintem nem lehet olyan könnyen elintézni. Kénytelen vagyok hozzászólni a szövetkezet-alapítás ügyéhez s egyben egy szives kérelmet is intézek lelkésztársaimhoz.

Merem ezt tenni annál is inkább, mert mióta rendes lelkész vagyok, állandóan foglalkoztam s foglalkozok szövetkezettel; segédpap koromban két évig voltam egy hitelszövetkezet könyvelője, ma is ott vagyok mindenütt, hol szövetkezetről van szó, jól ismerem a legujabb törvényt, sőt egy sätmar-i gazdasági szövetkezet felügyelőbizottság tagja, a gazdasági szindikátus igazgatósági tagja vagyok s ha mindennek dacára mégis Gyenge János mellé állok, annak mélységének kell lennie. Különösen azok fognak csodálkozni, kik közelebbről ismernek; hiszen azért voltam is, vagyok ma is csapni való pap, mert életünk gazdasági oldalára is nagy súlyt helyezek s mégis ma éppen tapasztalataimból kifolyólag, a lehető legnagyobb óvatosságot ajánlom e téren lelkésztársaimnak, az ellen meg tiltakozom, hogy Kálvin nevét használjuk ilyen vonatkozásban.

Igazolásul legyen szabad egy pár példát felhoznom. Mikor megismertem az új szövetkezeti törvényt, a legnagyobb lelkesedéssel mentem hirdetni a szövetkezés előnyét s többen csatlakoztak is, de ha ma az eredményről kérdez valaki, csak a csalódásról számolhatok be. Így a többek között lóhere-magot vásárol a szövetkeztőlünk. Szívesen jártam közre és megalkudtunk 31-es árban. Mikor behozták egy hét múlva, már csak 28-as árban fizették volna és kénytelen voltam kereskedőnek 29 Leiert eladni.

Így állunk a mezőgazdasági szövetkezetekkel. A hitelszövetkezet ma még nagyobb óvatosságot követel. Avagy reámutassak a magyar földhitelintézetre? Nem teszem, mert céloom csak az óvatosságra való szíves felhívás. A szomszéd faluban egy felszámolás alatt levő bank igazgatóinak hiába prédikálok már évek óta, nem mernek hitelszövetkezethez fogni.

Mindezekből levonhatjuk azt, hogy más a szövetkezeti törvény és más a valóság. A szövetkezetnek, ha élni akar, nyereszkednie kell s csak azután tehet jót, ha már nyert. Én attól félek, hogy a nyereség olyan sok időt vesz igénybe, hogy nem lesz ideje jót tenni.

Ahhoz, hogy a szövetkezet megfeleljen rendeltetésének, nyugodt gazdasági élet szükséges. Ma pedig ez nincs meg.

Szándékosan hangsúlyozom a *ma*-t. A szövetkezés eszméjéről nekünk soha lemondanunk nem szabad, de ma feltétlen óvatosaknak kell lennünk, ha nem akarjuk magunkat kompromittálni és a Kálvin nevének bekapcsolását hagyjuk nyugodtabb időre! *Dr Koronka Pál*

Készül a kisbetűs hangjegyes énekeskönyv.

Általánosan megnyilvánuló óhajtnak tett eleget egyházkerületünk elnöksége, mikor az egyházkerületi közgyűléstől nyert felhatalmazás alapján, elrendelte a kisbetűs hangjegyes énekeskönyv kinyomtatását.

Az új énekeskönyv hangjegyes része minden változtatás nélkül azonos a nagybetűs énekeskönyv hangjegyeivel, szövegrészében csupán annyi eltérés van, hogy a helyesírás a legújabb, az akadémiai és iskolai helyesírás egyeztetéséből származó hivatalos magyar helyesírást követi.

A munka menete a következő:

A kottásorokat az alattuk levő szöveggel együtt cinklemezre fényképezik a kisbetűs énekeskönyv alakjának megfelelő nagyságban, s az úgy készülő klisséról nyomják. A kotta nélküli részeket a nyomda teljesen új betűkkel, »petit« nagyságban szedi. Ezeknek a

betűknek a magassága $\frac{2}{3}$ -része a nagybetűs énekeskönyv »ciceró« betűinek. Szerencsés véletlen, hogy a klissékben fényképezett betűk és a friss szedés betűi közt alig $\frac{1}{10}$ mm. magasság különbség van, s így nem feltűnő szépséghiba, ami a Zengjen hálaéneknél és a magyarországi kisbetűs hangjegyes énekeskönyveknél látható, hogy t. i. a kották alatt sokkal kisebb betűk vannak, mint a szöveg többi részében.

Az énekeskönyv nagysága akkora, mint a régi hangjegynélküli énekeskönyvé, oldalszáma azonban sokkal nagyobb lesz, kb. 550 oldal. Hogy ennek következtében tulságos vastag ne legyen, külön papírost rendeltünk, s az egész vastagság 1.5 cm. vastag lesz. Így az énekeskönyv zsebben és retikülben hordható.

Jelenleg a nyomda már túl van az indulás nehézségein, a 7. 8. iv van a gépben. Egyidejűleg a könyvkötő már hajtogatja a kész iveket, s így az új énekeskönyv szeptember elején már forgalomba kerül. Attól kezdve a nagybetűs hangjegyes énekeskönyvet csak külön kifejezett kívánságra ad ki tankönyvtárunk.

A legnagyobb gonddal javítjuk a nyomtatási hibákat. Mielőtt a nyomdába adnánk, a nagybetűs hangjegyes énekeskönyv példányát, amelyről a szedés történik, gondosan kijavítjuk (1 olvasás). A szedésről készült első levonatot a nyomdással egyetértésben a külön elkészült kottával együtt oldalakra osztjuk be. A klissékészítő nagy táblákban készíti el a klissét, s csak azután, a beosztás után darabolja szét. Ezután a széttördelt oldalakat értelem szerint gondosan átjavítjuk (2 olvasás). A nyomdász a hibákat kijavítja, s az oldalakra felrakja a nyomdai jelzéseket, a fejet, s új levonatot készít. Erre következik a 3. olvasás, melynek célja megállapítani, hogy a versek ritmusa helyes-e. Egy negyedik olvasás, ill. összeolvasás biztosítja, hogy a szövege azonos legyen a nagybetűs énekeskönyvével. Kétség esetén a szöveget összehasonlítjuk a magyarországi kiadással és az énekeskönyvnek az átdolgozás előtti kiadásával. Együttal ellenőrizzük az oldalféjek, a dallamra való utalások és a verssorok számozásának helyességét. Ezután a javítás után a nyomda beállítja a gépbe, egyszerre két ivet, de mielőtt a nyomást megkezdéné, még egyszer bemutatja a már teljesen kész ivet, s ezen ellenőrizzük, hogy az eddig talált összes hibák ki vannak-e javítva. Csak ezután kapja meg a nyomda az engedélyt a nyomtatásra.

Reméljük, hogy a kisbetűs hangjegyes énekeskönyv a kiállítás szépségével az összes eddigieket felül fogja mulni, alakja miatt mihamar kedvelté lesz hűveink körében, s számításunkban, hogy ez év végéig 3000 pld. elfogy belőle, nem fogunk csalatkozni.

Ára darabonként szép vászonkötésben, arany kehellyel és sorokkal 60 lei lesz.

HIREK

Dr Baltazár Dezső 25 éves püspöki jubileuma.

A tiszántuli egyházkerület országos ünnepséget rendezett abból az alkalomból, hogy dr Baltazár Dezső püspök 25 év óta áll az egyházkerület élén. Az az ünnepi közgyűlés, mely június 3-án a debreceni nagytemplomban ment végbe, igazi ünnepnapja volt nemcsak a tiszántuli egyházkerületnek és a debreceni gyülekezetnek, hanem ugyszólván minden magyar reformátusnak. Nekünk is, kik kerületünk megalakulásáig az ő kormányzása alatt éltünk.

Az ünnepi közgyűlés alkalmából szűknek bizonyult a hatalmas templom, melyet a több, mint 5000 főnyi közönség zsufolásig megtöltött. A gyülekezet és a kollégiumi Kántus éneke után Török Imre esperes igeolvasása és imádsága után báró Vay László főgondnok nyitott a meg a közgyűlést, mely után Maklár Károly főjegyző méltatta a püspök munkásságát, megemlítve, hogy 25 éves püspöki szolgálatát 1757. óta az egyházkerület egy püspöke sem haladta túl. Előterjesztésére a kerület elhatározta, hogy megfestteti a püspök arcképét, jubileumi emlékkönyvet ad ki és 25,000 pengős alapítványt létesít, melyet a debreceni egyházközség nyitott meg 5000 pengővel. Majd a küldöttség által meghívott püspököt a főgondnok üdvözölt, felsorolta az ünnepelt érdemeit, melyre a püspöknek a fenkölt öntudat méltóságával elmondott válasza munkájának értékével való nemes és boldog dicsekedés volt.

Ezután következtek a küldöttségek üdvözletei, számszerint 27-en, melyekre a püspök egyszerre válaszolt. A hétszáz teritékes ünnepi ebéd után a délutáni közgyűlést megelőzőleg leplezték le a püspök életnagyságu képét a Kollégium disztermében, ahol dr Beér Elek tanácsbíró mondotta az ünnepi beszédet. Utána a kollégium főbejáratánál a könyvtárba vezető lépcső fordulójában a falba épített s a püspök fejét ábrázoló — a reform. diákok által készített — művészi dombormű átadása következett dr Kállay Kálmán koll. igazgató hatásos beszédével.

A debreceni presbytérium is megünnepelte a nevezetes évfordulót május 29-én tartott ünnepi gyűlésében, melyen dr Vásáry István főgondnok nagyszabásu beszéde s a püspök történelmi megalapozottságu és a debreceni kálvinizmás mellett bizonyosságot tevő apostoli válasza után dr Juhász Nagy Sándor terjesztette elő a gazdasági bizottság javaslatát, mellyel 5000 pengős alapítvány létesítését határozta el. Végül a péterfiai egyházrész Sipos Imre lelkész által tolmácsolt üdvözlete és a püspöknek erre adott közvetlen válasza fejezték be a bensőséges családi ünneplést.

**Egyházmegyei válasz-
tások.** A baia-mare-i egyház-
megye szavazatbontó-bizottsága
folyó hó 25-én bontotta fel az
egyházmegyei lelkészi főjegy-
zősége és két lelkészi tanács-

birói tisztségre beérkezett szava-
zatokat és megállapította, hogy
a lelkészi főjegyzőségre egy-
hangulag Visky Ferenc agris-i
lelkész választatott meg, az
egyik lelkészi tanácsbírói tiszt-

ségre Papp József siget-i lelkész szintén elnyerte a szavazatok általános többségét, míg a második tisztségre a két legtöbb szavazatot nyert Kürthy Károly halmeu-i (27) és Gacsályi Zsigmond culciul-mic-i (15) lelkészek között pótszavazás rendeltetett el.

Templomszentelési ünnepély. Pünköszt másodnapján örömmünnepe volt a hrip-i református gyülekezetnek, mert akkor avatták fel a nőszövetségi tagok szorgalmából fakadt nemes áldozatkészség filléreiből megrenovált templomot, melyet új kerítéssel is körülvettek. Az avató ünnepre eljöttek a szomszéd gyülekezetek tagjai is. A gyülekezeti énekek és a helybeli lelkész imája után Váradiné Lénárd Margit énekszólója nyitotta meg a sziveket az ige befogadására. Az igét Várady József cărășeu-i lelkész hirdette: Pál apostol Kor. lev. III. r. 16. v. alapján rámutatva arra, hogy Isten a női lelkeket választotta ki ez alkalommal a maga dicsősége szolgálatára. A bensőséges ünnepet egy bibliakörös leány szavalata és a cărășeu-i nőszövetség éneke zárta be. Délben szintén a nőszövetség megrendezésében közebéd volt, melyen lelkes pohárköszöntők hangzottak el a gyülekezet és a lelkipásztorok részéről. A délutáni vallásos ünnepélyen Kürthy Dezső corod-i lelkész hirdette az igét ap. csel. 2. r. 4. v. alapján. Utána a cărășeui női dalkar éneke, valamint a bibliakörös leányok éneke, szavalata csoportosult az ige köré. Boldog az a gyülekezet, amelyiknek ilyen szorgalmas nőszövetségi tagjai vannak, akik foltozgatják az anyaszentegyház ruházatát, mint a Jézus Krisztusnak nemes lelkü Tábitái.

A satumare-i középiskolák pünköshti kirándulása.

A fiuliceum és leánygimnázium 140 növendéke pünköszt két napján tanulmányi kirándulást rendezett egyházkerületünk központjába: Oradeára és Salontára, Arany János szülőföldjére. Szombaton este érkeztek Oradeára, hol a leányinternátusban és a leánygimnázium termeiben nyertek elszállásolást. Másnap reggel Salontára mentek, ahol délelőtt istentisztelet keretében énekeltek, azután megtekintették a Csonkatoronyban levő Arany-muzeumot és a város nevezetességeit. Délután templomi ünnepélyt rendeztek. Másnap reggel visszautaztak Oradeára, ahol délelőtt az ujjvárosi templomban tartott istentiszteleten jelentek meg, melyen az énekkar énekelt, délután pedig az olaszi-i templomban tartották meg ünnepélyüket. Mindkét helyen közreműködött a főgimn. ének- és zenekara s a két középiskola egyesített énekkara egy-egy számmal, Visky Ferenc VIII. o. t. imádsággal, Debreczeni Pál VIII. o. t. és Gellért Sándor VII. o. t. szavallattal. A kirándulás nagyban hozzájárult a két középiskola előnyös megismertetéséhez, mert a tanulók mindenütt úgy megjelentetésükkel, mint sikeres közreműködéseikkel a legjobb hatásokat váltották ki és kellemes emlékeket hagytak maguk után. Szívünkben viszont hála ébredt a kirándulás elősegítői és helyi megrendezői, első sorban Püspök urunk, a gyülekezetek lelkipásztorai, férfi- és nőszövetségei, az oradeai internátus vezetősége és mindazok iránt, akik őket vendégszeretetünkben részesítették.

Hivatalos rész

Református Püspöki Hivatal, Oradea.

2778—1936. sz. KÖRRENDELET. *Valamennyi kebelbeli elemi iskolai hatóságnak.* Junius 26-án vettem a minisztériumnak u. a. hó 24-én kelt 73,526—1936. sz. rendeletét a II.-foku előléptetési vizsgáról. Mihez tartás végett azzal közlöm, hogy részletesebb intézkedéseket a szükséges felvilágosítások beszerzése után teszek. A rendelet szövege a következő:

Van szerencsém tudomására hozni, hogy a minisztérium az új elemi iskolai törvény 119. fejeletében elrendelte a második fokozat előléptetési vizsga megtartását a felekezeti iskolák tanítóival.

Ennek következtében sziveskedjék megtenni minden intézkedést, ennek a megszervezésére, a törvény intézkedéseinek és a lent elsorolt utasításoknak megfelelően:

1. Ezek a vizsgálatok minden második évben tartandók. 1936-ban ősszel fogják őket tartani.

2. A jelöltek, akik beírásukat kérik, legalább 3 évi végleges minőségben töltött szolgálattal bírnak vagy legalább 6 évi tényleges szolgálattal a vizsgálat megkezdésének időpontjában. Azaz behívhatók a vizsgálatra azok a tanítók és tanítónők, akik, mint ideiglenes rendes vagy ezekkel egyenjogositott tanítók működnek az 1929—30. év kezdete óta. (Ebben a minőségben ki lehet nevezni a férfiakat, a katonai szolgálat letöltése után, a nőket 21 éves korukban). Be kell tölteniök a törvény 119. fejeletében említett egyéb feltételeket is.

3. A vizsgálat 3 részből áll: a) írásbeli vizsgálat, amelynek tárgyát a püspökség szabja meg és a vizsgálat megkezdése előtt lezárt és lepecsételt borítékban küldi meg az elnöknek. Ezt a vizsgálatot veszik: a román nyelvnél a nemzeti tárgyak köréből, az isk. előadási nyelven pedagógiai vagy tudományos tétel. b) Szóbeli vizsgálat pedagógiai szerző ismertetéséből, ezt a püspökség állapítja meg a vizsgálat kihirdetésekor. c) Gyakorlati tanítás egy román nyelvű tárgy és egy az isk. előadási nyelven, a tárgyakat a bizottság jelöli ki, az V—VII. osztályos növendékekkel az elméleti tantárgyakból és a gyakorlati munkálatokból kell venni.

Mindezek a részvizsgák elégtelen eredmény esetén a további vizsgálatból kizárnak.

Minden egyes részvizsgánál a jegynek legalább 6-nak, az általános középjegynek legalább 7,5-nek kell lennie.

4. A vizsgálati bizottságot az illető egyházi tanügyi hatóság nevezi ki. A miniszter a bizottságba egy tagot kiküldhet. A vizsgálatot vagy a püspökség székhelyén vagy az egyházkerület egyik tanítóképző-intézeténél tartják az összes tanítók és tanítónők számára, akik ahoz a püspökséghez tartoznak.

5. Ezen vizsgálatra behívott tanítóknak a kimutatását idejében meg kell szerkeszteni. Egy példányt be kell terjeszteni a minisztériumnak, jelentvén egyúttal a vizsgálat idejét és helyét.

6. A püspökségek a kimutatások elkészítésénél tekintetbe veszik a törvény intézkedéseit.

7. A tanítók, akik ezen vizsgálaton meg akarnak jelenni, kérényüket az illetékes egyházi hatósághoz intézzék, azonnal, mihelyt tudomást vesznek ezen vizsgálat megtartásáról.

8. A vizsgálat befejezése után két kimutatást készítenek 3—3 példányban: a) Egy általános kimutatást az összes jelöltekről, megyénként kimutatva, feltüntetve mindeniknél megjelent-e, milyen jegyeket kapott és visszautasították-e. b) Egy különleges kimutatást az átmentekről az osztályzat sorrendjében.

Egy példányt mindenikből a minisztériumnak kell beküldeni részletes jelentés kíséretében a bizottság megjegyzéseivel és megállapításaival.

A vizsgálatra jelentkező és elfogadott tanítók vizsgadíjat fognak fizetni, amelyből a bizottság tagjainak a napidiját fedezik.

Fentiek szerint a vizsgálat nem kötelező. Akik az Oradea-n, a püspöki hivatal által rendezendő vizsgálaton részt kívánnak venni, jelentkezzenek írásban román folyamodvánnyal legkésőbb aug. 1-ig a püspöki hivatalban. A folyamodványhoz mellékelendők az el. isk. törvény 119. fej. a—g) pontokban foglalt igazoló iratok.

A törvény 119. fej. 3. bekezdésében említett különleges látogatásra nézve a folyamodóknál a vizsgálat előtt intézkedni fogok.

A rendelet 3. pont b) alatt említett pedagógiai szerző: Apácai Cseri János pedagógiai munkái. Oradea, 1936 június 30. Atyafiságos szeretettel: Sulyok István, s. k. püspök.

2779—1936. KÖRRENDELET. *Valamennyi kebelbeli elemi iskolai hatóságnak.* Junius hó 26-án vettem a Minisztériumnak u. a. hó 24-én kelt 73506—1936. sz. rendeletét a véglegesítési vizsgákról. Miheztartás végett azzal közlöm, hogy részletesebb intézkedéseket a szükséges felvilágosítások beszerzése után teszek. A rendelet szövege a következő:

Van szerencsém értesíteni, hogy a minisztérium az új elemi isk. törvény 118. fej. alapján, amely újra bevezeti a véglegesítési

vizsga kötelezettségét, elrendeli ezen vizsgálat lételetét a felekezeti iskolák tanítói számára is.

Következésképen kérem, sziveskedjék annak megszervezésére intézkedéseket tenni, megfelelőleg a törvény rendelkezéseinek és az alább felsorolt utbaigazításoknak:

1. Az 1936 évi vizsgálatot ezen év őszén fogják tartani. A vizsgálaton kötelesek megjelenni azok a tanítók, és elemi iskolai vagy kiseddóvó tanítónők, akik a vizsga megtartásának pillanatában legalább 3 éves tényleges szolgálatot tudnak felmutatni, mint ideiglenes, rendes, vagy ezekkel egyenjogositott tanítók. (Ideiglenes, rendes, vagy ezzel egyenjogositott az a jelölt, aki a kinevezés pillanatában férfi, eleget tett a katonai szolgálatának, ha nő betöltötte a 21 évet. Akik ezen feltételeknek meg nem felelnek, helyettesek.) Az 1936 évi véglegesítési vizsgán meg kell jelenniük azoknak a tanítóknak, akik mint ideiglenes, rendes, vagy ezzel egyenjogú tanítók 1932 szept. 1-től kezdődőleg nevezettek ki. Akiket ideiglenes, rendesnek, vagy hasonló jellegű tanítónak az 1932—33. isk. év előtt neveztek ki, véglegeseknek tekintendők.

2. A vizsgálat írásbeli dolgozatból, szóbeli feleletből és gyakorlati előadásból fog állani.

Az írásbeli két tárgyból áll, irodalmi vagy pedagógiai. egyik románul, másik az iskola előadási nyelvén. A román tárgyat a minisztérium állapítja meg, a magyart az illetékes egyházi hatóság. Ezek a dolgozatok elégtelen eredmény esetén, a jelöltet a többi részéből a vizsgálatnak kizárják.

A tárgyakat lepecsételt borítékba kell bezárni. A borítékot a növendékek és a bizottság jelenlétében kell felnyitni a vizsgálat megkezdésének folyamatában.

A szóbeli feleletnél a növendékek a bizottság előtt beszélgetést tartanak a tanítóképző tantárgyaiból (vallástan, román nyelv, az iskola előadási nyelve, pedagógia, történelem, földrajz, természetrajz és mennyiségtan.)

A gyakorlati tanítást a gyakorló iskolában kell tartani, a bizottságtól megállapított tárgyból az el. iskolák osztályainak keretéből véve, egyet román nyelven, és egyet az iskola előadási nyelvén.

Az átmenetelhez szükséges általános jegy 7. És minden egyes részvizsgánál legalább 6. A jelölteknek be kell mutatniuk a bizottság előtt előadásaiknak előkészített anyagát, az utolsó szolgálati évekből.

3. A vizsgáló-bizottságot az illetékes egyházi hatóság állapítja meg. A miniszter ebbe a vizsgáló-bizottságba egy tagot küld ki, mint elnököt. A vizsgálatot az egyh.-ker. valamelyik tanítóképzőjében

kell tartani az összes tanítók és tanítónők számára, amelyek ahhoz az egyházkerülethez tartoznak.

4. Ezeken a vizsgálatokon szigoruan ügyelni kell arra, hogy az egyh.-ker. összes tanítói behivassanak, akik betöltik a fenti feltételeket. Igazolt mulasztásnak csak azokét tekintik, akik jóváhagyott betegszabadságon vannak. Azok a tanítók, akik nem kérik behívásukat, hivatalból hivandók be és meg nem jelenés esetén úgy tekintetnek, mint akik a vizsgálaton megbuktak.

Senki nem jelentkezhetik háromszornál többször a vizsgálaton. Akik a 3-ik kísérletnél sem kapják meg az átmenetelhez szükséges jegyet, vagy háromszor igazolatlanul mulasztanak, kötelező módon megszűnnek a tantestület tagjai lenni.

5. Az összes jelöltek, akik helyzetük igazolása után betöltik a fent elsorolt feltételeket és akik a vizsgálaton 7-es médiát kapnak, átmenteknek nyilváníttatnak és az egyh. hatóság a felekezeti oktatásban végleges jelleggel nevezi ki őket, a minisztérium pedig megerősíti ezt a kinevezést és kiadja számukra a végleges működési engedélyt.

6. A vizsgálat befejezése után 3 kimutatást kell készíteni, mindeniket két sorozattal: a) az egyik sorozatban szerepelnek az összes tanítók, akik a vizsgára jelentkeztek, az iskola és a megye ahol működnek, minden egyes vizsgánál kapott középjegy és az általános középjegy vagy annak a megemlítése, hogy igazoltan vagy igazolatlanul mulasztott, vagy hogy megbukott. b) A második sorozatban azok a növendékek szerepelnek, akik a vizsgát sikeresen letették, osztályzatuk sorrendjében, az iskola és a megye, ahol működnek, minden egyes részvizsgánál kapott jegy az általános középjeggyel.

Egy kimutatást a minisztériumnak kell betérjeszteni külön jelentéssel, a bizottságtól fölvelt jegyzőkönyv kíséretében, amely megállapítja az eredményt. (1 kimutatást a püspökségnek, egyet az iskola irattárában fognak megőrizni.)

7. Az ezen vizsgálatra kötelezett tanítóknak a kimutatását idejében el kell készíteni, 1 példányt be kell terjeszteni a minisztériumnak, jelentvén egyuttal, a helyet és az időpontot, amikor a vizsgálatot meg fogják tartani, valamint a kinevezett bizottságot.

A vizsgán megjelenő tanítók vizsgadíjat fizetnek és ebből flze-tik a bizottság tagjainak napidiját.

A vizsgára kötelezettek névsora hivatalom nyilvántartása szerint a következő:

Ferenczi Károly Românești, Kottra Gyula Remetea Oaş, Lengyel Jenő Ghirişa, Lovász Róza Andrid, Ottmayer Erzsébet Băbești,

Sarkadi Ilona Cherechiu, Sillye Kálmán Tamaşeu, Szikszay Erzsébet Oradea.

Ennek a névsornak közlése nem menti fel a véglegesítés vizsgára a fenti rendelet 1. pontja értelmében kötelezett tanítókat a következmények terhe alól, hogy az elemi iskolai törvény 2. bekezdése értelmében hivatalomnál legkésőbb aug. 1-ig kérvényezzék vizsgára bocsátásukat, beterjesztve az M. O. 3. bekezdésben a—g. pontok alatt felsorolt igazoló iratokat is, valamennyit román nyelven.

Mindazokra a kérdésekre nézve, amelyeket a törvény, és a fenti rendelet nem szabályoz világosan, felvilágosításért fordultunk a minisztériumhoz, s azt kellő időben közölni fogjuk. Oradea, 1936 június 30. Atyafiságos szeretettel: Sulyok István, s. k. püspök.

2834—1936-II. sz. KÖRRENDELET. *Valamennyi kebelbeli elemi iskolai hatóságnak és egyházközségnek.* Beküldendő legkésőbb július hó 10-ig a következő statisztikai kimutatás:

I. Iskolafenntartó egyházközségek részéről: 1. Az egyházközség neve. 2. A ref. tankötelesek száma. 3. A ref. iskolában osztályozott ref. növendékek száma, osztályonként részletezve, haladók és ismétlők osztálvonkint külön feltüntetve és összesítve. 4. A ref. iskolában osztályozott másvallású növendékek száma, osztályonként és vallás szerint részletezve, haladók és ismétlők külön feltüntetve és összesítve. 5. Bármely jellegű nem ref., de magyar tannyelvű elemi iskolában osztályozott ref. növendékek száma, úgy mint a 3. pont alatt. 6. Román tannyelvű elemi iskolában osztályozott ref. növendékek száma, mint a 3. pont alatt. 7. Német vagy más tannyelvű nem ref. elemi iskolában osztályozott növendékek száma, mint a 3. pont alatt. 8. A ref. iskolából sikeres abszolváló vizsgálatot tett ref. növendékek száma. 9. Bármely más jellegű és tannyelvű elemi iskolából sikeres abszolváló vizsgálatot tett ref. növendékek száma. 10. Az osztályozott növendékek mulasztásai egész napokban, igazolt és igazolatlan mulasztások külön kitüntetve. 11. Az előadás hány napon és mi okból szünetelt a szabályzat szerinti szünetek kivételével. 12. Az iskolában tartott egyházi jellegű ünnepek felsorolása. 13. Az iskolában használt tankönyvek részletes felsorolása. 14. Van-e minden iskolateremben teljes biblia és egyházkerületi kiadású hangjegyes énekeskönyv? 15. 1000 Leinél nagyobb beszerzések, átalakítások, új építkezések. 16. Tanítók száma, azok jellege, (okleveles-e, rendes, ideiglenes, férfi, nő, kántor-e?)

II. Az iskolát fenn nem tartó egyházközségek részéről az 1., 2., 5., 6., 7., 9. pontokra adandó válasz. Különös gond fordítandó a különböző típusú iskolákba járó ref. növendékek részletezésére osztályonként, mert erre a statisztikára az állami iskolai tanulók

vallástani könyvének előkészítésénél szükségem van. Oradea, 1936. június 29. Atyafiságos szeretettel: Sulyok István, s. k. püspök.

2681—1936. sz. KÖRRENDELET. Közigazgatási. *Valamennyi kebelbeli nt. telkészi hivatalnak.* Értesitem a nt. lelkésztársakat, akiknek gyülekezetében a »Külmisszió Barátai« táborába tartozó perselytulajdonosok, vagy a külmisszió ügyét megajánlott adományaikkal támogató barátok vannak, hogy a félévi perselybontást és az adományok összegyűjtését a külmissziói titkár körlevele szerint sziveskedjenek végrehajtani. Ennek időpontját a »Külmisszió barátai« vezetője — hozzám intézett beadványában ez évi július hó első vasárnapjára, vagyis július 5-ére tűzte ki.

Sziveskedjenek tehát az érdekelt lelkésztársak ezt a perselybontást úgy hajtani végre, hogy azt a külmissziói titkár atyánkfia kérni fogja.

Ezuttal is megismétlem egyházkerületünk 1935. évi közgyűlésének azt a rendelkezését, hogy a befolyt adományok egy összegben egyházkerületünk pénztárába küldendők »külmissziói perselypénz« megjelöléssel, ugyanakkor azonban az adományozók neve és a perselypénzek összege egy kimutatásban a Külmisszió Barátai vezetőjével (Ref. lelkészi hivatal Aninosa, jud. Hunedoara) is közlendő nyilvánítás és az »Egyház és Misszió«-ban való nyugtázás végett.

Meg kell azonban említenem a külmisszió vezetőjének azt az észrevételét is, hogy a kerületünkből érdekelt lelkésztársak közül az elmúlt alkalommal csak nyolcan küldötték be az előirt jelentést Horváth Jenő szerkesztő atyánkfianak s emiatt az adományok nyugtázásában — a jó ügy kárára — sok hiányosság támadt.

Egyebekben a vezetőség a perselybontás technikai lebonyolítására vonatkozóan a perselytulajdonosok névsorának közlése és a zárószalagok megküldése mellett közvetlenül fogja megkeresni az érdekelt lelkészi hivatalokat. Oradea, 1936. június 19. Atyafiságos szeretettel: Sulyok István, s. k. püspök.

2835—1936-II, sz. KÖRRENDELET. *Valamennyi kebelbeli elemi iskolai hatóságnak és a hivatalos lap szerkesztőségének.* Tanítói pályázatok beküldése esetén szigoruan szem előtt tartandók az 1935—26-d) egyházkerületi határozat intézkedései. Ezen határozatnak meg nem felelő pályázati hirdetések a hivatalos lapban nem közölhetők. Oradea, 1936 június 30. Atyafiságos szeretettel: Sulyok István, s. k., püspök.

Pályázat az Uileac de Beiuș-i ref. egyház kántortanítói állására. Fizetés: 1. Lakás kerttel. 2. 9 köből tisztabuza, 9 köből

szemes tergeri. 3. 18,000 Lei, azaz tizennyolcezer Lei évi készpénz. 4. 9 méter tűzifa. 5. Iskolájába járó gyermekektől fejenként 10 Lei. (kb. 400 Lei). 6. Egyházi jegyzőségért 300 Lei. Kántori teendőként 3 köből tisztabuza, 3 köből szemestengeri, 3 m. tűzifa, 6 vékás szántó föld, adóját az egyház fizeti, egyházkerületileg megállapított stóla. Kötelesség: A III., VII. osztály vezetése, mindennemű belmissziói munkában segédkezés, lelkész akadályoztatása esetén szószéki szolgálat, énekkar vezetése. Személyes megjelenés ajánlatos, de utiköltséget csak a megválasztott tanítónak fizet az egyház. Pályázhatnak érvényes oklevéllel és román vizsgával — az 1935—26-d) egyházkerületi határozatnak megfelelően — rendelkező férfitanítók. A pályázati határidő megjelenésétől számított 15 nap. Pályázati kérvények ref. lelkészi hivatalhoz küldendők. Uileac de Beiuș, jud. Bihor. 428—1936. esperesi szám.

Pályázati hirdetés. A carei református egyházközség presbitériuma pályázatot hirdet az üresedésben levő kántortanítói állásra. **J a v a d a l o m:** 1. Tisztességes lakás természetben, mely legalább két szoba, konyha, kamara, fűskamara, sertésól, kert. 2. Törzsfizetés az egyház pénztárából havi előleges részletekben 456 Lei, melyet az egyház az egyházkerületi közgyűlés 21—1932-k. sz. határozata értelmében 24000 Leire egészíti ki. Ezenkívül 100—100 K.-s, illetve ennek megfelelő 2400 Lei ötödéves korpótlék, s az egyházkerületi közgyűlés határozata szerint. 3. Szántó föld a Fazekas-dűlőben 12 kat. hold 809 négyszög öl. 4. 14 köbméter kemény tűzifa beszállítva. 5. Kántori stóla egyházkerületi díjszabás szerint kb. 5000 Lei. A földek adóját az egyház fizeti. A szántó föld egytagban van közvetlen a város alatt. **Kötelesség:** Az összes kántortanítói teendők végzése, a presbitérium által kijelölt osztályok vezetése. Énekkarok szervezése és vezetése. Minden belmissziói munkában s egyházépítő munkában minden erejével közreműködni, általában a törvény által kiszabott s az egyházi főhatóság által megállapított kötelességek végzése. Pályázhatnak okleveles kántortanítók, akik megfelelő zenei tudással bírnak s román nyelvtudásukat az egyházkerületi közgyűlés 26—d-1935. sz. határozata szerint igazolják. Nem választható meg senki 1. a román nyelvtudásnak a Magánoktatási törvény 16. fejt. c. pontjában foglaltak szerint való igazolás nélkül. 2. Az 1934. évi augusztusi vizsgán megbukott tanítók pedig annak igazolása nélkül, hogy 1935-ben tanfolyamon résztvettek, vagy az alól felmentést nyertek. Ugyancsak nem választhatók azok a tanítók, akik diplomájuk kelte után több mint 4 éven keresztül állást nem foglaltak el, vagy akiknek szolgálatában két évnél több megszakítás van, kivéve ha bemutatják a minisztériumnak 1935—36-ra szóló előzetes autorizációját. L. 3003—1935. II. sz. Körendelet. Hiv. lap. 1935. évi jul. 1. sz. 19. sz. Személyes bemutatkozás, próbaéneklés, orgonázás szükséges, azonban az egyház csak a megválasztottnak téríti meg költségeit. A próbaéneklés idejét a presbitérium állapítja meg. Pályázati határidő 1936 jul. 25. Pályázati kérvények felszerelve a carei lelkészi hivatal címére küldendők. Az állás 1936 szept. 1-én elfoglalandó. Presbitérium. 870—1936. esperesi szám.

ROMANIA

25 bani Posta

Reklamációk a lap megjelenésétől számított 15 napon belül.

A Főtiszteletű és Méltóságos Püspöki Hivatal 3905—1934. sz. körrendeletében **kötelező használatra elrendelt**

ÖSSZES ISKOLAI NYOMTATVÁNYOKAT

legjutányosabb árakon postafordultával szállítja a

KÁLVIN KÖNYVNYOMDA

Társtulajdonosok: Béres Károly, Béres Sándor és Román Károly

ORADEA, Str. Aurel Lazar 14.

a Református Leánynevelő-intézet épületében

A népoktatási törvény utasításainak teljesen megfelelő

Átköltözési (elbocsátó) bizonyítvány

ára 10 darab 25 Lei

Mulasztási figyelmeztetés elismervénnyel

10 darab 5 Lei.

A Királyhágómelléki Reform. Egyházkerület

iratterjesztésében állandóan kaphatók

nagybetűs HANGJEGYES

ÉNEKESKÖNYVEK

darabonként **100 lei** áron.

Bibliák a legegyszerűbttől a legdiszesebb kivitelig.
Traktátusfüzetek (Családi tűzhely mellett), bibliajelzők,
imádságos könyvek, köztük az újonnan megjelent
betegek számára való imádságoskönyv.

Képes levelező-lapok és levélpapírok nagy választékban

Nagyobb rendelésnél árengedmény

Kálvin könyvnyomda, Oradea

REFORMÁTUSOK LAPJA

A Pietr. Craiului Ref. Egyházkerület Hivatalos Közlönye.

Főszerkesztő: DEBRECZENI ISTVÁN. Felelős szerkesztő: KOVÁCS JÓZSEF

Szerkesztőség és kiadóhivatal:	○○○	Előfizetési ár: egész évre 360 lei. Fél-
Református Püspöki Hivatal Oradea,	○○○	évre 180 lei. — Egyes lappéldányok
Strada Petru Maior 1.	○○○	ára 10 lei. — Megjelenik minden
Kéziratokat nem ad vissza a szerk.	○○○	hónap 1., 10. és 20-ik napján.

SALVE!

A nagy és idősebb testvérkerület új püspökét: Főtiszteletű és Méltóságos *Vásárhelyi János* urat a mi kisebb és ifjabb kerületünk nevében e helyről is szeretettel és bizalommal köszöntjük diszes vezéri állásában. Áldás-kívánásaink és imádságaink szállnak az egek Urához, hogy adja megerősítő kegyelmét, megtartó gondviselését az elválasztott férfiura.

Sulyos örökséget vesz át az új püspök. E teher alatt két férfiú válla roskadt meg rövid idő alatt és immár ő a harmadik az ardeal-i püspöki székben rövid tizenhét esztendő leforgása alatt. Az első robusztus erejű és hősi lendületű, nagy bátorságú ember volt, bizony hamar kivágattatott. A második ifju erővel, nagy akarással, messzenéző szemmel indult utnak, bizony hamar megfáradt és félreállott az élről. S mi mindezekben csak Isten sulyos kezét érezzük fejünkön, mely alatt lehajtjuk alázatosan és a hit szavával valljuk: Te tudod Uram, mit és miért teszel! És ugylátszik, még nem volt elég a próbatétel a mi szegény, kereszthordozó Egyházunknak, ujabbakra és ujabbakra van szükség, hogy igazán megtérjen.

Itt, mi közöttünk már a püspökség sem az a kívánatos »jó dolog,« amelyet theologusok és káplánok, mint elérendő végcélt tűztek maguk elé, idézgetvéu Pál apostol mondását. Ime, annyira nem az, hogy aki elérte is, otthagyja, lemond róla. Nem a végső sikert jelentí, hanem a küzdelmek legforróbb frontját, ahol sok-sok fájdalmas seb és keserü visszavonulás titkos könnye ködösíti a szemet. Nem a magas polc dicsősége, hanem az érdemletlen megaláztatások Canossája. Nem a szabad lelki erők boldog kinyújtózkodása, hanem a guzsbakötöttség tehetetlen vergődése.

Ezt a sokképpen megterhelt méltóságot veszi most magára *Vásárhelyi János* az ő óriási kiterjedésű, nagy lélekszámú kerületében. Tisztában volt vele, hogy mi vár rá, hiszen évek óta ott volt

a második helyen, ahol betekintést nyert mindenbe. Láta a külső és belső bajokat, lehetőségeket és képtelenségeket, ismeri az egyházak, iskolák minden személyi és anyagi vonatkozásu ügyeit, mert egy csöppje volt az Egyház vérkeringésének, nem elefánt-csonttorony elzárt szobájából nézte messzelátón át az életet, nem teoriák térképein kereste az ösvényeket, hanem az eleven élet nyüzsgésében taposta maga is a poros országutat. Ezért is áradt felé olyan gátalan erővel a bizalom s ezért is száll a mi partunkról is hozzá a reménység fehér galambja, mert bizonyosra vesszük, hogy a testvérgondok felhőjét nem fogja egy legyezőlegyintéssel elhessegetni magától. A nagy és elismert tekintélyü testvér, szükség esetén, vihar, vagy záporosó idején vegye sátorlapja alá a kisebb és mostohábban kezelt testvért. Nem akarunk mi itt felhánytorgatni semmit, csak óhajtásként emlegetjük el, hogy a két kerület egymáshoz való viszonyában szeretnők, ha több és nyomatékosabb erővel zendülne ki a testvéri érzés vezérszólama. Az ugyanazon célra munkálódás és közös érdek összedobbanó ritmusban haladjon egy uton és az egy-vér, egy-hit közös kelyhében még apró csalódások és keserőségek sálakja se rontsa szánk ízét!

Vásárhelyi Jánost eddig úgy ismertük, mint a szív emberét, akinek szavai is nem légüres térben villódzó hideg szikrák, neonsövek megfoghatatlan színes lángjai, hanem egy meleg, érző, sőt együttérző szív tüzetől átfűtött megnyilatkozások voltak, amelyek szívtől szívhez találtak. Ő, az ősi papi dinasztia sarja, magával hozza a papi sors átértését, rokonérzetét s mint akiben hosszú sor papi előd jeles tulajdonai incarnálódnak püspökké, bizonyára nem csupán szűk partikuláris érdekek szószólója, hanem az egyetemes református értékek védelmezője lesz mindenkor és mindenkivel szemben félelem és megalkuvás nélkül. Isten áldása legyen az új püspökön, életét, lelkét szentelje meg a Szentlélek Uristen, hogy bölcsen és szeretettel vezérelhesse nyáját a nagy pusztaságon át az ígéret földje, ama mennyei Kanaán felé!

Boruzs Lajos.

Megfelelhetnek-é rendeltetésüknek a napjainkban alakult szövetkezetek?

Dr Koronka Pál lelkész ur véleményével szemben az alábbiakban statisztikai adatokkal bizonyítom be azt, hogy a napjainkban, — tehát igen nehéz közgazdasági viszonyok között, — alakult szövetkezetek, a hozzájuk fűzött reményeket sokkal felülmulóan teljesítik kötelességüket, töltik be hivatásukat, vitatom, hogy sohasem volt nagyobb szükség, mint napjainkban, a meglevő szövetkezetek támo-

gatására s ahol nincsenek szövetkezetek, új szövetkezetek alakítására s hogy kisebbségi református magyar népünk összetartásának, megsegítésének, élete megkönnyítésének s a nép megtartásának egyik nagyon fontos eszköze a szövetkezetekben való tömörülés.

A konverziós törvények egyik eredménye az, hogy bankjaink, — ha még képesek is kölcsönt adni, — nagy idegenkedéssel fogadják úgy a városi mint a falusi kis emberek hitel kérését, aminek az a következménye, hogy a kis ember bankokból kölcsönt kapni nem tud. Rendezett viszonyok között élő, vagyonos embereknek mondható magyar kisgazdák járják a város uccáit, kopogtatnak itt is, ott is, nem jelentős összegű, nem is évekre terjedő kölcsönök után — eredménytelenül! A bank nem ad kölcsönt, a privát ember fél kölcsönt adni, vagy ha van egy két merészebb ember, az nagyon megkéri a pénz árát. Hova menjen hát a kis ember? Mondjuk, hogy a rendezett viszonyok között élő kisgazda, akinek van holmi eladni valója, tud segíteni magán azzal, hogy értékén alul elad olyan valamit, amit szeretett volna megtartani, de mit tegyen az a szegényebb ember, akinek hirtelen elhullott egyik igavonó jószágja, elpusztult egyetlen tehene a család szájából, akinek levitte a háza fedelét a vihar, vagy elverte vetését a jég, vagy kórházba kell szállítani a beteg családfőt, hova forduljon, ki segít ezeken a bajba jutott véreinken?

Nem égető szükség ezeknek az embereknek megmentése, megtartása végett olyan intézmények létesítése, amelyek nem segílyt adnak nekik, mert arra nem szorultak, hanem kísérik kölcsönrel. Várhatnak ezek az emberek addig, míg a gazdasági élet nyugodt mederbe jut? Nem kézenfekvő-e, hogy a hitelszövetkezeteken kívül nincs más intézményünk ezeknek az igényeknek a kielégítésére. Kérdem én, a mai viszonyok között nem felel-e meg a hivatásának az a hitelszövetkezet, amelyik a szövetkezeti tagnak kölcsönt tud adni s kölcsönt ad is, ha annak hitelre van szüksége? Kell-e még egyéb jótéteményt is joggal várni szövetkezeteinktől s nem jótétemény az, ha az egyház tagját, a magyar kisembert boldogulásában elősegíti?

Ugy tartom, hogy az a hitelszövetkezet, amelyik ma kölcsönt tud adni s ad is tagjainak nem drágábban, mint a törvény által megállapított legmagasabb kamatláb, betölti rendeltetését, de az ilyen szövetkezet tud tartalékot is gyűjteni s juttat kulturális célra is.

Olyan szövetkezet pedig több van, amelyik napjainkban alakult s a fenti kívánalmaknak megfelelően működik! Lássuk egy ilyen kis szövetkezet életét, működését számokban.

Az egyik szövetkezet az 1932-ik évben alakult, 1932. év május

hó 20. napján vezette be első tételét pénztárkönyvébe. Az 1935. év december hó 31. napján, tehát megalakulásától számítva alig három és fél év múltán az 1935 december 31-én összeállított mérlege szerint a következő eredménnyel számolt be:

Az üzletrészes (egyenkint 500 lei) tagok száma 485, (ma 618.)

befizetett üzletrész tőkéje	203.693 lei
(ma meghaladja a 300.000 leit)	
a vagyommérleg főösszege	943.700 lei
az 1935. évi tiszta nyereség	18.000 lei
takarék betét állománya	654.896 lei volt.

278 tagnak nyújtott összesen 798.827 lei összegű kölcsönt s kihelyezésének bonítását igazolja az a tény, hogy rendezetlen váltója az év végén egy sem volt,

gyűjtött	40.064 lei tartalék-
alapot és	2.140 lei kultur-

alapot, pedig ennek a szövetkezetnek még cégtáblája sincs, mert az sok pénzbe kerül s most meg már repülőbéllyeggel is el kell látni.

Óvatosnak kell lenni a szövetkezet alakításánál is, de nem szabad annyira óvatosnak lennünk, hogy ma ne csináljunk semmit s várjunk addig, amíg bekövetkezik a nyugodt gazdasági élet, de óvatosnak, nagyon körültekintőnek s felette takarékosnak kell lenni a szövetkezet megalakulása után a szövetkezet vezetésénél. Irányadónak annak kell lenni, hogy a szövetkezet nem tőke egyesülés, hanem emberek és pedig tulnyomó részben kis emberek egyesülése. Ember tömegeket kell megmozgatni a megalapításnál. Ha a csoport eleinte kis számú emberekből áll is, az nem baj, kitartással, szorgalommal, az eszme terjesztésével szaporodni fog a tagok száma! Nagy gondot kell fordítani arra, hogy az az ember csoport, amelyik a szövetkezet érdekében megtette az első lépéseket, megtanulja, megkedvelje és megszeresse a szövetkezeti ügy ingyen szolgáltat. Szorgalmazni kell minél sűrűbb találkozás, minden vasárnap délután való összejövetellel a kis összegű 10—20 leis üzletrész törlesztések befizetését, hogy üzletrész tőke képződjék, annak képzéséhez a kisember a maga kis erejével, kis összegű pénzével hozzá tudjon járulni s amint a törvény által megkívánt minimális taglétszám megvan, azonnal meg kell alakulni s meg kell kezdeni a szövetkezeti munkát, előbb kicsiny körben s azután lassan fejlődve mindig az adottságokhoz mérten, mindig s mindenben a legnagyobb nyilvánosság mellett, hogy mint egy nyitott könyv álljon a nép előtt a szövetkezet megalakulása, megindulása, működése, minden

dolga. Ha így mindent a néppel együtt csinálunk, a szövetkezet egyszerű emberekből választott vezetői végezni fogják az összes szövetkezeti munkát szívesen, örömmel a mi irányításunk mellett, a kölcsönt kérőket előbb kisebb, azután a tőke emelkedése folytán nagyobb számu és összegü kölcsönnel segítik, megfogja tanulni és érteni a nép azt, hogy azt a szövetkezetet ő csinálta, az az övé. eszköz arra, hogy bajában hozzáforduljon, ott támogatást kapjon, megszereti, megbecsüli, védelmezi, tovább fejleszti, lassan előkerülnek a ládafiából a szunnyadó pénzek is, bevándorolnak a szövetkezetbe. A nép által ilyen módon létesített s működő szövetkezet az, amelyik rendeltetésének kifogástalanul megfelel, Isten segítségével fejlődik, megerősödik s dacolni fog s dacolni tud is a mai gazdasági élet ezer és ezer nehézségével.

Az a felszámolás alatt álló pénzügyet, amelynek szövetkezetté való átalakulását hozta javaslatba dr Koronka lelkész ur, nélkülözte a fenti előfeltételeket, jó hogy nem alakult át szövetkezetté, megerősödéséhez nem sok reményt lehetett volna fűzni.

Felhozza dr Koronka lelkész ur azt is, hogy csalódott a gazdasági szövetkezetekben is. Említi a lóhere mag eladását. A szövetkezet ígért a lóhere magért kilogramonként 31 leit, amikor az árut beszállították, már csak 28 leis árat akart fizetni, eladták kereskedőnek 29 leiért. Az a szövetkezet, amelyiknek a lelkész ur a lóhere magot felajánlotta, nem a mi szövetkezetünk, nem kisebbségi, hanem nagy állami támogatással élő szövetkezet, lebonyolítja nagy területen a katonaságnak búzával való ellátását, megkapta a szövetkezeteknek s a gazda közönségnek rézgáliccal való ellátását, több ilyen nagyszabásu ügyletet bonyolít le vidékünkön s amint tudom 106.000 lei tiszta nyereséggel zárt az elmúlt évben. Az a szövetkezet valószínűleg saját számlájára, nyereszkeskedésre akarta megvenni a lóhere magot, többet akart nyerni, mint a másik kereskedő. Ennek a szövetkezetnek az élete s életfeltételei mások, mint a mi szövetkezeteinké, ennek működése a mi szövetkezeteinkkel össze nem hasonlítható s tényeiből arra, hogy a szövetkezet hivatásának nem felelhet meg, következtetés nem vonható.

Én a gazdasági szövetkezetek feladatát nem abban találom, hogy azok saját számlára vegyék át a gazda áruját s adják tovább s a vételár különbözetet nyereséggént könyveljék el. Ez így nem szövetkezeti munka, ez közönséges terménykereskedés, az ilyen szövetkezet nem egyéb közönséges nyereszkeskedő kereskedőnél. A mezőgazdaság terén a szövetkezet feladatának elsősorban azt tartom, hogy igyekezzék úgy nevelni a gazdákat, hogy azok belássák az egynemű termény termelésének előnyét s termeljenek egynemű

terményt, a cél elérésére lássa el a gazdákat vetőmaggal, hogy a termény egynemű s kifogástalan legyen s az egynemű termény nagy tömegben álljon készen eladásra, értékesítse ezt a nagyobb tömegű egynemű terményt egy tömegben a szövetkezet, elősegítve ezzel a magasabb vételár elérését a tagok javára. Miután pedig egyik napról a másikra az egynemű termény termelése nem vihető keresztül, amíg ezt eléri, gyűjtse össze a szövetkezet tagjai terményét, igyekezzék azt nagyobb tömegben egyszerre értékesíteni, kihasználva a kedvezőbb áralakulásokat. Mivel pedig nem mindenik gazda bírja tőkével az iramot s azt a kis terményt, amit a gazda előállított, sok minden teher terheli, aminek a kifizetése végett, alighogy megtermett, értékesíteni is kell, nyújtson előleget a gazdának a terményre, hogy a gazda ne legyen kénytelen terményét azonnal eladni, adja ilyen módon a gazdának a forgó tőke egy részét, ami a legtöbb kisgazdaságban hiányzik.

Hogy ez is lehető s hogy éppen a múlt évben a lóheremag összegyűjtésével szép eredményt ért el egyik szövetkezetünk, igazolja az a tény, hogy az Ave szövetkezet az 1935. évben 300 méter-mázsa lóheremagot vett át tagjaitól több mint egy millió lei értékben. (Gazda c. lap 7. szám, 21. o.)

Örömmel üdvözlöm azért az oradeai megmozdulást, legyenek nyugodtan szövetkezeti testvéreim, kellő körültekintéssel vezetve szövetkezetük életképes lesz, a siker nem maradhat el, mert ahhoz, hogy a szövetkezet rendeltetésének megfeleljen, nem nyugodt gazdasági élet, hanem a szövetkezeti eszméért lelkesedni tudó s azt önzetlenül szolgáló emberek kelleneek.

Dr Harcsár Géza.

Felesleges aggodalmak egy szövetkezet alapítása körül.

A »Reformátusok Lapja« f. é. július 1-én kelt 19-ik számában cikk jelent meg dr Koronka Pál aláírással, egy szövetkezeti alakulás tárgyában. A cikk írója szövetkezeti embernek mondja magát, mégis oly téves megállapításokat kockáztat meg, amelyek alkalmasok lehetnek arra, hogy a lap olvasó közönségében és a nép azon rétegében, melynek érdekét akarja szolgálni a szövetkezeti intézmény, káros hatást váltsanak ki.

A cikk írója elsősorban óvatosságot ajánl az új hitelszövetkezet alapításánál és ehhez igazolásul oly eseteket sorol fel amelyek egy gazdasági szövetkezetnél fordultak elő, tehát jelen alkalommal tárgytalanok. Annyi igaz, hogy szövetkezetek alakításánál is üzleti előrelátásra és bizonyos szakértelemre van szükség.

Azután három szóval intő példának felhossa a Magyar föld-intézetet. Ez az argumentuma sem szerencsés, mert ezen intézet *nem volt szövetkezeti* alakulat.

Majd hivatkozik arra, hogy a szomszéd faluban egy felszámolás alatt levő bank igazgatóinak évek óta hiába »prédikálja« még sem mernek szövetkezethez fogni. Nos, hát ezen valóban nem csodálkozhatunk, hogy egy felszámolás alatt levő bank vezetőiben van annyi előrelátás, hogy nem tartják magukat alkalmasoknak ilyen szerepre; bizonyára érzik, hogy inkább mások hivatottak arra; olyanok akikben a bizalom összpontosul. Mindenesetre önmagának ellenmond a cikkíró, mikor egyik helyen hitelszövetkezeti *alakítást prédikál, másutt meg óva int attól.*

A cikkíró azt állítja, hogy a szövetkezetnek előbb nyerészkednie kell és csak azután tehet jót, ha már nyert. *Ez téves állítás*, mert egy hitelszövetkezet már eredetileg nem nyerészkedési, hanem altruista intézmény s már az által, hogy a saját tőkéjét és idegen tőkéit kiadja kölcsön gyanánt a tagjainak s így elősegítette őket gazdasági, ipari, vagy más tevékenységükben már *ez által jót tett*, és megfelelt egyik fontos hivatásának.

Végül cikkíró a következő megállapításával fejezi be sorait: »Ahhoz, hogy a szövetkezet megfeleljen rendeltetésének, nyugodt gazdasági élet szükséges, ma pedig ez nincs meg«. — Egy ilyen kijelentés kényelmes álláspontra áll és eszünkbe juttatja Aesopus parasztját, aki a parton állva várta, hogy a folyó vize lefolyjék s majd száraz lábbal átmelessen a tulsó partra. Midőn népünknek gazdaságilag segítségére menni akarunk, nem várhatjuk be, míg nyugodt, normális gazdasági élet következik.

Lássuk csak, hogy ott, ahol *életrevalóság, felelősségtudat van*, hol népünk jobb sorsáért dolgoznak, miként gondolkoznak és miként cselekesznek! A szövetkezeti ügyek kiváló ismerője és szakembere *Vita Sándor* (a Szövetkezeti Központban Clujon) a »Hitel« című neves folyóiratban megírja, hogy bár a régi hitelszövetkezeteket a konverziós veszteségek évekre vetették vissza a fejlődésben, mégis az utolsó négy évben Ardealban *tizennyolc új magyar hitelszövetkezet alakult*, továbbá az utolsó három évben *hat magyar jellegű mezőgazdasági és tíz ipari szövetkezet* kezdte meg működését.

Tudjuk, hogy már azóta is alakultak új hitelszövetkezetek, mióta ezt a statisztikát készítették. Ilyen eredmény várható ott, ahol a közöny helyét az *egymásrautaltság és együtt dolgozás szelleme* foglalja el. Szomorú jelenség ezzel szemben az, hogy midőn egy *város* területén egy kisebbségi szövetkezet létesül akkor néhány *vidéki* ember ellenhangulatot igyekszik kelteni és téves beállítások-

kal és fogalmak összezavarásával, holott ez az új alakulat senkinek az érdekeit nem sérti.

Ami pedig a *Kálvin* elnevezést illeti, az se aggasszon senkit. Van Oradeán Kálvinnal elnevezett nyomda vállalat, ott nyomják ki az Egyházkerület hivatalos közlönyét is és ott nyomták ki a cikkiró irását is. Nem tiltakozott ellene senki. Budapesten van egy »Kálvin könyvtár« vállalat is. Kálvin nevét méltán viselheti egy olyan altruista intézmény, mint egy szövetkezet, mert mint jól tudjuk, Kálvin hirdette először a tisztességes kamat szedhetésének lehetőségét s ezzel az ujkor gazdasági életének egyik megindítója volt. A múlt század közepén a nagy aszály után minden református gyülekezet magtárt alapított népe anyagi segítségére. A jugoszláviai reformátusok, mikor hírét vették mozgalmunknak ezt irták lapjukban: (Magvető, májusi szám.)

»Református hitelszövetkezet. Sajnos: még nem nálunk. Az oradeai reformátusok határozták el ennek életre kelését, A református hivek anyagi ügyeinek önzetlen szolgálatára lesz hivatva. Ők már tudják, mily öröm adva nyerni. A jótékonyág is benne van céljukban. Mikor tudunk mi is annyira egyek lenni, hogy egybe tegyük az erszényünket és pénzünket is?«

Az oradeai mozgalom tudatosan mellőzte a »református« jelzõt, miután az csak egyházi alakulatot illet meg. Kálvin nevét helytelenül használják a mi református egyházunk megjelölésére. Azonban annak nevét, akinek szelleme ott munkál az altruista gazdasági mozgalmakban is, nyugodtan viselheti egy altruista célokért alakuló hitelszövetkezet. Nem vétkezik Kálvin emléke ellen, sőt Kálvin igazságait átviszi az életbe.

Dr Szemes Ferenc.

Kiáltó szó!

Kálvinista magyar testvéreinkhez!

Még június 22-én délelőtt a Gondviselő iránt érzett mélységes hálával gyönyörködtünk páratlanul gazdagnak ígérkező buzatermésünkben. Boldog örömmel fentük kaszáinkat, fogni akartunk az aratáshoz, amikor nagy hirtelenséggel, százesztendő aggoktól sem látott libatozás nagyságu orkános jégzápor tépte pozdorjává, tiporta a porba kenyérnek valókat.

Csüggedten állunk most a kopár tarlók mellett. Könnyes szemmel tekintünk rajtuk végig. Sehol semmi, csak merő sivárság. Szántóföldön, veteményes kertben, gyümölcsösben csupa decemberi kopárság. Még levél sincs a fán.

Templomunk, iskolánk, lakóházaink zokogásra késztetően merednek reánk. Össze van zuzva a tetőzetük, az ablakaik; ijjesztően össze vannak verve a falaik.

Magunktól az idén nem birunk segíteni rajtuk. Hiszen még befűvő kenyerünk sem maradt. Csak a jó Istenben bizunk. Hiszük, hogy nem hágy el. *Általatos, testvéri jó sziveteken által* megmutatja nekünk kegyelmes jóságát és segítségünkre jó.

Szeretettel kérünk azért benneteket, legyetek a gondviselő Isten végetlen kegyelmének a megmutatói, készséges eszközei. Segítsetek rajtunk! Isten áldó szavával fogadunk minden segedelmet.

Iarmata-neagra, p. u. Zerind, jud. Arad. 1936 június 25.

Pókai Lajos
gondnok.

Bokor Sándor
lelkész.

Szives adományok a lelkészi hivatalhoz küldendőik.

437—1936. esp. szám.

A nagy csapással sujtott iarmata-neagra-i gyülekezet vezetőinek segélykérő kiáltását szeretettel ajánlom hittestvéreink segítő jóindulatába. »Akinek van miből élni a világon és elnézi, hogy az ő atyafia szükségben van és elzárja attól a szivét, miképpen marad meg abban az Isten szeretete. Ne szóval szeressünk, se nyelvel, hanem cselekedettel és valósággal!« (I. János III 17—18.)

Salonta, 1936 június 27.

Ardai Aladár
esperes.

2831—1936-I. sz.

A mélyen sujtott iarmata-neagra-i református hittestvérek esdeklő szavát a magam kérelmével kísérve ajánlom református hittestvéreink könyörülő érzületébe, megemlékezvén arról, hogy kétszeresen ad, ki gyorsan ad, — hogy amit letarolt a hideg jégzivatar a földeken, azt pótolja ki és építse fel a szivekben a testvéri atyafiságos szeretet melegsége.

Oradea. 1936 június 30.

Sulyok István
püspök.

Kádár József és Szücs Róza házassági anyakönyvi kivonattát keresi unokája a következő adatok alapján: Kádár József 1813 szeptember 22-én született Nyirmihályd községben, felesége Szücs Róza 1861 április 7-én halt meg Şişterea-ban 38 éves korában. A házasság az 1840 év körül kötött. Kivonatért 300 Leit fizet az Oradea-oraşul-noui lelkészi hivatal. Cradea, Str. Petru Maior No. 1.

Tájékoztató

a felekezeti iskoláknál működő tanítók nyugdíjának az 1929 augusztusi állami törvények értelmében való biztosítása érdekében.

Rendkívül sok felekezeti tanító állami nyugdíjaztatása éveken át késik a hiányos felszerelés miatt. Még több amiatt, hogy a Nyugdíjintézet az 1929. évi törvények követelményein tulmenő igényeket támaszt. Az pedig nem segít, hogy számos tanító nyerte már meg nyugdíjügyét a Casafie-n is, mert azok a végzések nem bírván *döntvény* erejével, minden egyes tanítónak végig kell várnia a minimálisan két évig tartó pert.

Azért nagyon hasznos lesz felujítani az alábbi tájékoztatót hivatásunk segítése érdekében.

I. Ha a felekezeti tanító a 40 éves szolgálati idő, vagy a 65 éves korhatár betöltése előtt óhajtja igénybe venni az 1929. évi törvény kedvezményeit, akkor feltétlenül előbb az államnál mondanassa ki betegség címen való nyugdíjaztatását.

Ennek utja ez: A nyugdíjba vonuló tanító (vagy tanítónő), ha van 1918 dec 1. előttről betöltött 10 évi szolgálata és magyar nyugdíjjogosultsága, akkor a Tanfelügyelőség útján kérje a Közoktatási Minisztérium Magánoktatása Igazgatóságát, hogy járuljon nevére szólólag hozzá az általa kiadott 38.629—1933. sz. rendelet értelmében az ő részére összehívandó vegyes nyugdíjbizottság kiküldetéséhez a csatolandó megyei tiszti főorvos bizonyítványa alapján.

II. Ha pedig betöltötte valaki a 40 éves szolgálati időt, vagy betöltötte a 65 évi korhatárt, akkor jogot nyer az illető az 1929. évi törvény előnyeire a Tanfelügyelőség azon bizonyítványa alapján, amely igazolja, hogy megszűnt tanítani felekezeti iskolájában és nem foglal el sem állami, sem megyei, sem községi semmiféle fizetett állást.

Mind a két esetben kellenek azonban a következő okmányok szigorúan a leírt tartalommal és jelleggel:

1. A magyar államtól nyert utolsó *kinevezési, vagy előléptetési okirat* eredetije, — ha saját birtokában van, — közjegyzői másolat is elégséges, ha azt a Tanfelügyelőség, vagy az Adóhivatal, vagy a magyar minisztérium irattárából kell kikérje. De egyetlen esetben sem fogadnak el erről szóló »Bizonyítványt.«

2. Kellenek továbbá a magyar Tanítói *Nyugdíjintézettől* nyert felvételi és a levonásokat igazoló összes *nyugdíjkönyvecskék* eredetiben és kivonatolt közjegyzői másolatban is.

3. Harmadszor feltétlenül szükségesek az összes *fizetési könyvecskék* eredetiben és kivonatolt közjegyzői másolatokban.

4. A Tanfelügyelőségtől kérendő egy összefoglaló *szolgálati bizonyítvány*, amely magában foglalja a fenti okmányok alapján beírandó tételeken kívül a tanító összes szolgálati éveit és helyeit egészen máig. Fizetés gyanánt csak az 1918 dec. 1 előttiit kell ki-tüntetni, mert csak az ad jogalapot az állami nyugdíjra. Ebben ki-tüntetendő a fizetéseken kívül az, hogy mikor vétetett fel s milyen szám alatt a Tanítói Nyugdíjintézetbe, milyen levonások eszközöl-tettek; volt-e 2 hónapnál nagyobb szabadsága és ha igen, milyen törvényes indokból? Ugyancsak ezen szolgálati bizonyítványba kell foglaltatni annak, hogy jelenleg nem tanít egyetlen iskolánál sem, sem a felekezetenél, sem az államnál és hogy mikor szűnt meg ta-nítani és melyik felekezeti iskolánál? Ha valakinek pár havi meg-szakítása volna amiatt, hogy azonnal nem tette le a hűség esküt, nem képez akadályt. Ezt a szolgálati bizonyítványt azonban okvetle-nül *láttamoztatni kell* a tankerületi Inspektornál (*Serviciul de Invă-țământ Local*), mert csak így fogadják el a Nyugdíjintézetnél.

5. Szükség van okvetlenül a román *állampolgárságot igazoló hiteles okmányra*, amit közjegyzői hiteles példányban is elfogadnak.

6. A községi Elöljáróságtól bizonyítvány kell arról, hogy *nem optált* és hogy életben van és *hogyan hol lakik* és hogy nem foglal el semmi áll., megyei vagy községi fizetett állást.

7. Az így felszerelt kéréseket tanácsos a bucurești esperesi hivatal (Str. Sfinții Voivozi 50) utján beadatni, hogy az esetleges hiányok pótlásáról gondoskodás történhessék.

București, 1936. június 26.

Tökés Ernő s. k.
esperes.

Tájékoztató az aiudi ref. tanítóképző-intézetéről az 1936–37-ik iskolai évre.

1. *Felvétel.* Az első osztályba felvétetnek azok a tanulók, akik legalább az elemi iskola négy osztályát sikerrel elvégezték, életkoruk szeptember 1-én 12–15 év között van és a tanítói pályára alkalmasak. Az elemi iskola többi osztályaiból is csak az I. osztályba történhetik felvétel.

A képző intézetekre vonatkozó iskolai szabályzat és az újabb rendelkezések szerint új tanulók a II–V. osztályokba is felvehetők.

2. *Felvételi vizsgálati.* Az I. és V. osztályba lépő új tanulók felvételi, a II., III. és V. osztályba lépők különbözeti vizsgát köte-lesek tenni.

3. *Jelentkezés és beiratkozás.* a) A román nyelven irt folve-

teli folyamodványokat kellően felszerelve 1936 augusztus 1-ig kell az igazgatósághoz aeterjeszteni.

b) Azok a növendékek, akik az 1935—36. iskolai évben intézetünkben tanultak, tartoznak felvételüket az 1936—37. iskolai évre újból kérelmezni.

Minden új növendék tartozik szept. 2-án, illetve 11-én orvosi és zenei vizsgálatra s az ezeket követő felvételi és különbözeti vizsgálatra megjelenni.

4. *Fizetendő díjak.* A kollégiumi előljáróság az 1936—37. isk. évre a következő díjakat állapította meg: a) iskolai díjak: beiratási díj 280 lei, tan és fenntartói díj 3200 lei, összesen 3480 lei; b) internátusi díj 2200 lei; c) konviktusi díj 4500 lei, felszerelési díj: 100 lei, összesen 4600 lei d) vegyesek címén: (könyvtár, ipari anyag, fürdés, hangszerhasználat) 500 lei, személyazonossági igazolványokra 30 lei. Ismétlő tanulók miniszteri és főhatósági rendelkezések alapján a rendes iskolai díjakon felül még 500 lei pótdíjat is fizetnek. Minden növendék tartozik a felvételre való jelentkezéskor legalább 1000 leit beküldeni.

5. *Segélyek, kedvezmények.* A Piatracraiuului Egyházkerülethez tartozó református vallású tanulók a püspöki hivatalhoz folyamodjanak segélyért. Senki sem számíthat arra, hogy az e.-kerület nagyobb segélyben tudja részesíteni, avagy a különböző társadalmi alakulatok útján igyekezzenek segélyhez jutni.

Akik az egyházkerulettől bármekkora összegű segélyt kapnak, tartoznak oklevelük megszerzése után 10 éven át egyházkerületünk ref. iskoláinál tanítói szolgálatot teljesíteni. Amennyiben ezt nem teszik, vagy időközben tanulmányaik megszakításával más pályára lépnek, az élvezett segélyt teljes összegében megtéríteni kötelesek.

6. *Felszerelések.* Minden növendék az előirt tankönyvek, hegedű, írószeres stb. beszerzéséről már a tanítás megkezdése előtt gondoskodni tartozik. Minden tanuló ugyanabból a ruhaanyagból, a legkisebb színbeli eltérés nélkül köteles az egyenruháját készíttetni, aminek a szeptemberi beiratkozás alkalmával már készen kell lennie. Az igazgatóság gondoskodni fog, hogy megfelelő jó anyagból jutányos áron készüljenek az egyenruhák.

7. *Figyelmeztetés.* Amennyiben a drágaság fokozódnék, az intézet előljárósága a megállapított díjakat emelheti.

8. Részletes tájékoztató a püspöki hivatalban 2898—1936 sz.-ra hivatkozással, vagy az intézet igazgatóságánál kapható.

HIREK

Kérem minden lelkésztestvéremet,

hogy az iratterjesztésnél fennálló tartozásaikat rendezzék. A nagy künnlevőségek szinte teljesen lehetetlenné teszik munkánkat. *Azokat a könyveket, amelyeket esetleg nem adtak el, tartsák meg további bizományba s a többieknek árát a megfelelő százalék levonásával küldjék be.* Ne terheljék az államsegélyeket ezek levonásával. Többször irtam már s itt megismétlem, hogy a *Könyvbarátok kiadványait pontosan annyi példányban rendeljék, ahány példányban eltudják helyezni.* Szinte elképesztő az a közömbösség, amellyel egyik-másik lelkésztestvérünk az iratterjesztés munkájára tekint, de meggondolkoztat az is, amikor az egyik lelképásztortársam a múlt héten azzal küldött vissza egy csomó kiadványt, hogy ő a megrendelést annakidején decemberben nem a könyvbarátok, hanem a kiadványok száma szerint értette, tehát a többi könyveket most visszaküldi. És hat hónap alatt ez csak most jut eszébe, sok kárt és munkát okozván ezzel iratterjesztésünknek. Sokkal több megértő szeretetre, buzgóságra van szükség, ha azt akarjuk, hogy a Református Könyvtár fennmaradjon s hivatását teljesíteni tudja.

Kiss Bertalan

A hivatalos lap folyó évi június 20-iki számában felhívás jelent meg bihormegyei földrajzi jellegű képek beküldésére. Beérkezett Mikó Pál tanító urtól 5 drb. fénykép (lev. lap nagyság) Salontáról.

Köszönetnyilvánítás. Ezen a helyen fejezem ki szivemből jövő hálás köszönetemet mindazoknak, akik e lap főszerkesztőjének felkérésére elhunyt férjem árváinak ügyét felfogták és szíves adományaikkal rajtuk segítettek, közelebbről ezáltal lehetővé tették, hogy a sátmari főgimnáziumban tanuló kis árva iskolai kötelezettségének megfelelhessenek. A gondviselő jószágos Isten áldja meg szeretetükért. *Özv. Pálffy Istvánné.*

Jelentés a baia-marei egyház 1935. évi állapotáról. Huszonnyolcadik jelentését adta ki a baia-marei egyház, melyben

a múlt év valláserkölcsei életéről és anyagi állapotáról részletes beszámolót nyújt. Azonkívül összefoglalja az egész évben történt kegyes adakozásokat, közli az egyház előjáróinak névsorát, a nevezetesebb presbiteri határozatokat, a pénztári számadást, a tőkék és alapok kimutatását és végül az adófizetők névsorát, melyből megtudjuk, hogy a hivek XVI osztályban 24 Leitől 3600 Lei évi egyházi adót fizetnek. A jelentés minden részében nagyon tanulságos olvasmány s különösen a szórványokról szóló része egyháztörténelmi és etnografiai szempontból is érdekes, mely a multa nézve szomorúságot, a közelebbi időkre és a jelenre nézve pedig megnyugvást kelt bennünk. Egy ilyen jelentés kiadására példa lehet minden nagyobb egyház számára, melynek nem áll módjában helyi gyülekezeti lapot fenntartani.

A debreceni egyházmegye új esperesévé dr Szász Imre monostorpályi lelkipásztort választották, Dr Szász Imre beiktatása június végén volt.

Satumarei liceum számára

a pünköst másodnapi perselypénzt beküldték: Pusta Dorolțului 30, Otomani 75, Tăut 31, Mișca 100, Cheț 30, Nădlac 50, Cermeiu 25, Semeiac 141, Baia-Mare 650, Amați 33·50, Tormac 100 Lei. Lezárva 1936 június 25.

Hivatalos rész

Református Püspöki Hivatal, Oradea.

2884—1936.-I. sz. KÖRRENDELET. Közigazgatási. *Valamennyi kebelbeli nt. lelkészi hivatalnak.* Mindazokat a nt. lelkészi hivatalokat, amelyek területén theológiai hallgatók tartózkodnak, kérem, szíveskedjenek közölni utóbbiakkal, hogy az előzetes katonai kiképzés kerületi parancsnokságának ez évi április hó 22-ről 1316. sz. a. kelt körrendelete értelmében a papi szemináriumok növendékei és a theológiai hallgatók az előzetes katonai kiképzés alól nem menthetők fel, ezeket a kiképző üléseket tehát 18. életévüktől kezdve 20 éves korukig bezárólag rendszeresen látogatniok kell. Ennek letelte után menthetők fel föltételesen tanulmányaik befejeztéig, illetőleg 27 éves korukig, mikor is, ha papokká lettek, akkor nem teljesítnek katonai szolgálatot, ha pedig nem lesznek papokká, akkor szolgálati idő leszállításához van joguk. Érdekükben áll tehát, hogy ezt az előzetes katonai kiképző kurzust elvégezzék, mert másként nem élvezhetik a határidő megrövidítésének a kedvezményét. Oradea, 1936 július 7. Atyafiságos szeretettel: Sulyok István, s. k., püspök.

2936—1936. sz. KÖRRENDELET. *Valamennyi kebelbeli elemi iskolai hatóságnak.* Tudomásvétel, szigorú mihez tartás és beiratkozás alkalmával a szülők megfelelő kioktatása végett közlöm a minisztérium 80,494—1936. sz. rendeletét. Tudomására adom, hogy azokat a nyilatkozatokat, amelyeket a szülők az el. isk. törvény 19. fejeztelmében adnak, hogy t. i. gyermekeiket otthon vagy magán (felekezeti) iskolában akarják taníttatni, a szülőknek személyesen kell átadniok az áll. elemi iskola személyzetének. Oradea, 1936 július 10. Atyafiságos szeretettel: Sulyok István, s. k., püspök.

Pályázat a tárcaia-i ref. egyház kántortanítói állására. Fizetés: 1. Jó lakás kerttel. 2. 9. köböl buza, 9 köböl szemes-tengeri. 3. 8 m³hasáb tűzifa beszállítva. 4. 18000, azaz tizennyolcezer Lei évi készpénz, havi utólagos részletekben. Kántori teendőért: 1. 2 köböl buza, 2 köböl szemes tengeri. 2. 4 m³hasáb tűzifa beszállítva. 3. Egyházkerületileg megállapított stóla. **Kötelesség:** a III—VII. oszt. tanterv szerinti tanítása, mindennemű belmissziói munkában segédkezés, lelkész akadályoztatása esetén és kanonikus órákon katedrai szolgálat. Személyes megjelenés ajánlatos, de utiköltséget csak a megválasztott tanítónak fizet az egyház. Férfi pályázó hiányában nőtanítót is alkalmaz ideiglenesen az egyház. Az ideiglenes nőtanító fizetése lakáson és kerten kívül évi 18000 Lei

készpénz és 4 m³ hasáb tüzifa. Tárcaia község a Crişul-Negru partján, Beiuş várostól 3 km. távolságra fekszik. Pályázati kérvények e lap megjelenésétől számított 30 nap alatt a ref. lelkészi hivatal címére Tárcaia, p. u. Beiuş, jud. Bihor küldendők. Az állás szept. hó 1-én foglalandó el. Presbitérium. 434—1936. esperesi szám.

Pályázat. A Sănnicolaul de Munte-i ref. egyház presbitériuma pályázatot hirdet az üresedésben lévő orgonista-kántortanítói állásra. **Javadalom:** 1. Természetbeni lakás kerttel. 2. 8 kat. hold 1203 □-öl tagbirtok haszonélvezete, melynek adóját az egyház fizeti. 3. 371 □-öl szőlő. 4. Egy kőpince a nagyhegyen. 5. 4 octa faizás, melynek adóját haszonélvező fizeti. 6. A templomkert $\frac{1}{3}$ -ának használata. 7. (Tandijváltság 350 kor., 6 öl fa 24 m³ váltság 72 kor., szántás váltság 20 kor., 2415 liter rozs váltság 217 kor. 35 fill., bor váltság 313.95 kor. helyett) 22,000, azaz húszonkettőezer Lei készpénz az egyház pénztárából fizetve, az állás elfoglalása napjától kezdve, annak elhagyásáig. **Kötelessége:** 1. Az összes orgonista-kántori teendők elvégzése. 2. Vasárnapi iskola vezetése. 3. Énekkar szervezése s annak vezetése és minden belmissziói munkában lelkésznek segédkezés. 4. A presbitérium által reája bizott osztályok tanítása, illetve vezetése az előirt tanterv szerint. 5. Lelkész akadályoztatása esetén, valamint a kanonikus órákon az istentisztelet végzése. Pályázhatnak román vizsgával bíró okleveles tanítók és azok, akik a 3003—1935-II. sz. püspöki körrendeletnek megfelelnek. Személyes megjelenés előnyt biztosít, de költségei csak a megválasztottnak térítetik meg. Pályázat beadásának határideje 1936 július 26. Az állás szeptember 1-én foglalandó. Pályázatok a lelkészi hivatal címére Sănnicolaul de Munte, p. u. Săcueni, jud. Bihor, küldendők. Presbitérium. 1405—1936. esperesi szám.

2914—1936-I. sz. **Pályázat** az eriulu-i egyházmegyébe kebelezett pişcolt-i ref. egyház rendes lelkészi állására. **Javadalom** a megerősített díjlevél szerint: 1. Készpénz évi (66 korona) 33 Lei az egyház pénztárából. 2. (420 korona) 210 Lei alapítványi kamat. 3. 27 kat. hold szántó és kaszáló egy tagban, melynek adóját egyház fizeti. 4. 27 kat. hold után járó legelő illetőség. 5. 4 hold föld kétszeri megszántása, ugyanannak a lelkész által adott maggal való bevetése váltsága fejében 5 évig évi 100 Lei. 6. 4 hold rét anyaszénájának lekaszálása, felforgatása, felgyűjtése, hazahozatala és összerakása váltsága fejében 5 évig évi 100 Lei. 7. 89 hektoliter és 60 liter gabona természetben. 8. Az egyházkerület által megállapított stóla. 9. Lakhely kerttel. **Kötelessége:** az összes lelkészi teendők s ezek között a vallástanításnak az állami iskolákban való ellátása. Pályázati kérvények az E. T.-ben előirt mellékletekkel együtt a hirdetés közétételétől számított 3 hét alatt Szabó Zoltán esperes címére (Săcueni, jud. Bihor) küldendők. Állás a választás jogerőre emelkedése után azonnal foglalandó. Oradea, 1936 július 6. Atyafiságos szeretettel: Sulyok István, s. k., püspök.

Helyesbítés. A július 1-i számban megjelent 2779—1936. sz. körrendeletben az utolsó előtti bekezdés utolsó előtti sorában M. O. 3. bek. helyett »El. okt. törvény 118. fej. 3. bek.« olvasandó.

ROMANIA

Reklamációk a lap megjelenésétől számított 4 napon belül f.

A Főtiszteletű és Méltóságos Püspöki Hivatal 3905—1934. sz. körrendeletében **kötelező használatra elrendelt**

összes iskolai nyomtatványokat

legjutányosabb árakon postafordultával szállítja a

KÁLVIN KÖNYVNYOMDA

Társulajdonosok: Béres Károly, Béres Sándor és Román Károly

ORADEA, Str. Aurel Lazar 14.

a Református Leánynevelő-intézet épületében

A népoktatási törvény utasításainak teljesen megfelelő

Átköltözési [elbocsátó] bizonyítvány

ára 10 darab 25 Lei

Mulasztási figyelmeztetés elismervénnyel

10 darab 5 Lei.

A Királyhágómelléki Reform. Egyházkerület
iratterjesztésében állandóan kaphatók

nagybetűs HANGJEGYES ÉNEKESKÖNYVEK

darabonként **100 lei** áron.

Bibliák a legegyszerűbbtől a legdiszesebb kivitelig.
Traktátusfüzetek (Családi tűzhely mellett), bibliajelzők,
imádságos könyvek, köztük az ujonnan megjelent
betegek számára való imádságoskönyv.

Képes levelező-lapok és levélpapírok nagy választékban

Nagyobb rendelésnél árengedmény

Kálvin könyvnyomda, Oradea

REFORMÁTUSOK LAPJA

A Pietr. Craiului Ref. Egyházkerület Hivatalos Közlönye.

Főszerkesztő: DEBRECZENI ISTVÁN. Felelős szerkesztő: KOVÁCS JÓZSEF

Szerkesztőség és kiadóhivatal:	○○○	Előfizetési ár: egész évre 360 lei. Fél-
Református Püspöki Hivatal Oradea,	○○○	évre 180 lei. — Egyes lappéldányok
Strada Petru Maior 1.	○○○	ára 10 lei. — Megjelenik minden
Kéziratokat nem ad vissza a szerk.	○○○	hónap 1., 10. és 20-ik napján.

Az imádkozás rejtett törvényei.

Egy szenzációsan érdekes prédikációnak a címe ez, amelyet egy angol református lelkipásztortársnőnk: Royden Maude dr mondott el a minapában az egyik londoni templomban.

Miként a címe is elárulja, az emberi lélek legbensőségesebb, legfinomabb, legillatosabb vallásos megnyilatkozásáról, az imádkozásról szól az. — Női léleknek valóbb témát elképzelni sem lehetséges. Azért pedig, mert az eszmék, érzések csodás másvilága iránt bennök van a »hatodik« érzékszerv legjobban kifinomodva. Történelmi okai vannak ennek.

A férfi lélek a történelem összes korszakain keresztül a »fegyveres erőszak« szellemében gondolkozott. Egyik világbirodalom a másik romjain épült fel általa. Babylon leigázta Izráelt, Perzsia Babilont, Göröghon Perzsiát, Róma Göröghont... és így tovább Napoleonig... II. Vilmos császárig. A jelen pillanatban ugyanerre törekszik Oroszország.

Ugyancsak ez az erőszakos hatalmi vágy jellemzi az ipari és kereskedelmi mozgalmakat is. Erre valók a kartelek és szakszervezetek. Mindenütt a küzdő him mentalitása lappang alól. Nem olyan vérszomjas talán már, mint a kannibáloké, de egy cseppet sem elkeseredettebb. Mindeniknek alapja a harc. Tigris természet az, a faji ravaszság mérgébe bemártva.

És mégis, mialatt eltűnődve nézzük a régmúlt idők viaskodásait, halljuk a modern idők diadalüvöltéseit, önkéntelenül is észreveszünk bennök egy mélyebben rejtőző láthatatlan mozgató erőt. Akármilyen különösen hangozzék is bár, mégis *ideálizmus* hevitette mindig ezeket a véres küzdelmeket. Nem emelkedett, az egész emberfaj nagy érdekeit szolgáló ugyan, de mégis csak ideálizmus. És ez az idea a világbirodalom kolosszális nagy eszméje volt. Ez a csábos szirén bűvölte el a világbíró hadvezéreket és uralkodókat. Valamennyien a világ urai vágyakoztak lenni.

Manapság is nemzeti, osztályi eszmék mozgatják a nagy világmozgalmakat. Tehát olyasmi, ami nem e világból való, ami láthatatlan, lelki, fuvalom.

És még mélyebben reábukkan a kutató lélek az Alkotó erejére is. A világbirodalmak mind összeomlottak, de rendeltetésüket elébb elvégezték. Izrael elbukott, de az igaz Isten eszméjét örök időkre megalapította. Göröghont leigázta Róma, de a szépség ideológiáját elébb átadta a művészeteknek. Róma is ledőlt, de az emberi jog rendszerét megörökitette.

Az egyén életében is a láthatatlan erők a mozgatók. Az eszmék, az érzések. »Mindig az utópiák vitték előre az emberiséget» — mondja H. G. Wells. Nagy ideák hajtják előre az emberi világot. Ezek teszik a jövőt dicsőbbé mindig a jelennél.

Az eszmék és érzések e láthatatlan tündérvilágában a női lélek van igazán otthon. Szeizmografszerű finom érzékenységgel hamarabb megéri a láthatatlan, titkos lelki erőket. Történelmi helyzete képesítette őt erre. Neki nem fizikai erő, testi uralom adatott, hanem lelki finomság. Finom lelkülete volt mindig a kardja, hű szeretete a fegyvertára, anyasága a méltósága, a Láthatatlannal való érintkezése a kormánypálcája. Ezek adtak neki védelmet, fensőbbiséget; ezek fejlesztették ki benne — anyasága révén — a szív legnemesebb érzéseit: jóságot, hűséget, szeretetet. Ezek által fejlett ki lelkében az erős intuitio, amivel távoli célokat hamar észrevesz, a nagy Láthatatlant és annak a világ életére irányuló befolyását gyorsan felfogja. Mindezt örökölt ösztönösséggel cselekszi.

Történelmi adottságánál fogva ezért a nő világmissziója: a nagy ideák ébrentartása, a férfi inspirálása azok iránt, azok beleszövése a mindennapi élet szürke szövetébe.

Az sem vakvéletlen, hogy az Ige általa lett testté.

* * *

E kis lélektani kitérés után térjünk vissza most már Roydeu Mande dr lelkipásztortársnőnkhez okvetlenül szükség volt erre a kis kitérésre, hogy méltányolhassuk mondanivalóit. — Átadom a szót egészen önéki:

»Azt szokták mondani manapság, amikor a vallást a tudományokkal ki akarják békiteni, hogy nincs semmiféle jogcímük a perlekedésre. Mindenkinek más ugyanis a territórium. Ez a felfogás azonban téves, mivel a dolog éppen megfordítva áll. A modern tudományos tételek meglepő módon igazolják a vallás igazságait. Igaz ugyan, hogy a tudomány anyaga más, mint a vallásé, de gon-

dolgozasmódjuk tökéletesen egy. Kiváltképen igaz az a vallás lelkéről, az imádkozásról. És mivel éppen erről az imádkozásról állítja azt a legtöbb modernlelkű ember, hogy az abba vetett hitét a tudomány szertefoszlatta, egyenesen ezzel kívánok én ez alkalommal foglalkozni.

A tudományos gondolkozástól vett analogia rendkívül nagy segítségére van az imádkozni akarónak. A tudás és a maga istenségéhez vágyik közelíteni, amit ő igazságnak, természeti törvénynek, vagy végoknak nevez. A pogány könyörgő érzi, hogy az istenség olyas valamivel rendelkezik, amire neki égető szüksége van és amit csak egyesegyedül attól nyerhet meg. Jó viszonyba óhajt ezért lépni vele. Ez az óhajtás egész lényét betöltő sóvárgássá hatalmasodhatik benne. Eddig egyuton halad a tudós és pogány imádkozó. Azonban a tudós sohasem képzei azt, hogy a nagy természet félrevezethető, avagy rászédhető. Adhat neki akármilyen ajándékokat, énekelhet neki fenséges dicséreteket, hizeleghet neki, kereshet közbenjárókat magának, akik szeszélyeire kioktassák, rejtett kincseit, örök törvényeit ily varázslatokra soha sem tárja fel. Bölcsen tudja azt a tudós ember, hogy nem irigy elrejtője az drága kincseinek, ellenkezőleg várva várja, hogy felkinálja őket annak, aki megtanulta miképen kell megközelíteni azokat. Ezért egyedül csak a bölcsesség előtt tárja fel magát... És nem litániákra; nem is kell neki semmi közbenjáró, aki haragját lecsillapítsa, véres áldozatokban sem gyönyörködik, oltárához sem lehet kiváltságos módon közelíteni. Nyugodt léptekkel, bizakodó lélekkel járul a tudós a maga istenségéhez. Mély tisztelettel, de félelem nélkül valóval, amit az örök igazság méltósága ébreszt a lelkében. Nagyon jól tudja, hogyha imádsága nem hallgattatott meg, nem azért történt az, mert az istenség haragszik reá és engesztelést kíván, hanem azért, mert téves uton próbálta megközelíteni azt. A hiba tehát minden esetben őbenne van. Más utat próbál hát. Az istenségben azonban sohasem keresi a hibát.

A tudós is kér, keres, zörget, de sohasem téveszti szem elől, hogy neki magának kell az elméjét megtisztítania minden tudatlanságtól, ha alkalmas feleletet akar nyerni. Akkor önként megnyílik előtte a titkok titkának a zárja. Alkalmas felelet nem jó a számára, hiába siratja szerencsétlen sorsát, hiába tördeli kinosan kezeit, öltözik zsákruhába, hint hamut fejére. Magának a kérelmezőnek az elméjéből kell eloszlatni a sötétséget, tévedéseket; csak úgy juthat célhoz.

* * *

(Folyt köv.)

Bokor Sándor.

Az Eriului-i Ref. Tanítóegyesület köri értekezleteinek munkaterve.

A tanítói körök 1936—37. tanévi körzeti értekezleteinek munkatervét úgy óhajtanánk megvalósítani, hogy az a tanítói önképzésen kívül a lakosság vallásos érzelmeit, kulturális haladását és gazdasági megerősödését is növelje és megerősítse. Ezen cél minél sikeresebb megvalósításához azonban feltétlenül szükséges a lelkészi kar segítő munkálkodása és megértő működése is. Ha elgondolásunkat a lelkészi kar is egyhangulag és odaadó, munkavállaló támogatással fogadja, abban az esetben munkatervünket a következőképen javasoljuk beosztani:

a) *Pedagógiai rész.* 1. Október 1. V. oszt. Magyar nyelvtan. 2. Október 31. VI. o. Conversație. 3. November 26. II. o. Számítan. 4. Március IV. o. Istorie. 5. Április III. o. Conversație. 6. Május IV. o. Földrajz. 7. Junius I. o. Vallástan.

b) *Értekezési rész.* 1. A gyermekek helyes családi nevelése. 2. A szülők és az iskola együttműködése. 3. Az iskoláztatás fontossága. 4. A faji összetartás jelentősége. 5. A gazdasági fejlődés előmozdítói. 6. A méhészkedés gazdasági fontossága. 7. A szövetkezeti tömörülés előnyei.

c) *Vallásos estély:* a helyi vezetőség rendezésében a körzeti tanerők közreműködésével.

A munkarend a következőképen alakul: 1. 2 órára megérkezés és a tanítást végző tanító kisorsolása. 2. Fél 3-tól fél 4-ig a tanítás megtartása és utána a tanítás megbeszélése. 3. Fél 4-től fél 5-ig alkalmi istentisztelet. 4. Fél 5-től fél 6-ig előadás a kitüzött értekezés alapján az érdeklődő egyháztagnak jelenlétében. 5. Fél 6-tól 7-ig testületi ügyek, indítványok, javaslatok elbírálása. 6. 7—8-ig étkezés. 7. 8—9-ig vallásos estély helyi rendezésben és a körzeti tantestületek közreműködésével. A vallásos estélyeken begyülő adományok a tanítói nyugdíj-segélyegyesület javára fordítandók.

Vannak néhányan, akik a közgyűlések tartását vasárnap délután látnák eredményesnek, de vannak olyanok is, akik az eddigi rendszer szerint csütörtökön délután óhajtják továbbra is a gyűlések megtartását. Utóbbiak felfogásukat azzal indokolják, hogy népünket arra kell nevelni, hogy az érette fáradozók munkásságát nemcsak vasárnap, de hétköznap is méltassa és értékelje annyira, hogy azért egy délutánját feláldozza.

Lehet egyik, lehet másik csoportnak van igaza, ennek eldöntését a Nagytiszteletű Esperes urtól és a lelkészi értekezlettől várjuk.

Tisztelettel kérjük tervezetünk elbírálását, esetleg a kívánaknak és követelményeknek megfelelő módosítását.

Kérjük továbbá arra is, hogy sziveskedjék egy körlevélben figyelmeztetni a tanerőket, hogy az értekezleten kötelesek mindenkor megjelenni és a közös munkában szintén résztvenni a szolgálati pragmatika értelmébe, nehogy egyes tanerők indokolatlan távolmaradása és vonakodása az eredményes munkálkodás kerékkötője, esetleg megbénítója legyen.

Valea lui Mihai, 1936. június hó 30-án.

Jakab Lajos,
egyesületi főjegyző.

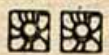
Tóth Zsigmond,
egyesületi alelnök.

AKIKET HAZAHIVOTT AZ ÚR

Csapó Vasváry Béla a salontai egyház orgonista-kántora június 28-án, pár heti súlyos szenvedés után, 73 éves korában csendesen elhunyt. Temetése 30-án volt a központi iskola udvaráról, a templomban tartott szertartás után a hivek és az egész város lakosságának meghatározó részvétele mellett. Felesége, kivel — második házasságában — 19 évet élt, két leánya, unokái és dedunokája gyászolják. Csaknem 40 évet töltött, mint orgonista-kántor a salontai egyház szolgálatában, hova Devaványáról választották meg, ahol tanító volt. Szép zengő bariton hangjával és művészi orgonázásával csakhamar közkedveltté lett és ezt mindvégig megtartotta. A zeneirodalom terén is sikerrel működött. Vallásos énekekre, költeményekre tiszta, magyaros, könnyen előadható dallamokat szerzett és azokat vegyes karra is átírta. Egy füzetet nagy áldozattal ki is adott és azokat vallásos estélyeken hatással énekelik, de még sok maradt kiadatlan. Emlékét kegyelettel őrizzük és gyászoló szerettei számára vigasztalásért imádkozunk.

HIREK

Igazgatótanácsi ülés. Egyházkerületünk igazgatótanácsának első ülése folyó hó 23-án délelőtt 11 órakor lesz, amikor az igazgatótanács szabályzatának végleges összeállítása, a pénzügyi és nyugdíjint. végrehajtóbizottság jelentései és más folyó ügyek kerülnek tárgyalásra.

Lelkészmeghívás. A Kun Zoltán elhunytával megüresedett pancotai egyház Szilágyi Sándor salontai s. lelkészt hívta meg egyhangulag lelkipásztorává. Isten

áldása legyen a pásztoron s gyülekezetén.

Dr Makkai Sándor lemondott püspököt meghívta theologiai tanárnak a debreceni egyetem. Makkai Sándor lemondásának az igazgatótanács által történt elfogadása után a debreceni Tisza István egyetem tanácsa a theologiai kar javaslatára egyhangulag meghívta a Kiss Ferenc nyugalomba vonulásával már pár évvel ezelőtt megüresedett és eddig be nem

töltött theologiai tanszékre. A tiszántuli egyházkerület elnöksége, melynek hozzájárulása szükséges, szintén megadta a hozzájárulást Makkai Sándor meghívásához. Így tehát Makkai debreceni egyetemi tanársága biztosra vehető.

Pünköszt másodnapján öröm ünnepe volt a hripi ref. gyülekezetnek, mert ekkor avatták fel a ref. nőszövetségi tagok szorgalmából fakadt, nemes áldozatkészség filléreiből megrenovált templomot, melyet új kerítéssel is körülvettek. Az avató ünnepre eljöttek a szomszéd gyülekezet tagjai is. A gyülekezeti énekek és a helybeli lelkész imája után Váradyné Lénárd Margit ének-szólója nyitotta meg a sziveket az ige befogadására. Az Igét Várady József cărășeui lelkész hirdette Pál apostol Kor. lev. III. r. 16. v. alapján, rámutatván arra, hogy Isten a női lelkeket választotta ki ez alkalommal a maga dicsősége szolgálatára. A bensőséges ünnepet egy bibliakörös leány szavalata és a cărășeui nőszöv. dalkarának éneke zárta be. Délben a nőszövetség rendezésében közebéd volt, melyen lelkes pohárköszöntők hangzottak el a gyülekezet és a lelkipásztorok részéről. A délutáni vallásos ünnepélyen Kürthi Dezső corodi lelkész hirdette az igét az Ap. Csel. írott könyv 2. r. 4. v. alapján. Utána a cărășeui női dal- kar, valamint a bibliakörös leányok éneke, szavalata csoportosult az ige köré. Boldog lehet az a gyülekezet, amelyiknek ilyen szorgalmas nőszövetségi tagjai vannak, akik foltozgatják az anyaszentegyház ruházatát mint Jézus Krisztusnak nemeslelkű »Tábitái.«

Az oradea-i református árvaház felvesz öt teljesen árva-fiugyermekeket. A kérvényhez mellékelendők: születési bizonyítvány; állampolgársági bizonyítvány, szülők halálozási anyakönyvi kivonata, orvosi bizonyítvány (egészséges és együttlakásra alkalmas) iskolai bizonyítvány. Kérvények augusztus 15-ig nyújtandók be az árvaházhoz, Oradea-olosig, P. Eminescu No. 32.

Lelkészeiktatás Livada-Nouan. Bensőséges, szép ünnepség keretében iktatták be Weghofer Sándort az egyesített livada—livada-noua-i lelkészi állásába. Az ünnepélyen a község lakossága felekezeti külömbiség nélkül részt vett és többen megjelentek azon a szomszéd községekből is. A beiktatást Visky Ferenc e. m.-i főjegyző végezte, buzdítván az új lelkészt a reá váró fontos szolgálat hűséges teljesítésére, a gyülekezetet pedig az új lelkipásztorral szemben megértésre, szeretetre és békeségre, amelyek biztosítékai az egyház belső és külső építésének. Ezután Peleskey Dániel vezetése mellett a livadai Énekar adott elő egy szép alkalmi darabot, melynek végeztével Weghofer Sándor tartotta meg beköszöntő beszédét Pál apostolnak a Korinthusbeliekhez írt első levele II. részének 1, 2. versei alapján. A beszéd mindvégig lekötötte a hallgatóság figyelmét, amely azzal a benyomással távozott az ünnepi istentiszteletről, hogy az új lelkész valóban a Jézus Krisztus hűséges szolgája lesz közöttük. Az ünnepi istentiszteletet a dalárda és a gyülekezet éneke fejezte be. Istentisztelet végeztével a lelkészlakon presbiteri gyűlés

volt, amelynek keretében Fekete Antal felügyelő lelkész üdvözlés után átadta az új lelkésznek a templom kulcsát és az egyház pecsétjét és Isten áldását kérte. A presbiteri gyűlést megelőzőleg az üdvözléseket fogadta az új lelkész. Délben közebed volt az új lelkész tiszteletére, melyet a Nőszövetség tagjai állítottak elő ügyesen és izletesen. Délután gazdag műsorú vallásos ünnepély volt, amelyen közreműködtek Balla Zoltán és Barkász Imre imádsággal, Szabó Endre igehirdetéssel, Gulya Géza szabadelőadás tartásával, Kürthy Károly saját költeményeinek előadásával, Székely Emma bibliaköri tag szavalattal és Papolczy Sándor hegedűjátékkal. Az egész nap ünnepi hangulata azt mutatta, hogy az új lelképásztort szíves szeretetébe fogadta a gyülekezet.

Nyugalomba vonuló debreceni tanárok. Dr. Szabó Márton és dr. Szeremley Béla debreceni főgimnáziumi tanárok ez év végével 35 esztendőskiválóan értékes tanári szolgálat után nyugalomba vonulnak. A tiszántúli egyházkerület nagy elismeréssel vett búcsút a két kitűnő tanártól.

Szerkesztőváltás. A Református Lelkipásztor új szerkesztő kezébe került, amennyiben Peleskey Sándor eddigi szerkesztő ettől a munkától megvált és helyét dr. Mezey Mihály vette át.

Lelki éhség és szomjúság. Az idegen légióban szolgáló magyar fiúk azzal a kéréssel fordultak Baltazár püspökhöz, hogy valamelyik egyesület útján küldessen nekik bibliákat, imádságos könyveket és más vallásos iratokat.

Megjelent az »Uj közigazgatási törvény« magyar fordítása. A Romániában élő magyar kisebbség szempontjából rendkívüli fontossága van, hogy magyar fordításban megjelent a közigazgatási törvény, amelynek ismerete valósággal nélkülözhetetlen úgy a testületeknek, magyar ajkú községek előljáróságainak, egyházaknak, mint a magánosoknak is. A törvény átszervezi az egész választási rendszert, ismerete nélkül a magyar kisebbség fel sem tud készülni a közeledő választásokra. De teljesen átszervezi nemcsak az egész közigazgatást, hanem a pénzügyi rendszert is, miután a régi közigazgatási törvényen kívül hatályon kívül helyezi és pótolja a helyi pénzügyekre vonatkozó törvényt is s tartalmazván az összes városi és községi adók táblázatát, felvilágosítást ad úgy közigazgatási, mint pénzügyi téren a polgárok jogai és kötelességeiről. Bolti ár 50 Lei, vidékre a bérmentes postai szállítás díjával együtt 60 Lei beküldése után nyomban megküldi a fordító dr. Kiss Endre ügyvéd (Satu-mare, Piața Brațianu 3.). A szép kiállítású, tartalmas könyvet mindenkinek jó lélekkel ajánljuk figyelmébe.

Luther utódai. Luther vérszerinti leszármazottai először a múlt évben gyültek össze. A családnak akkor 485 élő tagja volt. Újabb kutatások szerint ez már az ezer fölé emelkedett. Ma az Egyesült-Államokban 2, Hollandiában 90, a többi Németországban él.

Társszerkesztők :

Ardai Aladár, Bokor Sándor,
Boruzs Lajos, Tóth Zsigmond.

Hivatalos rész

Református Püspöki Hivatal, Oradea.

3181—1936.-II. sz. KÖRRENDELET. *Valamennyi kebelbeli iskolai hatóságnak.* Ismételten előfordult, hogy ellenőrző hatóságok az iskolai padokat kifogásolták s mikor a fenntartók a padokat megújították, ismét csak olyan típusokat csináltattak, amelyek az előírásoknak nem felelnek meg. Ennek következtében elrendelem a népiskolai tervezet 23. §., a M. O. T. 115. fej. és az áll. el. isk. szabályzat 320. fej. alapján, hogy új iskolai padok beszerzése alkalmával szigorúan alkalmazkodjanak a minisztérium által kiadott tervrajzhoz. Felkérem az esperes urakat, hogy minden olyan esetben, mikor intézkedésem mellőzéséért anyagi károsodás éri, az illetékesek anyagi felelősségét is állapítsák meg, fennmaradván természetesen az erkölcsi felelősség az iskolát esetleg érhető megintésért. A hivatalos tervrajz a tanszerraktárban 6 Leiért kapható, korlátolt számban. Ennek következtében leghelyesebb volna, ha az esperesi hivatalok megrendelnék a szükséges mennyiséget s azt az érdeklődőknek csupán kikölcsönöznék. Ebből a célból a négy nagyobb egyházmegyének 4—4, a két kisebbnek 2—2 példányt szeptember 1-ig rezelváltattam. Oradea, 1936 július 18. Atyafiságos szeretettel: Sulyok István, s. k., püspök.

2647—1936-I. KÖRRENDELET. *Valamennyi kebelbeli nt. lelkeszi hivatalnak.* Tudomásulvétel végett itt közlöm a kultuszminiszter urnak múlt hó 12-ről 73,727-9855—1936. sz. átiratát és az abban felhívott melléklet magyar fordítását, a makulatura papírok értékesítése tárgyában! Püspök Úr! Ide mellékelve van szerencsém megküldeni másolatban az ipar és kereskedelemügyi minisztérium közigazgatási személyzeti igazgatóság és titkárságnak folyó évi 409. sz. iratát, a minisztertanácsnak folyó évi március 23-án 588. számú határozatával, a különböző hatóságok birtokában levő kiselejtezett papírok eladására vonatkozólag tett intézkedésére nézve, felkérve, miszerint sziveskedjék az ügyben szükséges intézkedéseket megtenni. Aláírások.

II. Másolat. Az ipar és kereskedelemügyi minisztériumnak folyó évi 409. sz. iratáról. Miniszter Ur! A minisztertanácsnak 1936 március 23-án 588. sz. intézkedése értelmében van szerencsénk felkérni, miszerint úgy a központi, mint a külső hivataloknál sziveskedjék intézkedni, hogy vegyék tudomásul, hogy ha esetleg eladásra szánt kiselejtezett papír birtokában vannak, az országban előállított papír eladási hivatalától csak 0.50 Lei kapjanak kilogramonként, úgy hogy mindkét társaság részére megállapított 0.35 Lei kilogramonkénti ár fizetessék ki részükre egyenesen hivatalból. Aláírások. Oradea, 1936 július 11. Atyafiságos szeretettel: Sulyok István, s. k., püspök.

2878—1936-I. KÖRRENDELET. *Valamennyi nt. lelkeszi hivatalnak.* A kultuszminiszter urnak folyó évi június 27-ről 82,710—11,424. sz. a. hozzám intézett leirata alapján tudomásulvétel végett s mihez tartásul közlöm magyar fordításban a pénzügyminisztérium számvevőségi vezérigazgatóságának 53,891. sz. átiratát, mely a kultusz-

minisztériumban 82,710—11,424. sz. a. van beiktatva: Miniszter Ur! Van szerencsénk értesíteni, hogy az ezen minisztérium és a P. T. T. vezérigazgatósága között létrejött megállapodás értelmében, a közszolgálat érdekében küldött hivatalos táviratnak azon minisztérium 1936—37. évi költségvetésébe felvett összeg szubvencionának tekintendő. Ebben az esetben, a L. C. P. törvény 68. §-a értelmében, az utalványozás havi $\frac{1}{12}$ részekben történik anélkül, hogy igazoló okmányokat követelnének. Amennyiben az L. C. P. törvény 67. §-a értelmében a hivatalos táviratok kifizetésére felvett alapra 10 százalék blokad alkalmaztatnék, az így a blokad folytán fennmaradt összeg utalványoztatik havi $\frac{1}{12}$ -ed részekben folyó évi októberig, amikor értesítettnek a fizetési lehetőségekre és a 10 százalék különbözetre nézve.

Az a körülmény, hogy az utalványozás igazoló iratok nélkül történik, nem azt jelenti, hogy táviratok vég nélkül és minden ellenőrzés nélkül küldhetők. Azért szükséges, miszerint az összes hivataloknál rendeljék el, hogy távirati levelezést csak a legsürgősebb esetekben vegyenek igénybe és nem olyan ügyekben is, amely levelezés útján is elintézhető.

Ami a hivatalos táviratnak magánosokhoz való küldését illeti, erre nézve ismertetjük a P. T. T. vezérigazgatóságának 1936 május 16-án kelt 50,744. sz. iratot és hogy a pénzügyminisztérium nem osztja ezt a szempontot és kérte, hogy a postahivataloknál rendeljék el, hogy a levelezést vegyék fel és expediálják úgy, mint a multban, minthogy az ilyen franko-taxák úgy tekintendők, mint amely, az ezen minisztérium költségvetésének 24. §-ában az összes minisztériumok részére felvett 50,000,000 Leiből ki van fizetve. Aláírások. Oradea, 1936 július 11. Atyafiságos szeretettel: Sulyok István, s. k., püspök.

Pályázati hirdetés. Az oradeai ref. presbitérium pályázatot hirdet orgonista kántor-tanító állásra. J a v a d a l o m: 1. 24.000 lei alapfizetés. 2. 18.000 lei lakáspénz. 3. 2.400 lei tüzfajárandóság. 4. Öt izbéli 2.400 lei ötödéves korpótlék. Mindezen járandóságok az egyház pénztárból havi előleges részletekben fizettetnek. K ö t e l e s é g: 1. A presbitérium által kijelölt osztály, vagy osztályok vezetése. 2. A jelenleg 10 tanítós iskola igazgatói teendőinek ellátása. 3. Az ujjvárosi és olasz-i kántorok akadályoztatása esetén a szükségessé vált kiségités. 4. Énekkar szervezése és vezetése. 5. Minden belmissziói munkában, azoknak szervezésében és irányításában részvétel. Pályázhatnak: 1. Román vizsgával bíró okleveles kántor-tanítók, kik katonai kötelezettségüknek eleget tettek s ezt, valamint legalább 10 évi tanítói működést igazolni tudnak. (Előnyben részesül, ki több tanítós iskolánál már mint igazgató-tanító működött). 2. Román nyelvtudásukat a M. O. T. IV. fejezet 16. cikk c) pontjában s az egyh. ker.-i közgyűlés 26-d)—1935. sz. határozata értelmében igazolják. Evégből úgy az egyházi, mint az állami látogatásról az utolsó 3 évben felvett jegyzőkönyv hiteles másolatát pályázati okmányaik közt be-terjesztik. 3. Az 1934. évi augusztusi vizsgán megbukott tanítók igazolni tartoznak, hogy az 1935. évben tartott tanfolyamon részt vettek, vagy az alól felmentést nyertek. 4. Nem választhatók azok a tanítók, akiknek szolgálatában 2 évnél több megszakítás van.

Személyes bemutatkozás kívánatos. Pályázati határidő: 1936 augusztus 5, déli 12 óra. Az állás szeptember 1-én elfoglalandó. Pályázatok az Oradea-Veneția-i ref. lelkészi hivatal címére (Str. D. Bolintineanu 12-a) küldendők. Presbitérium. — 508—1936. esp. szám.

Pályázat. A salontai egyházmegyében levő salontai ref. egyház presbitériuma pályázatot hirdet, halálozás folytán megüresedett önálló orgonista-kántori állásra. **Javadalom:** 1. Lakás a szüksége; melléképületekkel. 2. Készpénz az egyház pénztárából (210 forint = 420 korona. Az érvényben levő egyházkerületileg megállapított kulcs szerint átszámítva 1 korona = 24 Lei. Így $420 \times 24 =$) 10.080 Lei. 3. Tizenhat köből kétszeres gyült buza helyett (96 forint = 192 korona $192 \times 24 =$) 4608 Lei. 4. Nyolc köből gyülevész aljgabona helyet (24 forint, köble 3 forintjával számítva. Az előbbi két ponthoz hasonló értékeléssel véve ezt is, 24 forint = 48 korona $48 \times 24 =$) 1152 Lei. 5. Az agrárreform után megmaradt 8 hold szántóföld, adóját az egyház fizeti. 6. Stóla az egyházkerületi díjszabás szerint. Ennek évi átlaga a mai viszonyok között 25—30 ezer Lei. **Kötelességek:** Az összes homiliás, sákramentumos és szimbólikus istentiszteleteken való kántori szolgálat. Házasságkötési esketéseknél csak akkor, ha a felek kívánják. Egy férfi és női énekkarnak haladéktalan megszervezése s a kettőnek vegyeskarrá fejlesztése. Buzgó részvétel mindennemű egyházépítő munkában. A kántor-próba f. é. augusztus hó 15-án, a délelőtti istentisztelet keretében, egy arra hivatott, szakképzett bizottság előtt fog megtörténni. A próba áll: 1. egy szabadon választott orgonajátékból, 2. egy szabadon választott énekszólóból, 3. egy szabadon választott ének-orgona játékból. 4. Ugyanezekből a bizottság által megkötötten. A pályanyertesnek utiköltségét az egyház pénztára fedezi. A pályázati kérvények, oklevelek, szolgálati bizonyítványok a pályázat megjelenésétől számított három hét alatt, a salontai elnök-lelkészi hivatalba küldendők. Dohi Árpád, lelkész. — 472—1935. esp. szám.

Pályázati hirdetés. Az Oradea-i református leánygimnázium igazgatótanácsa pályázatot hirdet egy francia-román, esetleg francia-történet vagy földrajz helyettes tanári állásra. Fizetés az Egyházkerület rendelkezése szerint. Okmányokkal felszerelt pályázati kérvények 1936 augusztus hó 1-ig küldendők az igazgatótanács Elnökségéhez (Oradea, Parcul Eminescu 32.).

Pályázat. A din Jurul Eriului-i református egyházmegye kebelébe tartozó cheşereu-i református egyház presbitériuma pályázatot hirdet a helyettes tanítónői állásra azzal a kijelentéssel, hogy a szolgálatban jól működő tanítónőt az egy év leteltével véglegesíti. **Javadalom:** 1. 10 kat. hold, 1438□-öl föld értékelve 6600 lei, 2. 50 gyermek után 50 véka szemes tengeri: 2280 lei. 3. Egy öl tűzifa beszállítva 1000 lei. 4. A törvényes 24.000 lei alapfizetést kiegészítő 14.120 lei készpénz, havi egyenlő részletekben. 5. 272□-öl kenderföld. 6. 3 hold legelőilleték. 7. 2 szobás lakás kerttel. A földek adójának felét az egyház, felét a tanítónő fizeti. Kötelessége a reábizott 2—3 osztály vezetése, tanítása. Vasárnapi iskola vezetése és belmissziói, valamint a társadalmi munkákban a lelkésznek segítségére

lenni. Pályázhatnak román állampolgársággal és megfelelő oklevéllel bíró tanítónők. Román nyelvtudás és az oklevél érvényessége az 1935-d) e. k.-i határozat szerint igazolandók. Az okmányokkal kellően felszerelt kérvények ref. lelkészi hivatalba Cheşereu jud. Sălaj küldendők, a hirdetés megjelenéstől számított 2 hét leforgása alatt. Presbiterium. 1452—1936. esperesi szám.

Pályázati hirdetés. A resiţai egyháztanács pályázatot hirdet a kántor-tanítói állásra. I. J a v a d a l o m: 1. Lakás. Ha nőtlen embert választanak: 1 szoba világítással. Ha családost választanak: 2 szoba, fürdőszoba, előszoba, konyha, kamra, vízvezeték és világítással. 2. Alapfizetés évi 30.000.— Lei, havi egyenlő részletekben, ehez jön a korpót.ék. 3. Kántori teendők végzéséért évi 3.000 Lei. 4. Stóla. II. K ö t e l e s s é g e k: Az iskolai tanítás és kántori teendők végzésén kívül: dalárda, vasárnapi iskolai csoport vezetése, egyházi énektanítás, a lelkész távolléte vagy akadályoztatása esetén az istentisztelet végzése és az összes belmissziói szervezetekben való hathatós munkálkodás. Pályázathoz szükséges okmányok: a románnyelvű vizsgáról és katonai szolgálat elvégzéséről szóló igazolvány; a kérvénnyel együtt 15 nap alatt beterjesztendő a resiţai református lelkészi hivatalhoz. A pályázóknak figyelemmel kell lenniük a 26-d)—1935. sz. egyh. ker. határozatra. Pályázók a presbiterium által megjelölendő időben, a saját költségükön próbaéneklésre megjelenhetnek. A megválasztott utiköltségét az egyház megtéríti. Presbiterium. Esperesi szám: 1770-a)—1936.

Pályázati hirdetés. A resiţai egyháztanács pályázatot hirdet az óvónői állásra. I. J a v a d a l o m: lakbér címén évi 6000 Lei. Fizetés 24.000 L. havi egyenlő részletekben fizetve. II. K ö t e l e s s é g e k: Az óvoda vezetése, Vasárnapi iskolai csoport vezetése, a leányegyletben való közreműködés, etc. Amennyiben óvónő pályázó nem akad, úgy tanítónő is választható lesz. Presbiterium. Esperesi szám: 1770-b)—1936.

Pályázati hirdetés. A mişcai ref. egyháztanács pályázatot hirdet kántor-tanítói állásra. J a v a d a l o m: 1. Lakás kerttel. 2. Készpénz az egyháztól egy évre 18.000 lei. 3. 12 kat.-hold 883 □-öl föld haszonélvezete, adóját az egyház fizeti. 4. 4 kat. hold agrár-föld, mint kántori javadalom (melyért egyház nem szavatol), adóját haszonélvező fizeti. 5. 4 erdőjog. 6. 4 legelőjog. 7. Egyházi felsőbb-ség által megállapított stóla. K ö t e l e s s é g: a reábizott egy tanerős iskola osztályainak vezetése, kántori teendők ellátása, belmissziói s társadalmi munkákban való segédkezés, énekkar vezetése, szükség esetén lelkész helyettesítése s a presbiteri gyűlések jk.-nek vezetése. Pályázhatnak román vizsgával bíró okleveles férfi tanítók és azok, akik a 3003—1935-II. sz. püspöki körrendeletnek megfelelnek, amelyek a »Ref. Lapja« 1935 július 1. számában jelent meg. Orgonázás tudása megkívánatik Személyes megjelenés kívánatos, de költségeit csak a megválasztottnak téríti meg az egyház. Pályázat beadásának határideje 1936 augusztus 10. Állás szeptember 1-én elfoglalandó. Pályázatok a lelkészi hivatal címére Mişca, jud. Bihor küldendők. Presbiterium. 1493—1936. esperesi iktatószám.

Reklamációk a lap megjelenésétől számított 15 napon belül fog

A Főtiszteletű és Méltóságos Püspöki Hivatal 3905—1934. sz. körrendeletében **kötelező használatra elrendelt**

összes iskolai nyomtatványokat
legjutányosabb áron postafordultával szállítja a
KÁLVIN KÖNYVNYOMDA

Társtulajdonosok: Béres Károly, Béres Sándor és Román Károly

ORADEA, Str. Aurel Lazar 14.

a Református Leánynevelő-intézet épületében

A népoktatási törvény utasításainak teljesen megfelelő

Átköltözési [elbocsátó] bizonyítvány

ára 10 darab 25 Lei

Mulasztási figyelmeztetés elismervénnyel
10 darab 5 Lei.

A Királyhágómelléki Reform. Egyházkerület
iratterjesztésében állandóan kaphatók

nagybetűs **HANGJEGYES**
ÉNEKESKÖNYVEK

darabonként **100 lei** áron.

Bibliák a legegyszerűbbtől a legdiszesebb kivitelig.
Traktátusfüzetek (Családi tűzhely mellett), bibliajelzők,
imádságos könyvek, köztük az ujonnan megjelent
betegek számára való imádságoskönyv.

Képes levelező-lapok és levélpapírok nagy választékban

Nagyobb rendelésnél árengedmény

REFORMÁTUSOK LAPJA

A Pietr. Craiului Ref. Egyházkerület Hivatalos Közlönye.

Főszerkesztő: DEBRECZENI ISTVÁN. Felelős szerkesztő: KOVÁCS JÓZSEF

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Református Püspöki Hivatal Oradea,
Strada Petru Maior 1.
Kéziratokat nem ad vissza a szerk.

Előfizelési ár: egész évre 360 lei. Fél-
évre 180 lei. — Egyes lappéldányok
ára 10 lei. — Megjelenik minden
hónap 1., 10. és 20-ik napján.

Az imádkozás rejtett törvényei.

(Folytatás.)

»Igen meglepő beszéd ez sok emberre nézve. Azonban a tudomány tantételei szerte rombolták már az imádkozás régi kuffőit. Azt mondják minékünk, nem várhatjuk ép elmével azt a jó Istentől, hogy a mi muló vágyainkért megváltoztassa örök törvényeit. Emberi szóval nem lehet Isten örök terveit megváltoztatni. Már pedig a mai imáink mögött tagadhatatlanul ott lappang az a gondolat, hogy rábeszéljük Istent szándékainak megváltoztatására. Ezzel aztán az imádkozásnak minden hatályossága már eleve paralizálva van. A kozmikus törvények örök érvényűek, Isten alkotta e törvényeket, Isten tehát változhatatlan. — Örök axióma ez. Nem tűr módosítást.

»Ezen a ponton Kelet és Nyugat felfogása meglehetősen egyforma. A keleti vallásokban még erősebb a lelki törvények változhatatlanságában való hit, egyenesen fatalizmus az már. Isten törvényei változhatatlanok — ezt ők mély megadással elismerik. Ezért van vallásukban a tehetetlenségnek és a bénaságnak némi árnyéka meg. Nyugaton másképen van. Mi a lelki törvények változhatatlansága felől nem vagyunk már olyan öntudatosak. Mi sokszor azt hisszük, hogy Isten szeszélyes, szándékaitól eltéríthető. Ezért esdek-lésekkel figyelmeztethetjük, hogy valamiről elfeledkezett. Avagy olyan cselekedetre ösztönözhetjük, amit vonakodik megcselekedni. Istennek ez a felfogása aztán éppen olyan bénítólag hat a lélekre, mint a keleti felfogás, mivel teljes bizonytalanságban hagy bennünket afelől, hogy miképen lehetne együtt működni Istennel. Ekkor is a tökéletes tehetetlenség érzése marad a számunkra az imádkozást illetőleg.

Itt jön segítségünkre aztán a tudomány és megmutatja nekünk a lelki törvények változhatatlanságát — a keleti felfogás szerint. És ez nem paralizál többé, ellenkezőleg felszabadít a nyugati felfogás kínos bizonytalansága alól. Nem bánt többé a szeszélyes

istenfogalom, hanem hívogat közelebb magához egy változhatatlan örök Isten biztató fogalma bennünket. És mi képesek leszünk bizakodó, nyugodt léptekkel, komoly tisztelettel közelíteni feléje, miként a tudás a maga igazsága felé.

»Ez aztán már erős ellentétben áll a keleti ember imádkozásának tekervényes eljárásával. Nem akarja megváltoztatni istene ajándékát, figyelmeztetni sem akarja kötelességeire, haragja kitöréseit sem akarja lekönyörögni. (Mennyi imádságunk foglaltatik benne ebben a néhány jellemző mondatban! *B. S.*) Ellenkezőleg tisztelettel imád, bizodalommal kér, megbizonyosodva vár.«

»Miképen kell tehát imádkozni? — kérdezheti bárki. Hiszen a fent vázolt elmélet szerint az imádság merő meditációvá redukálódik le. Kereshetünk általa lelki közösséget Istennel, de *kérelemről* szó sem lehet benne. Már pedig kérelem az imádság legbensőbb lényege. És valóban van olyan elmélet, mely szerint az ima nem egyéb, mint: »*ájtatos tünődés az Úr akaratján.*«

* * *

»Semmiképen sincs pedig így a dolog. Az imádság mindig csak kérelem marad. Ennek átértéséhez megint csak a tudomány szolgáltat találó analógiát, amikor *elméleti* tudományból *gyakorlati* tudománnyá válik.

Az elméleti tudomány ugyanaz a tudomány emberének, amicsoda a meditáció a vallás emberének. Ezért hogyha tökéletesen megismerte az ember, mi az Istennek akaratja, alkalmazhatja azt a világ folyásában. A tudós is elméleti uton temérdek fejtörés árán megismerve valami hatalmas kozmikus energiát, alkalmazza azt a mindennapi életben.

Roppantul egyszerűnek látszik ez így. A tudós például felkutatja a villamosság rejtett törvényeit. Változtatni nem képes rajtuk. Nyakát szegné, hogyha megpróbálná. De hogyha egyszer teljesen megismerte annak rejtett törvényeit, elképesztő csodákat mivelhet általa. Megkönnyitheti vele az emberi életet, beszélhet egy szempillantás alatt a világ végeivel. Hajszálnyit sem változtat a hang törvényein, mégis úgy képes azt felhasználni — törvényeinek teljes ismerete által — hogy másodpercek alatt a föld végeit kötheti össze vele. Óriássá lesz általa. Kérte és adatott neki, kereste és megtalálta, zörgetett és megnyitattott neki. Megértette annak az erőnek rejtett törvényeit, amik szerint az funkcionál és ez ismeret birtokában kimerithetetlen energiának lett mesterévé.

A modern ember magatartása a materiális világgal szemben erősen forradalmi jellegű. Régen az emberek igyekeztek a világhoz átfórmálódni. Ma a világot igyekeznek vágyaik szerint átalakítani.

A tudomány segítségével már klimát módosítanak, tájékokat megváltoztatnak, sivatagokat virágba borítanak. És bár még ezer, meg ezer súlyos probléma maradt megoldatlanul és bár a kozmikus erők gyakorlatba hozása közben temérdek hibát követnek el, az emberi elme magatartása a világgal szemben mégis csak az, hogy ez a világ az emberi akarat szerint alakítható. Egy ausztráliai agrikulturális kiállításon olyan búzaszemeket mutattak már be, amik tökéletesen esőtlen száraz sivatagon is sikeresen teremnek. Addig keresztezték, addig hibridálták az esős zónák e becses magját, amíg ki-termelték belőle ezt a speciált. Csodát cselekedtek. És ez nem az Isten törvényeinek megváltoztatásával éretett el, nem is zsolozsmákkal, sem nem áldozatokkal, hanem türelmes, komoly felkutatásával és megértésével az anyatermészet rejtett törvényeinek...és azoknak okos alkalmazásával.

* * *

(Folyt. köv.)

Bokor Sándor.

A hitel.

A Kálvin hitelszövetkezet eszméje nagy port vert fel a Reformátusok Lapja utóbbi számában, aminek végtelenül örülök, mert inkább vállalom még a dorongot is, mint az agyonhallgatást.

A két utóbbi hozzászólás alkalmat és módot ad sőt egyenesen parancsolja nekem, hogy mélyebb vizekre menjek és mélyebbre vessem a hálót. Föl kell vetnem a kérdést: mi hát az a nagy kincs, amelyért oly lelkesen harcolunk, amitől népünk megmentését reméljük. Vajjon nem becsüljük e ezt feljebb, mint ahogy érdemli, vajjon az soha meg nem csalt és nem fogunk csalatkozni soha benne, vajjon a Kálvin nevével bátran s minden időkre összeköthetjük-e?

Nem szándékom a cikkekre külön válaszolni, bár az utóbbi megérdemelné a külön választ már hangja miatt is; ahelyett csak némi utalásokat fogok tenni s magával a kérdés lényegével kívánok foglalkozni. A kérdés lényege pedig, ami körül a vita megindult, a hitel.

Hitel alatt közönséges értelemben az üzleti hitelt értjük. A hitelnek, mint ilyennek kétségkívül nagy szerepe volt, van és lesz közgazdasági életünkben. A fontos szerep azonban soha se jelentette és soha sem fogja jelenteni, hogy az egyuttal áldásos is volt és áldásos is lesz.

Sőt kijelentem, hogy a hitel amilyen nagy áldás éppolyan nagy csapás is lehet. Magyar népünk javának azért kellett tönkremennie, mert hitelhez folyamodott. S a hitel azért lett csapás, mert hiány-

zott a gazdasági életünkből a nyugalom, rohantunk a lejtőn lefelé.

Hogy a hitelszövetkezetek eredménnyel működnek, sőt szaporodnak, az annak az örvendetes ténynek a bizonyága, hogy a mély ponton már — talán — túl vagyunk, de ki tud vagy mer biztosítani engem arról, hogy soha esés és romlás nem lesz ugyannyira, hogy a Kálvin nevét és emlékét a hitelszövetkezettel nem fogjuk kompromitálni. Ezért tiltakozunk mi »vidéki« emberek a Kálvin nevének felhasználása ellen, különben nincs semmi kifogásunk a hitelszövetkezet ellen.

A vita során felvetődött az üzleti hitelen kívül, egy másik hitel is és ez altruista hitelnek neveztetett el. Sokat gondolkoztam a meghatározás felett, de én úgy találtam, hogy egy hitelszövetkezet nem lehet altruista. Ahol kamatot szednek, az csak üzleti hitel lehet. Van altruista hitel, de annak alapja nem a kettőskönyvvitel, hanem a Luk. 6. r. 35. v. »jól tegyetek és adjatok kölcsön, semmit értenem várván«, ez a befektetés; a haszon pedig: »ama magasságos Istennek fiai lesztek.« Ez a Krisztus szövetkezete, ezt a szövetkezést bátran nevezem Kálvin hitelszövetkezetnek. Szigoruan csak azt!

Végül legyen szabad az Aesopus paraszt mesére hivatkoznom, mint amely — leszámítva sértő célzatosságát — engem igazol. A mese megállja helyét addig, de csak addig, míg a patak egyformán és szép tisztán folyik. De vajjon merte volna e őt biztosítani arról, hogy a patak meg nem dagad és szennyes hullámjaival el nem ragadja.

Éppen ez történt velem is és másokkal is. A szemébe kacagtunk az óvatos »parasztnak« s neki ugrottunk az eddig egyformán folyó pataknak s amikor a középben voltunk ránk tört az ár, beszennyezett sorával s nem tudom, mikor tudjuk magunkat tisztára mosni!

Ezért utolsó szóm az óvatosság és tiltakozás Kálvin nevének ilyen vonatkozásu használata ellen.

Dr Koronka Pál.

Egyházmegyei tanítói értekezéslet.

Értekezletre gyűlt össze a baia-marei református egyházmegye tanítósa július hó 16-án Satumaren. Az értekezleten jelen voltak az egyházmegyében működő tanítók és tanítónők csaknem teljes számmal, továbbá Boros Jenő esperes és Herczeg Kálmán ig. tanító, a szomszédos egyházmegye tanítói értekezletének elnöke. Közös éneklés és Boros Jenő esperes-lelkész imája emelte a lelkeket Istenhez.

Karikás Sándor értekezleti elnök kegyeletes szavakkal emlékeztet meg az utóbbi években elhunyt kartársokról és pedig: Oroszlán

vtván, Csajkos Gyuláné, Bartha Bálint, Soós János és Osváth Géza tanítókról, akiknek emlékét jegyzőkönyvében örökitette meg az értekezlet. Majd jelentést tett az utóbbi időben a tanitóság közös ügyeinek vezetésével szükségessé vált intézkedéseiről, melyeket az értekezlet helyesléssel vett tudomásul s munkásságáért elismerését fejezte ki az elnöknek.

Az értekezlet legfőbb tárgya: egy tanítói nyugdíj és gyámintézet alakítása volt, melyet a tanitóság a maga jövőjének biztosítása céljából, égető szükségesnek lát. Herczeg Kálmán íg. tanító ismertette azt a mozgalmat, melyet a szomszédos egyházmegye tanítói kezdeményeztek, hogy a maga fizetési viszonyainak megfelelően, kisebb összegű járulékok fizetésével kezdje meg a nyugdíjint. alap gyűjtését, melyből idővel az előregedett, munkaképtelen tanítók, elhalálozás esetén azok családtagjai, a befizetések arányában segélyben részesülhetnek. Ha az egyházkerület összes tanitósága csatlakozik a mozgalomhoz, tekintélyesebb összegű nyugdíjalapot létesíthetnek és biztosabb alapot szerez a nyugdíjegyület, mely az egyházi törvények védelme alatt, mint a lelkeszi nyugdíjintézet egyik ágazata, működhethet. A fontos ügy megvitatása után az értekezlet elhatározta, hogy csatlakozik ahhoz a mozgalomhoz, mely a tanitóság fájó sebeit kívánja gyógyítani s a nyugdíjügyet megfelelő formában, vagyis az egyházkerületi lelkeszi nyugdíjintézzel párhuzamban, akarja rendezni. Ezért a nyugdíjügyek előkészítésére, az alapszabályok összeállítására két tagu bizottságot küld ki.

A tanítói értekezlet kéréssel fordul az egyházmegye elnökségéhez, hogy úgy az egyházmegyénél, mint az egyházkerületnél a tanitóság nagyobb számú képviselőt nyerjen s úgy az egyházmegyei, mint az egyházkerületi bíróságban egy-egy tanító beválasztását segítse elő. Megkeresi az egyházmegye elnökségét az iránt is, hogy a tanítók utazási költségeit úgy a köri mint az egyházmegyei értekezletek alkalmával az egyházak térítsék meg.

Hogy az iskolai oktatás szempontjából megfelelő tankönyvek kerüljenek kiadásra, kéréssel fordul az egyházi főhatósághoz, hogy a kiadandó tankönyveket tanítókból álló bizottsággal bíraltassa meg.

A tanítók önképzésének elősegítése céljából elhatározta értekezlet egy egyházmegyei tanítói könyvtár létesítését.

A közérdekű ügyek megbeszélése után az értekezlet megejtette a tisztújítást. Az egyházmegyei tanítói értekezlet elnökének Török Bernátot, alelnökének Zágonyi Annát, jegyzőnek Beregi Istvánt, aljegyzőnek Karikás Bélát, pénztárosnak Ladányi Károlyt, könyvtárosnak Saja Idát választotta meg.

Ezek után Boros Jenő esperes köszönetet mondott Karikás Sándor eddigi elnöknek nagy buzgalommal végzett munkájáért s meleg szeretettel üdvözölte az új elnököt. Maj felhívta és buzdította a tanitóságot arra, hogy egymással való gyakori érintkezés, köri és egyetemes értekezletek tartása által ápolják a testületi szellemet s igyekezzenek a tanitóság anyagi helyzetének és kulturnívójának emelését saját magok is munkálni. Végül az értekezlet nevében is köszönetet mondott Herczeg Kálmán e. ker. tan. értekezleti elnöknek az értekezleten való megjelenéséért és munkájáért.

Az értekezlet Boros Jenő esperes imájával és a 236. dicséret közös elénekklésével fejeződött be.

Beregi István.

A protestáns lelkészek Lepadatu miniszter előtt.

Ismeretes dolog, hogy a költségvetés rendjén különösen a református és unitárius lelkészek igen súlyos sérelmet szenvedtek régi államsegélyük csaknem $\frac{1}{3}$ -ra való lecsökkentése miatt. A fokozódó drágaság épen a családfentartó református és unitárius lelkészeket hozta legnehezebb helyzetbe. Az igen nehéz helyzetben levő lelkészeknek küldöttségét vezette Vásárhelyi János református püspök július 24-én Lepadatu miniszter ur elé. A küldöttségben résztvettek az ardeali ref. egyházkerület részéről Laár Ferenc tanácsos, Máthé Sándor esperes, dr Bibó Béla és dr Árkossy Jenő lelkészek. A mi egyházkerületünk részéről Arдай Aladár esperes, az unitárius egyház részéről Kovács Lajos braşovi lelkész. A küldöttséget a miniszter igen előzékenyen jóindulatu megértéssel fogadta. Vásárhelyi János püspök hivatkozással arra, hogy először jelent meg mint az egyházkerület megválasztott püspöke, utalt arra, hogy szent hivatásában a hűség és szeretet lelke szerint kíván eljárni és kérte a maga és egyháza számára a miniszter és a kormány támogatását.

Megköszönte a miniszternek, hogy alkalmat adott nem csak a saját, hanem az ardeali egyházkerület papjaihoz hasonlóan nehéz helyzetben levő unitárius és az oradeai egyházkerülethez tartozó lelkészeknek kérésük előadására. A lelkészek kérését pontos adatok alapján dr Bibó Béla lelkész ismertette. Lepadatu miniszter ur az előterjesztésre megértő jóindulattal, de a helyzet nehézségeire reámutatva őszinteséggel felelt miután Vásárhelyi János püspököt megválasztása alkalmából bizalmának kifejezést adva üdvözölte. Hangsúlyozta a miniszter, hogy ismeri a protestáns lelkészek nehéz helyzetét s tudja, hogy a legtöbben családos emberek és így egészen

indokoltnak és igazságosnak találja és teljes jóindulattal fogadja előterjesztésüket. A maga részéről minden esetre arra fog törekedni, hogy legalább a jövő évi költségvetésben kérelmező lelkészek súlyos helyzete orvosoltassék és a kérdés az igazság és méltányos elveinek megfelelőleg rendeztessék. Kilátásba helyezte azt is, hogy addig is, amíg a kérdés véglegesen rendezhető lesz figyelembe vétessék lelkészeknek Laár Ferenc által tolmácsolt azon óhaja, hogy a közeledő iskolai év alkalmából rendkívüli segély kieszközlése által enyhíttessék az érdekeltek helyzete.

A miniszter nyilatkozatát Vásárhelyi János püspök megköszönte a küldöttség azzal a reménységgel távozott, hogy az érdekelt lelkészek indokolt kérése végül is a miniszter kilátásba helyezett támogatása folytán megfelelő rendezést nyer.

Igazgatótanácsi ülés.

Egyházkerületünk jul. 23-án tartotta első igazgatótanácsi ülését, amelyen a tagok teljes számban megjelentek, Püspökünk és Főgondnokunk elnöklete mellett.

Az ülés megnyitása után dr Harcsár Géza előterjesztésére megállapította az igazgatótanács szabályrendeletét. Majd sajnálattal elfogadta Széll György lemondását igazgatótanácsi és zsinati tagságáról. Erdemeit és értékes munkásságát megörökitette és helyének betöltéséről intézkedett.

A pénzügyi bizottság jelentése alapján elrendelte, hogy a különböző ker. járulékoknak 1.947.971 L-t kitevő behajtása iránt a ker. gyűlés határozata alapján Vargha László számvevőt teljes szolgálati időre behívta.

A Református Jövő és iratterjesztés számadásainak beterjesztéséből örömmel vette tudomásul, hogy mindkettő jelentős tiszta nyereséggel működik.

A nyugdíjintézeti végrehajtóbizottság jelentése alapján az intézet számadásait jóváhagyta. Eszerint évi bevétele 1,717.747 Lei, kiadása 1,538.522 Lei volt, tehát tiszta jövedelme 179.225 Lei. Vagyona pedig 7,839.375 Lei. Konverzió alá mindössze 242.936 Lei esik. Ingatlanának nettó jövedelme 49.361 Lei, ami több mint a betét 3%-a. Az igazgatótanács megnyugvással vette tudomásul, hogy vagyonának bonitása kielégítő. Ellenben sajnálattal értesült arról, hogy járulékokkal 119. egyház több mint 71.000 leiel tartozik és elhatározta, hogy amennyiben nem rendezik, dec. 31-ig a lelkészi kongruából levonhatja. Meglepetéssel értesült az igazgatótanács arról is, hogy még mindig vannak egyházak, melyek nagypénteki

perselypénzt sohasem küldenek, azért felhívja az esperesi hivatalokat, hogy a nem fizető egyházak névsorát terjesszék fel a püspöki hivatalhoz.

Nagyfontosságú alapszabály módosításhoz kezdette meg az előmunkálatokat, amire az adott okot, hogy a lelkészi kongrua csökkenésével 305.000 Leiel csökkent a nyugdíjintézet évi bevétele és így eljött az ideje, hogy a nyugdíjintézetet más alapokra helyez- zők. Azért az igazgatótanács elrendelte a lelkészek helyi javadal- mának felértékelését s hogy ez minden egyházmegyében egyöntetű legyen, dr Harcsár Géza elnökle mellett bizottságot küldött ki, melyben az egyházmegyéből az esperesek legyenek jelen s ezt a bizottságot megbizta, hogy a tanítói díjlevelekkel is foglalkozzék a tanítók nyugdíjügyének rendezése céljából.

Az ingatlan eladások tekintetében fontos elvi határozatot hozott, amelynek értelmében minden ingatlant eladó egyház köteles az el- adási árat egy éven belül új ingatlanba fektetni és ennek ellenörzé- sére az espereseket felhívta. Több ingatlan eladása ügyében ilyen értelemben hozott határozatot. A lelkészértekezlet ügyrendjére vonatkozó felterjesztések kapcsán megkeresi az ardeali egyházkerü- let igazgatótanácsát, hogy a lelkészértekezlet megalakítása ügyében egyértelemmel járjanak el.

3355—1936-I. sz. Közigazgatási KÖRRENDELET. *Valamennyi Nt. Lelkészi Hivatalnak.* Értesitem a Nt. Lelkészi Hivatalokat és általuk minden érdeklődőt, hogy a külmissziói konferenciát annak vezetősége a folyó évi augusztus hó 30. és 31. napjaira Turda Veche-i egyházközségbe tűzte ki. Az erre vonatkozó alábbi »Meg- hívó«-t szösz szerint itt közlöm:

Meghívó

a Romániai Református Egyházunk IV. külmissziói konferenciájára Turda-ra, 1936 augusztus 30—31-re.

A KONFERENCIA PROGRAMJA:

*Vezető-gondolat: »Atyám, ifjúságomnak te vagy vezére!«
(Jer. 3:4. b.)*

Augusztus 30. Vasárnap:

Reggel fél 9-ig: Érkezők jelentkezése a turda-i ref. lelkészi hivatal- ban. Részvételi-díj személyenként 10 Lei (konferenciai alapra).
Fél 9—fél 10-ig: Bibliakör csoportokban. Vezetők fiuknál: Babos Sándor; lányoknál: Zágony Anna; férfiaknál: Péter Endre;

asszonyoknál: Szaploneczayné dr Sziklai Ilona. A hívás. Máté 9, 35—38.

- 10—háromnegyed 12-ig: Istentisztelet urvacsoaraosztással egybekötve a turda-i templomban. Az Igét hirdetik: Vásárhelyi János püspök és egy arra felkérendő másik vendégszónok. Alapige: Ján. 6, 48. Életnek Kenyere.
- 4—fél 6-ig: Konferencia. Ifjuságunk és a külmisszió. Vezeti dr Imre Lajos, egyházkerületi belmissziói előadó. Rövid bevezető előadást tartanak: Kiss Bertalan és László Dezső.
- 6—fél 8-ig: Missziói ünnepély. Bibliamagyarázat: »Ne mondd ezt: Ifju vagyok én...« Jer. 1:7. Tartja dr Tavaszy Sándor theol. tanár. Előadás: A küldő akarat hatalma. Tartja Babos Sándor. Gazdag kíséző műsorral a helyi gyülekezet szolgál.
- 9—10-ig: Az érdeklődők egyik csoportjának vetítettképes előadás a külmisszió munkájából. Kiséző előadást tart: Szigethy Béla külm. utazótitkár.
- Az érdeklődők másik csoportjának konferencia: Hogyan kezdjünk a zsidómisszióhoz? Bevezető előadást tart: Coulter Tamás skót missziói lelkész. A konferenciát vezeti: Sipos Géza s. lelkész.

Augusztus 31. Hétfő:

- Fél 9—fél 10-ig: Bibliakör csoportokban: A küldés. Máté 10. Vezetők: fiuknál Dávid Gyula, lányoknál Lőrincz Mária, asszonyoknál Járosiné Brandt Laura, férfiaknál Bedő Béla.
- 10—12-ig: A Külmisszió Barátai gyűlése. Mandzsuriai munkájáról beszámol Babos Sándor, az itthoni hátvéd munkájáról Horváth Jenő, a Külmisszió Kis Barátainak megszervezése kérdéséhez bevezető előadást tart Juhász Albert és Bántó Tercsi.
- 4—fél 6-ig: Szórványmissziói konferencia. Bevezető előadást tart »Testvéreink a vándoruton« címmel dr Dávid György, »Misszió a szomszédban« címen Horváth György.
- 6—7-ig: Záró áhitat. »Mondd meg nekik mindazt...!« Jer. 1:17. Tartja M. Nagy Ottó.
- 2—4-ig: Mindkét napon külmissziói kiállítás. Megnyitót mond vasárnap délután 3 órakor Nagy Mózes helyi lelkész.
- Imaóra lesz a konferenciát megelőző napon a szombat esti istentisztelet után a turda-i templomban, rövid imaórákkal végződnek ezenkívül a csoportos bibliatanulmányozások.

Fenti alkalomra szeretettel hívjuk nemcsak a Külmissziói Barátait, hanem két Egyházkerületünk minden konfirmált tagját. Azoknak, akik a konferencián való részvételüket legkésőbb augusztus

25-ig postára adják (lehetőleg saját lelkipásztoruk útján) a turda-i ref. lelkészi hivatal címére (Turda Veche, Jud. Turda), az ingyenes szállást és az olcsó közös étkezésben való részvételt biztosítjuk. Énekeskönyveinket, bibliánkat hozzuk magunkkal.

Oradea, 1936 július 30.

Atyafiságos szeretettel:

Sulyok István sk.,

püspök.

A genfi reformáció négyszázados jubileuma.

A genfi reformátusok és velük együtt az összes itt élő protestáns felekezetek június 12-től 14-ig ünnepelték négyszázadik évfordulóját annak a nevezetes eseménynek, hogy a reformáció 1536-ban Genfben győzedelmeskedett.

Ekkor a genfi polgárság közgyűlésen mondotta ki, hogy egyhangulag csatlakozik a reformációhoz és megfogadta, hogy az »evangéliom szent törvénye szerint« kíván élni. Két hónappal később jött Kálvin János Genfbe és 1536-ban Baselben jelent meg nagyjelentőségű alapvető munkája, az Institutio.

A mai Genf nagyszerűen ünnepelte a nevezetes évfordulót. A nagyarányú ünnepségek megnyitója 12-én d. u. volt, amikor a külföldi kiküldötteket teára látta vendégül a fogadóbizottság. Choisy tanár, a bizottság elnöke, Gampert theologiai dékán és Keller Adolf, aki nemzetközi összeköttetéseit most is azonnal érvényesítette, egymásután mutatván be bennünket az előttünk ismeretlen delegátusoknak.

Tea után átmentünk a Rath-muzeumba, megtekinteni a genfi reformációra vonatkozó történelmi kiállítást. Könyvtárak, levéltárak és muzeumok féltett kincsei vannak itt összehordva. Kálvin sajátkezű levelei, fontos jegyzőkönyvi határozatok, a reformátorok könyveinek eredeti kiadásai, festmények, szobrok, érmek mind egyet hirdetnek: a reformáció Isten munkája, a dicsőség egyedül az Ővé!

Felejthetetlen élmény lesz egész életemre az esti, urvacsorával összekötött istentisztelet az ősrégi Szt. Péter székesegyházban, ahol Kálvin prédikálni szokott. Mi lelkészek és az egyetemek képviselői hivatalos egyenruhában vonultunk be a zsufolásig megtelt templomba. A genfi lelkészek testületének elnöke, Gautier prédikált és 16 lelkész osztotta az urvacsorát a több ezer főnyi tömegnek.

Éjfél elmúlt, mire kiürült a templom, melyet kívülről Genf város hatósága ezekben a napokban fényesen kivilágított.

Junius 13-án d. e. a Szent Péter Székesegyházban Choisy, az egyháztörténet tanára. Kálvin és Béza korának kiváló ismerője történeti összefoglalást adott a genfi reformáció létrejöttéről. Majd a különböző egyházak képviselői szólaltak fel, a magyar ref. egyház nevében dr Kovács J. István franciául szólt és átnyújtotta az Institutio új fordítását és a konvent kiadásában megjelent jubileumi érmek 1—1 példányát.

Délben ünnepi ebéd volt.

Délután a Magdolna-templomban az egyetemek és főiskolák képviselői beszéltek. Este két helyen is volt összejövetel a nagy közönség számára.

Vasárnap d. e. Barth Károly prédikációját hallgattuk meg. Mindnyájunkat megragadott prófétai ereje, bibliai egyszerűsége és az alapige lenyűgöző kifejezése. (Ap. Csel. 3: 1—10-ről beszélt.)

Délben az óriási kiállítási teremben 7000-en ebédeltek.

Délután az ünnepeknek talán leghatalmasabb erejű részlete: az ifjuság felvonulása a Reformációi Emlékműhöz. A protestáns Genf gyermekei és ifjai vonultak fel rezes bandák kíséretében. Minden csoport vezetője sugárnyelves aranynapot tartott kezében ezzel a felirattal: Gloire à Dieu — Dicsőség Istennek. Egymásután vonultak el a vasárnapi iskolák CE. szövetsége, KIE, Üdvhadsereg, a Remény Szövetség, Ker. Diákok Szövetsége stb. Több óra hosszat tartott a felvonulás, majd mi is odamentünk a Reformációi Emlékműhöz, ahol Genf népe néma csendben, felemelt kézzel újból megesküdött, hogy mindhalálig hű marad a reformációhoz. Az ilyent nem lehet leírni, az ilyent át kell élni. A sok ezer főnyi tömeg áhítatos esküje néma, de bátor hitvallás volt Isten ügye mellett.

Este a Reformációi Teremben egy genfi lelkésznek »Az Élet Forrása« című darabját adták elő. Krisztus idejében, a reformátorok korában és a mi időnkben is egyetlen biztos lehetőség a valódi életre: odamenni Krisztushoz, aki az élet forrása. Költészet, zene és a modern színházi technika mind ezt hirdette: Jöjjetek Krisztushoz, Aki az Út, az Igazság, az Élet.

Genf.

Pongrácz József,
theol. tanár.

HIREK

Lelkészválasztás. A Valea lui Mihai-i nyugdíjazás folytán megüresedett lelkészi állásra a július hó 26-án megtartott vá-

lasztás alkalmával 16 pályázó lelkész közül, közfelkiáltással *Sass Kálmán* tileagdi lelkész választott meg.

Nőszövetséges nap Fratelian Julius 19-én egész napot kitöltő programmal bensőséges nőszövetséges napot rendezett a frateliai nőszövetség *Streleczy* Sándor egyházmegyei és *Debreczeni* István egyházkerületi belmissziói előadók közreműködésével. A délelőtti Istentiszteleten *Nits* István helybeli lelkész olvasott igét és imádkozott, majd *Streleczy* Sándor predikált. Jézabélt állítva elrettentő példaul. Istentisztelet után *Debreczeni* István tartott előadást a nőszövetségi munka terjeszkedésének feltételeiről, melyet élénk megbeszélés követett. A délutáni énektanulás befejeztével *Streleczy* Sándor tartott közvetlen előadást »A református nő és a gyermek« címen, mely előtt a vasárnapi iskolás gyermekek szép virágcsokorral köszöntötték kedves Sándor bácsijukat. Majd *Nits* István termékeny megbeszélést vezetett be »A református nőszövetségi munka láthatatlan eredményei« címen tartott tartalmas előadásával. A konferenciái rész végével a nőszövetség tagjai szeretetvendégséggel vendégelték meg a résztvevőket. Befejezőül gazdag műsorú vallásos ünnepély volt, melyen *Streleczy* Sándor imádkozott, *Debreczeni* István bibliát magyarázott, *Dániel* Sándorné nőszövetségi elnöknő lelkes beszédet mondott s a tagok szavalatokkal és énekszámokkal működtek közre. Ezek között megható volt látni idősebb, őszhajú asszonyokat, kik igazi hívő lélekkel és sok idejük feláldozásával buzgólkodtak szavalataikkal és csoportos énekekkel a siker fokozásán. Az egész nap a buzgó és fáradhatatlan munka bizonyossága és a fejlődés komoly ígérete volt.

Lelkészbeiktatás. Márton Ferenc tauji de magheraus-i (baia-marei egyházmegye) lelkészt július 12-én iktatta be a Pálffy István elhunytával megüresedett lelkészi állásba volt főnöke *Gönczy* Sándor carei esperes. Az egyházközséget *Oláh* Sándor baia-marei lelkész, mint felügyelő-lelkész adta át.

Dr Makkai Sándor egyetemi tanári kinevezése megtörtént s az esküt is letette július 21-én az egyetemi tanács előtt, melynek nevében dr *Benedek* László egyetemi rektor intézett hozzá üdvözlő beszédet.

Barth Károly előadássorozata az eleve-elrendelésről *Debrecenben*. A debreceni református egyházmegye az egyetem theologiai karának közreműködésével szept. 28—30. napjain rendezi szokásos theologiai továbbképző tanfolyamát, melynek ez alkalommal különös jelentőséget kölcsönöz az, hogy ennek keretében tartja meg *Barth* Károly, a bazeli egyetem világhírű professzora nagy előadássorozatát az eleve-elrendelésről. Az előadás pontos magyar tolmácsolásáról gondoskodás történt. A tanfolyam résztvevői által az előadások alatt írásban feladott kérdésekre az utolsó nap *Barth* összefoglaló feleletet ad. A tanfolyam résztvevőinek elszállásolásáról — külön kérésre — és olcsó ellátásáról — a konviktusban — gondoskodik a rendezőség.

Társszerkesztők :

**Ardai Aladár, Bokor Sándor,
Boruzs Lajos, Tóth Zsigmond.**

Hivatalos rész

Református Püspöki Hivatal, Oradea.

2879—1936-I. sz. KÖRRENDELET. *Valamennyi nt, lelkeszi hivatalnak.* Szigorú mihez tartás végett közlöm az összes érdekeltekkel a Történelmi Műemlékek Bizottságának a Kultuszminiszter urhoz folyó évi 559. sz. a. intézett átiratát és ennek mellékletét magyar fordításban a következőkben:

Közoktatási, Vallásügyi és Szépművészeti Minisztérium. Történelmi Műemlékek Bizottsága. Tekintettel a történelmi műemlékek fenntartásáról és helyreállításáról szóló s a Monitorul Oficial 1919. évi július 29-iki 82. számában kihirdetett törvényre, felhivatik a hatóságoknak, multunk megbecsülőinek, látogatóinak és mindazoknak a figyelme, akik a történelmi műemlékeket kutatják s fölkeretnek hozzák tudomására a bizottságnak az említett törvény minden megsértését. Ebből a célból kivonatokat közlünk e mondott törvényből.

3-ik cikk. Azok az *ingatlanok*, melyeknek a fenntartása történelmi vagy művészi érdekét jelent, történelmi műemlékek (monumentumokká) nyilvánítatnak, illetőleg azok sorába osztályoztatnak a maguk egészében és részeiben s a történelmi műemlékek fenntartására és helyreállítására vonatkozó törvény oltalma alá helyeztetnek.

Történelmi műemlékek közé sorozott ingatlanok, amelyek az állam, vármegyék vagy községek, ugyszintén magánosok tulajdonát képezik, csakis a bizottság engedélyével idegenithetők el és sajátíthatók ki.

Történelmi műemlékek nyilvánított ingatlan közvetlen közelségében semmiféle épület nem emelhető a bizottság engedélye nélkül.

Olyan törvényes szolgálmányok, amelyek valamely műemlék degradálását vagy károsodását okoznák, nem érvényesithetők az ilyen ingatlanokon.

4. cikk. *Ingó régiségtárgyak* ugyanolyan szabályok szerint osztályoztatnak, mint az ingatlanok.

Ezeknek a tárgyaknak az elidegenítése sem történhetik a bizottság engedélye nélkül.

Ezek kivitele teljességgel tilos.

Áthágások a tárgyak lefoglalásával vagy azok értékével egyforma pénzbírsággal büntettetnek.

5. cikk. Semmiféle ingatlan vagy ingó tárgy le nem rombolható, nem javítható másképpen, mint egyedül a bizottság engedélyével és felügyelete alatt.

E nélkül az engedély nélkül elkezdett bárminő helyreállítás, (restaurare), javítás (reparare) vagy kutatás pénzbírsággal és a műemlék vagy rom eredeti állapotába való visszahelyezése költségeinek megtérítésével büntetetik.

Hasonló büntetés sujt a büntető törvénykönyv 322. §-a szerint mindenkit, aki valamely történelmi műemléket lerombol vagy megromgál, még ha az a saját tulajdona volna is.

A Történelmi Műemlékek Bizottsága folyó évi 559. sz. levelének másolata: Minthogy igen gyakran állapítatnak meg eltérések a történelmi műemlékek fenntartására vonatkozó törvénytől s multunk maradványai sokszor szenvednek helyrehozhatatlan átalakításokat és rongálásokat, kérem Önt, méltóztassék figyelmeztetni a joghatósága alá tartozókat, hogy az említett törvény értelmében

1. az 1850 év előtt épített templomok, kastélyok, várak közelébe nem szabad építkezni,
2. nem szabad ezeken az épületeken semmiféle változtatást tenni a történelmi műemlékek bizottságának írásbeli engedélye nélkül,
3. történelmi műemlék-épületek falára írni tilos,
4. senkinek sem szabad semmiféle kultusztárgyat vagy egyéb effélét elszállítani, hacsak nincs reá különleges felhatalmazása a történelmi műemlékek bizottságától.

E rendelkezés ellen vétők az említett törvényben és a büntető-törvényben kiszabott büntetéssel sujtatnak.

Oradea, 1936. július 28. Atyafiságos szeretettel: Sulyok István, s. k., püspök.

3295—1936. sz. Közigazgatási. KÖRRENDELET. *Valamennyi nt. lelkészi hivatalnak.* Abból az alkalomból, hogy egyes postahivatalok a legutóbbi időkben a hivatalos leveleket csakis abban az esetben vették fel a feladó lelkészi hivataloktól, ha ez utóbbiak minden ilyen levélre 1 leus repülő-bélyeget ragasztottak fel, értesítem az összes nt. lelkészi hivatalokat, hogy az oradeai Posta- Távirada és Telefon-igazgatóság e hó 22. ról 16,695—1936. sz. felvilágosító közlése alapján az említett postahivatalok egy hivatalos rendelet téves értelmezése folytán követelték az 1 leus repülő-bélyeg lerovását, mert *nincsen olyan felsőbb rendelet, amely a református lelkészi hivatalokat arra kötelezné, hogy hivatalos leveleiket repülő-bélyegek felragasztásával bérmentesítsék.* Sziveskedjenek tehát a nt. lelkészi hivatalok fentieket tudomásul venni. Oradea, 1936. július 29. Atyafiságos szeretettel: Sulyok István, s. k., püspök.

255
1936
3366—1936-II sz. KÖRRENDELET. *Valamennyi kebelbeli elemi iskolai hatóságnak.* Egyházkerületi közgyűlésünk határozatából kifolyólag (62—1935. sz.) tanszerraktárunk vette kezelésébe az iskolai nyomtatványokat 1936 szeptember 1-i hatállyal. Kellő tájékozódás végett valamennyi iskolát kötelezem, hogy nyomtatvány szükségletét legkésőbb e körrendelet megjelenésétől számított 10 nap alatt föltétlenül juttassa el a püspöki hivatalba, hogy a szétküldés augusztus

utolsó napjaiban megtörténhessék. Az árakra és a fizetés módjára vonatkozólag később fogok intézkedni, de előre jelzem, hogy az ár megállapítás és az ellenérték beszedése a 142-h—1935. sz. egyházkerületi határozat szerint fog történni s hozzávetőlegesen egy-egy növendék után 5 leinél nagyobb összeget valószínűleg nem fog kitenni. Oradea, 1936 július 30. Atyafiságos szeretettel: Sulyok István, s. k., püspök.

Pályázat. A darai ref. egyházközség presbitériuma pályázatot hirdet üresedésben levő rendes kántortanítói állására. **J a v a d a l o m:** 1. 1. Lakás, 400 □-öl kerttel. 2. Egyháztól 8 köből (32 véka) buza. 3. 12 méter kemény tűzifa beszállítva. 4. 13 hold (à 1200 □-öl) első osztályu szántóföld és 3 hold első osztályu rét, melynek adóját egyház fizeti. 5. Minden gyermektől (50 gyermek) 1 véka kukorica és egy drb. csirke. Kántori szolgálatért a szokásos stóla, II. Kerülettől 6000 Lei évi segély, melynek fölemelése kérelmezett. **K ö t e l e s s é g:** Az osztatlan iskolában a tanítás végzése, mindennemű belmissziói munkában segédkezés, lelkész helyettesítése akadályoztatása esetén, egyházi jegyzőkönyvek vezetése, a kántori szolgálat végzése. Pályázati határidő augusztus 20. Pályázhatnak mindazon férfi és nőtanítók, kik a román és magyar nyelv tanítására kerületünk által megkivánt feltételeknek — 1935—26-d. számú kerületi határozat — megfelelnek. Az állás szeptember 1-én elfoglalandó. Pályázatok lelkészi hivatalhoz küldendők. Dara, p. u. Satu-mare. Presbitérium. 1384—1936. esperesi szám.

Pályázat hirdetik a Moşie-Chiughiu előkönyörgő kántortanítói állásra. **J a v a d a l o m:** 1. Lakás, melléképület, kert. 2. 8 kat. hold agrárföld (adóját tanító fizeti). 3. Kerületi segély (tavaly 9600 Lei volt). 4. Párber, páronként fél véka buza, fél véka szemes-tengeri (kb. 50 pár). 5. Tandij, gyermekeként 100 Lei (átlag 35 gyermek). 6. 6 m³ tűzifa beszállítva. 7. Évi 2000 Lei készpénz. 8. Stóla. (Jegyzet: 2. és 3. tétel alattiakért az egyház felelősséget nem vállal.) **K ö t e l e s s é g:** Az előkönyörgő kántori, tanítói és belmissziói munkák elvégzése a mindenkori egyházi és állami törvények és rendeletek előírása szerint. Csak román vizsgával és működési engedéllyel bíró férfitanítók pályázhatnak, akik katonai kötelezettségüknek is eleget tettek. A pályázóknak figyelemmel kell lenniök a 26-d—1935. számú egyházkerületi határozatra. Az állás szükség esetén, mint helyettesül nőtanítóval is betöltetik. Kellően felszerelt kérvények augusztus 15-ig lelkészi hivatal, Niuved, Jud. Bihor címre küldendők. Presbitérium. 520—1936. esperesi szám.

Pályázat tanári állásokra. A satu-marei Református főgimnázium igazgatótanácsa pályázatot hirdet a következő szakokra: román, francia, német, történelem, földrajz, matematika, fizika-kémia, természetrajz. Pályázati kérvények augusztus 10-ig küldendők be a főgimnázium igazgatóságához.

Pályázat meghosszabbítás. A Sânnicolaul de Muntei ref. egyháztanács a »Reformátusok Lapja« július 20-ik számában meghirdetett kántortanítói állás pályázati határidejét augusztus hó 22-ig meghosszabbítja. **E g y h á z t a n á c s.**

Reklamációk a lap megjelenésétől számított 15 napon belül

25 bani Posta

A Főtiszteletű és Méltóságos Püspöki Hivatal 3905—1934. sz. körrendeletében **kötelező használatra elrendelt**

összes iskolai nyomtatványokat

legjutányosabb áron postafordultával szállítja a

KÁLVIN KÖNYVNYOMDA

Társtulajdonosok: Béres Károly, Béres Sándor és Román Karoly

ORADEA, Str. Aurel Lazar 14.

a Református Leánynevelő-intézet épületében

A népoktatási törvény utasításainak teljesen megfelelő

Átköltözési (elbocsátó) bizonyítvány

ára 10 darab 25 Lei

Mulasztási figyelmeztetés elismervénnyel

10 darab 5 Lei.

A Királyhágómelléki Reform. Egyházkerület
iratterjesztésében állandóan kaphatók
nagybetűs HANGJEGYES
ÉNEKESKÖNYVEK

darabonként **100 lei** áron.

Bibliák a legegyszerűbbtől a legdiszesebb kivitelig.
Traktátusfüzetek (Családi tűzhely mellett), bibliajelzők,
imádságos könyvek, köztük az ujonnan megjelent
betegek számára való imádságoskönyv.

Képes levelező-lapok és levélpapírok nagy választékban

Nagyobb rendelésnél árengedmény

REFORMÁTUSOK LAPJA

A Pietr. Craiului Ref. Egyházkerület Hivatalos Közlönye.

Főszerkesztő: DEBRECZENI ISTVÁN. Felelős szerkesztő: KOVÁCS JÓZSEF

Szerkesztőség és kiadóhivatal:	OO	Előfizetési ár: egész évre 360 lei. Fél-
Református Püspöki Hivatal Oradea,	OO	évre 180 lei. — Egyes lappéldányok
Strada Petru Malor 1.	OO	ára 10 lei. — Megjelenik minden
Kéziratokat nem ad vissza a szerk.	OO	hónap 1., 10. és 20-ik napján

Meghívó a Református Jövő I. konferenciájára Tileagdra. 1936 aug. 28, 29, 30.

A konferencia programja:

Augusztus 28. Péntek.

Fél 9— fél 10-ig: Megnyitó.

Fél 10—11-ig: Az egyház hivatása itt és ma: László Dezső.

Fél 12—1-ig: Belmissziói munkánk főbb kérdései: Debreczeni István.

Fél 4—5-ig: Az egyházfegyelem s annak bevezetése: Ar dai Aladár.

Fél 6—fél 7-ig: A mult értékeinek megbecsülése: S a s s Kálmán.

8—9-ig: Tábortüz. Előadás: Svájcról; Orth Imre.

Augusztus 29. Szombat.

Fél 9—fél 10-ig: Bibliaóra csoportokban. Ján. ev. 15:12—16.

10—¹/₁₂-ig: A liberálizmus veszélye. M. Nagy Ottó.

³/₁₂—1-ig: A sáfárság s a sáfársági mozgalom: Kiss Bertalan.

Fél 4—5-ig: A református sajtó (Református Jövő, Református Könyvtár, Gyermekkönyvtár, Református napilap) kiépítése: Peleskey Sándor és dr Sziklai Ilona.

Fél 6—fél 7-ig: Mit vár és mit várjon a hallgatóság az igehirdetőtől: Ajtai Béláné.

8—9-ig: Tábortüz. Előadás: Egymás terhét hordozzátok: dr Bakk Elek.

Augusztus 30. Vasárnap.

Fél 9—fél 10-ig: Bibliaóra csoportokban. Pál I. Kor. 3:1—15.

10—11-ig: Istentisztelet.

Fél 12—1-ig: Gazdasági önmegszervezkedésünk: dr Soós István.

4—fél 5-ig: Megmaradásunk utja: dr Tonk Emil.

5—fél 7-ig: Templomi ünnepély s a konferencia bezárása.

A konferenciára a jelentkezéseket lehetőleg mindenütt a helyi lelkész ur utján küldjék erre a címre: Ref. Lelkészi Hivatal, Tileagd, Jud. Bihor. A jelentkezést, amelynek legkésőbb augusztus 26-ra be kell érkeznie, senki se mulassza el. A közös étkezés díja napi 25 Lei. Kivánatos, hogy mindenki már 27-án este, ill. délután megérkezzen s érkezése idejét s irányát előre tudassa. Tileagd az Oradea—Cluj-i vonalon fekszik, Oradeától 20 kilométernyire. A községtől az állomás 2 kilométerre van.

Ha valakit érkezésekor nem várnának, úgy jöjjön a református elemi iskolába, amelyik közvetlenül az autóbusz megálló mellett van. A vonattal érkezők nehéz csomagjukat az állomáson hagyva gyalog is besétálhatnak.

Szeretettel hívjuk lelkész, tanár és tanító testvéreinket, hogy ha csak egy lehetőség van jöjjenek el erre a konferenciára. Igen kivánatos, hogy a konferenciát s annak programját vasárnap délelőtt Istentisztelet után a gyülekezettel, a hét folyamán a belmissziói alakulatokkal, mindenekelőtt azonban a presbiterium tagjaival ismertessék. Azokban, akik a konferencián résztvettek, a lelkészek munkájukban jó segítőtársra fognak találni. Abban a reményben vagyunk, hogy lapunk e konferenciája megrendezésével egyházunk épülését és Isten dicsőségét szolgálja.

Kiss Bertalan.

Debreczeni István.

Az imádkozás rejtett törvényei.

(Folytatás és vége.)

»Én azt hiszem, hogy — a nagy szentek kivételével — mi csupán csak annyit tudunk még az ima erejéről rejtett törvényeiről, mint dédapánk tudtak a villamosról. Ők is ismerték a villámlást, annak öldöklő erejét. Azt gondolták róla, hogy a haragvó Istennek dühös megnyilvánulása az. Engesztelő imákat bocsátottak fel hozzá érette. Azt is tudták, hogyha a borostyán követ posztóval dörzsölik, apró papirszeleteket magához vonz az. Azt is észlelhatték, hogyha a macska szőrét sötétben visszásan dörzsölték, szikrákat lövelt ki. Ámde az, hogy ezek mind szoros kapcsolatban vannak egymással és egy ugyanazon örök törvények szerint működnek, az sohasem fordult még meg az eszökben. Hogyan azonosíthatták volna ők a vakító villámot a macska szőréből pattogó szikrával?! Honnan tudták volna, hogy egyik sem a vakvéletlen játéka, hanem egy és ugyanazon örök törvények csodás produktuma?! És ma már azok, akik e törvényeket ismerik, befoghatják azt a félelmetes erőt motor hajtásra, fűtésre, főzésre, világításra, távirásra, távbeszélésre. Elme-

zavarodottnak tartották volna dédapáink még azt, aki ilyesmikről mert volna beszélni is nekik.

Tökéletesen így áll a világ az imádkozással is. Van egy mérhetetlen nagy kozmikus erő, amit az Ur Jézus *hit*-nek nevezett. Ez a csodás nagy világenergia ma még kifürkészhetetlennek, felfoghatatlannak, szeszélyesnek tűnik fel előttünk. Egyszer meghallgattatik az imádság, máskor nem. Egyik emberé meg, a másiké meg nem. A legjogosabb nem, a legképtelenebb igen. Minden szüle azért imádkozott, térjen vissza a háborúból kedves gyermeke. Az egyik visszajött, a másik meg nem. Kit imák özönárja vett körül, odaveszett, kivel senki sem törődött, hazakerült. Olyan szeszélyes valami ez mi előttünk ma még, mint a villamosság volt az ősemler előtt.

Mindazonáltal az tanítja Jézus, éppen olyan reális erő az imádság, mint a villamosság. Örök törvényei vannak annak is és aki megismeri őket, hegyeket mozdíthat meg vele. Hogyha Krisztus tanításait úgy a modern tudományok fényénél vizsgáljuk, mélységesen tudományosoknak találjuk azokat. Szerinte Isten változhatatlan örök valóság, akárcsak tudós előtt a nagy természet törvényei, Éppen azért kifürkészhető, megérthető és felfogható az. Odaadó, szorgos kutatása a hit rejtett törvényeinek képesíteni fogja az embert arra, hogy általa megváltoztassa a lelkivilágot, miként a tudós az anyagi világot. Semmivel sem lehetetlenebb Istennek országát a földre hit által lehozni, mint gabonát termelni ott, ahol az idáig még sohasem termett meg.

»Az imádkozásnak ez a felfogása véghetetlenül megnyugtatója a lelket. Megszabadítja egy szeszélyes istenfogalom bénító nyugétól. Én nem tudom, ki, hogyan van vele, de énrám egy változható Isten elgondolása mindig zsidbasztólag hatott. Én nem bírok megérteni ilyen Istent. Ha ugyanis Isten szeretet és változatlanul jót akar nekünk és hogyha mi eleven lelki közösségben élünk vele, csak jó következhetik ebből. Vaslogika szerint való elgondolás ez. Hogyha nincsen így a dolog, akkor nem lehet felfogni emberi ésszel Istennek mivoltát. De hogyha így gondolkozunk az Urról, mint a szeretet nagy Istenéről, aki mindig bölcs, mindenható, akkor nekünk nincs más tennivalónk, mint *képesse tenni magunkat* e nagy áldásoknak elfogadására.

»Imádkozás alkalmával úgy kell cselekednünk, mint az az ember, aki rádión keres valamit — hogy már egészen modern hasonlattal élünk. Forgatja a kondenzátort előre, hátra. Minden betolakodó idegen hangct gondosan kizár. Végre is azt hiszi, valami baj van a készülékével mert nem találja meg azt, amit keres. És igaza is van. Vagy a készüléke hibás, vagy ő nem ért a kezeléséhez.

egy pillanatig sem gondolja azt, hogy az a nagy koncert Budapesten (eredeti angol szöveg!) amit ő oly sóváran keres, hirtelen megszűnt volna. Azt sem hiszi, hogy azok az örök törvények amik azt szobájába juttatták eddig, most hirtelen felfüggesztődtek. Arra sem gondol, hogy Isten úgy vélte, nem jó neki ezt a hangversenyt tovább hallgatni, ezért felfüggesztette a saját törvényeit. Még a legtanulatlanabb ember is tudja, hogy okvetlenül a készülékben van baj.

»Igy áll a dolog az imádkozással is. Nincs olyan pillanat, amelyben Istennek szava megszűnne szólani gyermekeihez. Nincs olyan pillanat, amikor hangjában úgy határozna Isten, hogy nem szól többet hozzánk, nem is hallgat reánk. Semmiképen nem! A hiba feltétlenül magunkban van. És amikor erre ráeszmélünk, jólésző bizalom és béke száll lelkünkbe tőle.

Olyanok vagyunk még az imádság terén, minő az őseember. Csak játszott még a villamossággal. Csak a kezdet kezdetén vagyunk a megértésének. De az ut nyitva áll előttünk. Nincsen az többé eltorlaszolja Istennek úgyvélt „szeszélye“ által. Bizakodó léptekkel indulunk előre, tudva azt az anyagi világ tudományából, hogy amit előre haladunk, olyan erőnek leszünk uraivá, amivel megváltoztathatjuk a világot.«

Bokor Sándor.

A Református Jövő konferenciája.

Régi tervet szeretnénk megvalósítani, midőn a Református Jövő konferenciáját megrendezzük. Ez a konferencia azonban nemcsak a lap konferenciája. A lapé annyiban, hogy annak szerkesztősége rendezi a lap munkatársaival karöltve és így résztvevőiben is első sorban reájuk számít és azokra, akikhez a lap útján szavunk eljut és így a lap leghűségesebb barátai, de tul akar menni a lap kerekein és olyanokat is össze akar toborozni, akik esetleg semmi kapcsolatban sincsenek vele.

Igy szeretnénk eljutni régi, kedvenc tervünk megvalósításához. Ahoz, hogy egy egyházunk komoly érett fiatalságát összegyűjtsük. Azokat, akiket már elfoglal az élet a maga gondjaival, sőt talán küzdelmével, de akiknek szívében ott van a hit és egyházunk szeretete.

Mai életünk különböző térein, nemcsak az egyházin, hanem közéleti téren — sajnálattal kellett tapasztalnunk, hogy a ma még élen állók után — minden közügy terén — nagy üresség következik. Nincsenek utódok s az utánpótlás hiánya — ha a jövőre gondolunk — már is gondot okoz, sőt szinte aggodalommal tölti el a

néha-néha továbbra is tekintőket. Itt is, ott is felhangzik a tanakodó kérdés: kik fognak a helyünkbe lépni, hogyan és milyen lélekkel fogják a mi félbe hagyott munkánkat tovább folytatni? Hiába keressük egyházunk és népünk jövőndő vezetőit, intelligenciáját falun és városban. Nem találjuk, vagy nem ott és nem olyannak találjuk, ahol és amilyennek szeretnénk, amilyennek lenniök kellene s amilyenekre a jelen időben és a jövőben egyházunknak szüksége lenne.

Távol áll tőlünk, hogy bárkit is váddal illessünk. Annak az ifjuságnak a helyzete, mely most, az utóbbi évtizedben fejlődött férfivá, nehezebb volt sok előtte élt nemzedék fiatalságának sorsánál, csak a mai fiatalságé nehezebb. Nem csuda, ha sem ideje, sem ereje nem volt és ma sincs közügyekkel és így az egyházzal sem foglalkozni. Mennyivel más volt a régebbi ifjuság helyzete, amikor már a kollégiumokban, vagy az egyetemeken a maguk kis társadalmában valóságos alkotmányos életet éltek, melyben sok tekintetben maguk intézték ügyeiket, maguk kormányozták magukat és ez is készület volt — legalább formáiban és kereteiben — az életre.

Be kell vallanunk, hogy ma szegények vagyunk világiakban. Van — Istennek hála — néhány kiváló, lelkes és áldozatkész sulyos szavu világi testvérünk, de ma sokkal többre volna szükségünk s előreláthatólag még többre lesz a jövőben. Ennek a több erőt és értéket kívánó jövőnek világi vezetőit szeretnénk ezen a konferencián megkeresni, felkutatni és a reá váró feladatok és hivatás meglátására és minél teljesebb betöltésére előkészíteni.

Nem áztatjuk magunkat, hogy ez most már egészen sikerülni fog, sőt nagyon is tisztában vagyunk vele, hogy mint minden kezdet először ez is csak kísérletezés lesz. De azzal is tisztában vagyunk, hogy oly mértékben fog sikerülni, amilyen mértékben mi lelkipásztorok és a munkában eddig is résztvevő világi testvéreink ebben segítségül lesznek. Előttünk, lelkipásztorok előtt világosan kell, hogy álljon az a tudat, hogy nemcsak egyházunknak és népünknek nevelünk vezetőket, hanem magunknak munkatársakat, magunknak, vagy utódainknak. Nem az-é a munkánk egyik nehézsége, sőt néha akadály, hogy nincsenek munkatársak, vagy azok, akikben munkatársakat reméltünk, a maguk tájékozatlansága, esetleg önzésük miatt magasabb célokért lelkesedni nem tudása miatt nehezékei lesznek a munkánknak.

E helyen kérek azért mindenkit, hogy tőle telhetőleg mindent kövessen el a konferencia sikere érdekében. A figyelemnek felhívásával, buzdítással, lelkesítéssel s ahol lehet, anyagi segítséggel is igyekezzék rávenni minden arra való testvérünket, hogy idejéből,

erejéből, munkájából és pénzéből hozzon annyi áldozatot, amennyivel ezen a konferencián részt vehet. Anyaszentegyházunkért teszi, de önmagának szerez felbecsülhetetlen lelki áldásokat és hálával fog gondolni azokra, akik erre az alkalomra felhívták és eljutni segítették.

Debreczeni István.

AKIKET HAZAHIVOTT AZ ÚR

Báthori Ferenc oradeai nyugalmazott kereskedelmi isk. tanár Reghinben, nyári üdülő útja közben július 25-én 76 éves korában hirtelen elhunyt. Egyházunknak kiválóan értékes és munkás tagja volt. Tudós férfit, ki több nyelvet beszélt, többek között a lappok és finnek nyelvét is. Beutazta az egész Európát, Palesztinát és Egyiptomot. Több utazást tett a lappok földjén, melyek alkalmával szerzett tapasztalatairól több tudományos és népszerű munkában és előadásban számolt be. Utazásait több alkalommal a Magyar Tud. Akadémia megbízásából és támogatásával végezte. A Károli Gáspár Irodalmi Társaságnak igazgatóválasztmányi tagja volt.

A tudós nyelvész és író emlékét szeretettel őrizzük.

Pap Imre hódmezővásárhelyi ny. lelkipásztor 91 éves korában, 61 évi lelkipásztori szolgálat után jul. 27-én elhunyt. A nagy időt élt és szinte egy emberéleten át működő hűséges szolgának adja meg az ő Ura az igazak jutalmát.

Kun Szabó Gyula a felsőszabolcsi egyházmegye esperese, berkeszi lelkipásztor, zsinati rendes tag, 55 éves korában, lelkipásztorsága 28-ik évében július 7-én, hosszas szenvedés után visszaadta lelkét Teremtőjének. A gyülekezet nagyon szeretett lelkipásztorát, az egyházmegye nagybuzgóságu vezérét, lelkipásztortársai hűséges munkatársat és feledhetetlen jóbarátot veszített el benne. Áldott legyen emlékezete,

Borbély Sándorné szül. Telegdi Etelka lazuri kántortanító felesége július 1-én, évek óta tartó súlyos, de türelemmel viselt szenvedése után Satu-mare-n elhunyt. Hű férje, kisfia, édesanyja és testvérei gyászolják. Isten vigasztaló kegyelme legyen a vesztés szerető szivekkel.

KÜLFÖLD

A Presbiteriánus szakadás.

Az amerikai egyházi élet legjelentősebb eseménye e napokban bizonyára az a szakadás, amely május hó közepén a presbiteriánus egyházban történt. A dr Gresham Machen, philadelphiai teológiai

professzor vezetése alatt álló, ugynevezett »fundamentalista« csoport nyíltan szakított az egyházzal és zsinatot tartva Philadelphiában külön felekezetté alakult. Az új felekezet neve: »Presbyterian Church in America.«

A szakadás közvetlen oka az, hogy az egyház ezévi zsinata dr Machent és néhány társát felfüggesztette. A szakadás gyökerei azonban a valóságban régebbi keletűek. A presbiteriánus egyházban épp úgy, mint a legtöbb amerikai protestáns egyházban, már régen éles ellentét fejlődött ki a hitvallásokhoz szigorúan ragaszkodni kívánó »fundamentalista« csoport és a hitvallásokkal nem törődő és azokat semmibe vevő »modernista« csoport között. Az évenként tartott zsinati ülések épp emiatt sohasem nélkülözték a viharos jeleneteket. Tekintve azonban azt, hogy a fundamentalista csoport nagyobb súlyt nem tudott magának a zsinatokon biztosítani, alkotmányos úton eredményekhez nem juthatott.

A fundamentalista csoport főképpen két dolgot nehézményezett. Ezelőtt mintegy tíz évvel a modernista csoport egy »Auburn Nyilatkozat« néven ismert nyilatkozatot adott ki. E nyilatkozat, amelyet több mint 1200 modernista irányzatú presbiteriánus lelkész irt alá, nyíltan megtagadott olyan hitigazságot, amelyre az egyház hitvallása nagy súlyt helyez s amelynek fentartását a fundamentalisták életbevágóan fontosnak tartották. Ezek a következők: 1. A biblia csálhatatlansága. 2. Jézus szüztől való születése. 3. Krisztus halálának áldozati jellege. 4. A test feltámadása. 5. Jézus csodái. A fundamentalisták szerint a presbiteriánus egyház akkor, amikor e nyilatkozat felett szemet hunyt s az aláíró lelkészeket kérdőre nem vonta, hitszegést követett el, szakított az egyház hitével s a szó igazi értelmében megszűnt presbiteriánus egyház lenni.

A másik nehézményezett dolog a hivatalos egyház külmisziói tevékenységeivel áll összefüggésben, kapcsolatban. A fundamentalisták úgy látták, hogy a hivatalos egyház külmisziói munkáját olyan szellem vezeti, amely a keresztyén vallással nemcsak nem egyezik meg, de azt egyenesen megtagadja. És e pontnál nem elégedtek meg a tiltakozással. Amikor belátták, hogy tiltakozásuk eredményekre nem vezet, megalakítottak egy, a hivatalos egyháztól függetlenül működő külmisziói tanácsot s külmisziói tevékenységeiket ezen keresztül végezték. A hivatalos egyházi hatóságok e lépésre azzal feleltek, hogy dr Machent és társait egyházi bíróság elé citálták. A már évek óta huzódó herce-hurca az ezévi zsinaton úgy intéződött el, hogy a zsinat dr Machent és társait felfüggesztette. Ezt követte a szakítás, a zsinat és a külön felekezet megalakítása.

Azt, hogy a szakadás milyen méretű és hogy milyen mérete-

ket ölthet, még nem lehet megállapítani. A zsinat tagjainak száma több mint 100-at tett ki s az új felekezet megalakulása 2 egyházmegye (presbytery) formájában történt.

A mozgalom legerősebb Pensylvániában, de hívei vannak a szomszédos államokban is. Az új felekezet vezetői hangsúlyozzák, hogy a valóságban nem új felekezet alakításáról van szó, hanem a presbiteriánus hitvallási és alkotmányos alapokra való visszatérésről. Szerintük a hivatalos egyház az, amelyik új felekezet lett, amennyiben megtagadta a presbiteriánus hitvallásokat és alkotmányos rendet.

A presbiteriánus szakadás kiemelkedő tanulsága az, hogy az egyház veszedelmes utra téved akkor, amikor hitvallását feladja vagy attól elhajol. A hitvallás igazság szerint az egyház szabadsalom levele s igazat adunk dr Machennek abban, hogy az attól való elhajlás hitszegés.

Páris és környéke magyar reformátusságának száma közel 3000, hónaponként kétszer van istentisztelet, a többi vasárnapokon más városok magyar reformátusai számára hirdeti az ígét Kulifay Imre lelkész, aki még az idegen légió Párisban állomásozó református magyar katonáit is gyakran meglátogatja. Sokszor kap az ország különböző részéről hívóleveleket. Franciaországban, de különösen Észak-Franciaországban rengeteg a magyar munkás, akik szénbányákban, gyárakban, műhelyekben verejtékes kemény munkával teremtik meg a kenyeret. Legutóbb ezek irtak, hogy látogassa meg őket: »... mert csak egy van, ami igazán a miénk, a hitünk. Ez az, amiben meg tudunk nyugodni mi, sokat gyötört munkásemberek.«

Általában — s ez alól nem képez kivételt sem intellektuel, sem munkás — az idegen francia környezetbe szakadt magyaron változást lehet észrevenni. Az egyazon közösséghez tartozás, igazában csak idegenben lehetséges fölismerése indítja őket egymásfelé s a nyelv, a kultúra, a hit közös fedele alatt találkoznak. Sokan itt válnak igazán hívőkké és magyarokká.

A kivándorolt református, szinte kivétel nélkül megmarad magyarnak és reformátusnak, százféle náció százféle hitének zagyvaságában.

Kulifay lelkésznek minden ideje le van kötve, rengeteg a munkája, de győzi, mert szereti.

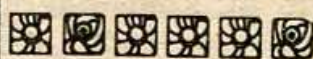
Sebestyén Endre.

Lelkészwálasztás. A Kecskeméthy Kálmán halálával megüresedett şoncoiuş-i lelkészi állásra a gyülekezet egyhangulag Kocsmaár Boldizsár satumarei

s. lelkészt választotta meg. Ugy az új lelkészre, mint a példás egyetértéssel választott gyülekezetre Isten áldását kérjük.

HIREK

Lelkészbeiktatás. Lélekemelően szép ünnepély keretében nyert beiktatást jun. 28-án Medgyesy Lajos egyhanguan meghívott lelkész, a poclusai lelkészi állásba. Az ünnepséget nagy körültekintéssel, a helybeli nőszövetség tagjai, a presbitériummal karöltve készítették elő. Az ünnepségen megjelent a falunak színe-jáva, sok vendég, felekezeti különbség nélkül. A templom a virágok tömegével pompázott, A beiktatási istentiszteleten a bevezető 227. dics. elhangzása után Szabó Zoltán sácuieni esperes mondott magaszárnyalású beiktató beszédet, buzdítván az új lelkészt szolgálata hűséges teljesítésére. Majd László Margit IV. év. theologus és László Ica IV. év. medikus vallásos énekduettje következett, mely után Medgyesy Lajos tartotta meg beköszöntő beszédét. A II. Kor. 5:14. alapján Krisztus szerelméről szóló költői szárnyalású beszéd, a hallgatóság őszinte szeretetét váltotta ki az új lelkész iránt. Istentisztelet végeztével a presbitérium diszgyűlést tartott, ahol Sallay Lajos beszolgáló lelkész köszöntötte a beiktatást végző esperest, majd az új lelkész munkásságára Isten kegyelmi áldását kérte. Presbitérium az ünnepeltek meleg óvációban részesítette. Gyűlés után a nőszövetség által izlésesen összeállított közebed következett, melyen több felköszöntő hangzott el, éltetvén az új lelkészt. Délután vallásos ünnepély volt a templomban, melyen közreműködtek: László Margit imádsággal, Sallay Lajos lelkész igehirdetés-

sel, László Margit és Ica énekduettel és László Gyula VII. gimn. tan. szavalattal. Csupa mosoly, virág és szeretet jellemezte az egész napot, mely sokáig emlékezetes marad a falu apráinak, nagyjainak a szívében. Isten tegye áldottá az új pásztor bemenetelét.

Az Oravița melletti Marilla üdülőtelepen tartott 10 napos üdültábor a timișoarai Református Ifjúsági Keresztyén Egyesület. A tábor I. Kor. 12:27. alapján az ifjúságnak közösségé való nevelését tűzte ki céljának. A reggeli és esti áhitatok lobogtak, mint utmutató a tábor élete előtt. A fegyelmezett, áldozatkész, szolgálatos élet kialakulására ezernyi alkalom kínálkozott, A család-egység, amelynek hat tagja volt, képezte a tábor szervezetének alapját. A családok végeztek, szolgálati beosztás szerint, minden felmerült munkát. A napi program főképen kirándulásokban merült ki. A tábori élet legszebb mozzanatai az esti tábortüzek voltak, melyen vendégek is résztvettek. Vasárnap tábori istentiszteletet tartottak, amelyen a keresztyén ifjúsági munka feladatára mutatott rá az Ige. A táboron, melynek 18 leány és 25 fiu tagja volt, a timișoaraikon kívül két salontai és egy ujsenteși lány is résztvett.

Megjelent Kiss Bertalan:
»Az ifjukor lélektana« c. könyve.
Ismertetésére rátérünk.

Babos Sándor utban van hazafelé. Babos Sándor a romániai református egyház mandzsuriai külmiszionáriusa, ki az

elmúlt évben súlyos betegségen esett át, szabadságra hazajön. Hazaérkezésének ideje közeledik. E hó 11-én érkezik meg Európába, Marseillbe, honnan Timisoarara jön és innen megy Cluj-ra, hogy aztán a turdai külmisziói konferencián részt vegyen.

Vissza Pitiliura. Molnár Mária pitiliui misszionáriusnő, ha Isten is úgy akarja, szept. 11 én hajóra száll és Hong-Kongon keresztül visszatér az Admirális szigetekre. Különben nem megy üres kézzel, amennyiben egy kis harangot visz a pitiliu reformátusoknak, melyet Egry harangöntő cég adományozott magyar és pitiliui felirattal.

Dr. Baltazár Dezső, dr. Ravasz László református és dr. Geduly Henrik ev. püspököket Magyarország kormányzója titkos tanácsosi méltósággal tünette ki.

Az ORLE ezévi kongresszusa és közgyűlése aug. 27—31. napjain Nyiregyházán lesz abból az alkalomból, hogy Baltazár Dezső, az ORLE elnöke

ebben az évben töltötte be 25 éves püspöki szolgálatát és a nyiregyházai leánykálvineum most szenteli fel polgári leányiskolájának új hajlékát.

Munkatábor. A debreceni K.I.E. a halápi Bokorhegy nevű birtokán 12—14 éves fiuk számára július és augusztus hónapokban munkatábort rendez, melyben vályogot vetnek, az utcagyermek nevelőintézetnek építésére.

SZERKESZTŐI ÜZENET.

Cserepéldányként járó laptársaink kiadóhivatalait a már külön kifejezett értesítés mellett ezuton is értesítjük és kérjük, hogy a főszerkesztő más állásra távozása következtében lapjait ezentul Timisoarara a főszerkesztő nevére »Parochia reformata« címre sziveskedjenek — amennyibe eddig nem tették — küldeni.

Munkatársainkat is kérjük, hogy cikkeiket szintén az ő új címére juttassák el.

Hivatalos rész

Református Püspöki Hivatal, Oradea.

3451—1936. sz. KÖRRENDELET. Közigazgatási. *Valamennyi kebelbeli nt. lelkészi hivatalnak.* A magyarországi ref. egyetemes konvent elnökségének ez évi július 22-ről 1935—1936. sz. alatt keltezett átiratára hivatkozással, szives tudomására hozom a fentemlített hivataloknak, hogy a sárospataki theologiai akadémia igazgatójának folyó évi július hó 3-ik napján 1245—1936. sz. alatt, továbbá ugyanezen hó 20-ik napján 40—1936—37. sz. alatt kelt előterjesztései folytán az egyetemes konvent elnöksége a 149—1915. sz. egyetemes konventi határozattal reáruházott hatáskörében a Nagybáka községben (Szabolcs vármegye) 1892. évi augusztus hó 8-ik napján született Molnár Ferenc ezidőszerint monoki lelkipásztor részére a sárospataki református theologiai akadémia által 1915-ik

évi szeptember hó 13-ik napján 3. sz. alatt kiállított s állítólag elveszett eredeti I. lelkészképesítő bizonyítványt érvénytelennek nyilvánította s a másolat kiadására a fentnevezett intézet igazgatóságának engedélyt adott. Oradea, 1936. augusztus 7. Atyafiságos szeretettel: Sulyok István, s. k., püspök.

Pályázat. A bihori egyházmegye kebelébe tartozó űsterea-i ref. egyház presbitériuma pályázatot hirdet kántortanítói állásra: Évi javadalom: 1. 17 és fél kat. hold szántó, rét, erdő és kert föld, értéke 12,000 Lei természetben kiszolgáltatva, melynek adóját az egyház fizeti. 2. 8 kat. hold agrár szántóföld kántori fizetésül adóját a tanító fizeti, de ennek mindenkor kiszolgáltatásáért az egyházközség felelősséget nem vállal. 3. Természetben adatik 2 illeték fa, melyet kivágnak és hazahordatni a tanító köteles, értéke: 500 lei. 4. Az érvényben levő díjlevél többi tételeiért, ha azok természetben nem adatnak, az egyházközség 12,000 Leit köteles fizetni. 5. Stóla az egyházkerületi megállapítás szerint. 6. Lakás, mellék-helyiségekkel. Kötelesség: A presbitérium által meghatározott osztályok vezetése. A kántori teendők végzése. Presbiteri és belmissziói jegyzőkönyvek írása. Énekkar tanítása és vezetése. Az összes belmissziói munkákban résztvevése és segédkezése. Lelkész akadályoztatása esetén katedrai szolgálat teljesítése. Pályázhatnak román állampolgársággal s nyelvvizsgával, működési engedéllyel, általában a 26-d—1935. évi egyházkerületi rendeletnek megfelelő igazolványokkal bíró, katonai kötelezettségüknek eleget tett férfitanítók. De pályázhatnak a fenti feltételek mellett ideiglenes helyettesként nőtanítók is, mikor is a kántori 8 hold szántóföldet, ha a kántori teendőket végezni nem képes, a másik tanító, ki a kántori teendőket végzi, az kapja és a 12,000 Lei díjlevél megváltás helyett mint ideiglenes helyettes csak 6000 Leit kap a természetbeni járandóságokon kívül. Pályázatok e hirdetés megjelenésétől számított 2 hét alatt a ref. lelkészi hivatalhoz, űsterea, jud. Bihor, küldendők. Presbitérium. — 535—1936. esperesi szám.

Pályázat. A cauaceu-i ref. egyház presbitériuma pályázatot hirdet az 1936—37. iskolai évre helyettes tanítónői állásra. Javadalom: 1. Lakás, kerttel 2. 16 kat. hold szántóföld, amelynek mindenféle adóját tanítónő fizeti. 3. Tandíj gyermekeként 30 Lei és 1 véka buza, mintegy 20 gyermek után. 4. Készpénz az egyház pénztárából évi 5000 Lei. 5. Kb. 6000 Lei kerületi »c. listás« segély, melyért az egyház nem szavatol. Kötelesség: A presbitérium által kijelölt osztályok vezetése, mindenféle belmissziói munkában való részvétel és szükség esetén kántor helyettesítése. Pályázhatnak olyan okleveles, román vizsgával bíró tanítónők, akik a 3003—1935-II. számú püspöki körrendeletnek megfelelnek. Pályázatok augusztus 15-ig az iskolaszéki elnökhöz küldendők. Presbitérium. — 536—1939. esperesi szám.

Pályázat meghosszabbítás. A Sănnicolaul de Muntei ref. egyháztanács a »Reformátusok Lapja« július 10-ik számában meghirdetett kántortanítói állás pályázati határidejét augusztus hó 22-ig meghosszabbítja. Egyháztanács.

M. st. Oficiului Parochial Reformat
Jud. Bihor

Urvind

Reklamációk a lap megjelenésétől számított 15 napon belül fogad

KÁLVIN KÖNYVNYOMDA

Társtulajdonosok: Béres Károly, Béres Sándor és Román Károly

ORADEA, Str. Aurel Lazar 14.

a Református Leánynevelő-intézet épületében

Készít mindenféle egyházi és iskolai nyomtatványokat, folyóiratokat, jegyzőkönyveket, hivatalos levélpapírokat, borítékokat, a legkülönbélebb magán és kereskedelmi nyomtatványokat, mulatsági és esküvői meghívókat, műveket stb. a legcsinosabb kivitelben és jutányos áron.

Az Egyházkerület Iratferjesztésében állandóan kaphatók: nagybetűs HANGJEGYES ÉNEKESKÖNYVEK

darabonként **100 lei** áron.

Bibliák a legegyszerűbbtől a legdiszesebb kivitelig.
Traktátusfüzetek (Családi tűzhely mellett), bibliajelzők,
imádságos könyvek, köztük az ujonnan megjelent
betegek számára való imádságoskönyv.

Képes levelező-lapok és levélpapírok nagy választékban

Nagyobb rendelésnél árengedmény

Kálvin könyvnyomda, Oradea

REFORMÁTUSOK LAPJA

A Pietr. Craiului Ref. Egyházkerület Hivatalos Közlönye.

Főszerkesztő: DEBRECZENI ISTVÁN. Felelős szerkesztő: KOVÁCS JÓZSEF

<p>Szerkesztőség és kiadóhivatal: Református Püspöki Hivatal Oradea, Strada Petru Maior 1. Kéziratokat nem ad vissza a szerk.</p>		<p>Előfizetési ár: egész évre 360 lei. Fél- évre 180 lei. — Egyes lappéldányok ára 10 lei. — Megjelenik minden hónap 1., 10. és 20-ik napján.</p>
--	---	--

Magunk között.

Lapunk 10. számából olvastuk dr Tápai Szabó László egyetemi tanár azon megállapítását, hogy »...a fajmagyarság nagyobb hányada ma is református,« — viszont egyik ujságunk szomorúan állapítja meg, hogy nálunk a művészeknek csaknem 100%-át zsidó és más nemzet tartja s ennek az okát rajtunk kívül keresi, holott ennek az oka, — szerintem — egyenesen bennünk, fajmagyarokban van.

Hogy a fenti feljajdulásra e helyen akarok visszhangot adni, annak az az oka, hogy szigorúan magunkhoz akarok szólani, mert nekünk: papoknak, tanítóknak a hivatásunk, hogy kineveljük fajtánkból azokat a tulajdonságokat, amelyek lehetővé teszik azt, hogy nálunk mindenki érvényesüljön, kivéve azt, aki fajtája minden tragédiájával együtt, valóban magyar.

Ha más nemzet, — különösen német és zsidó, — gyermekéből kicsillan egy kicsike kis tehetség, fajtája mindjárt megteszi »csodagyerekek«, mert tudja, hogy az övé, hogy mindnyájuké, hogy tehetségével a fajtáját fogja majd erősíteni s addig ápolják, gondozzák, míg valami csakugyan nem válik belőle. Mikor bontogatni kezdi gyenge szárnyait, jóakaratu pártfogók veszik körül, akik iskolázottságuk minden tapasztalatával elhalmozzák. Ha aztán a jól kiiskolázott »tehetség« a nyilvánosság elé lép, fájának minden sajtó-organuma »uj üstökös« feltünését jelzi és verik a nagy dobot, míg csak »befutott« embert nem csinálnak belőle. De akkor sem hagyják magára: állásokhoz, jövedelmekhez juttatják, mecénáskodnak mellette, életkedvet és igazi kifejlődési lehetőséget adnak neki.

Lássuk most a szegény magyar gyermeket.

Mindenki látja, hogy homlokon csókolta a muzsa és magán viseli a váteszek félreismerhetetlen bélyegét. Mindenki látja, de senki sem akarja észrevenni. A minden kincset kiaknázatlanul hagyó,

minden igazi értékét könnyelműen elpazarló magyar parlagon hagyja jövője nagyszerű ígérését. Ha aztán a legyőzhetetlen géniusz, megküzdve minden kin és akadállyal, kitör a mélységből a tiszta napra: obscurus kritikusok veszik körül, gáncsolják, kedvetlenítik, irigy, feszegető szaktársak, gunyolódo tömeg pergő tüze árasztja el s addig ostromolják, míg csak magával meg nem hasonlott, elvonult, bus magyar nem lesz belőle.

De így van ez a magyar életnek minden területén. A magyar minden időben a magyarnak volt a legnagyobb ellensége, azért van aztán, hogy a magyar életnek minden pozícióját idegenek foglalták el s a magyar csak paraszt lehetett a maga hazájában. Nézzünk meg irói, tanári, képviselőházi stb. névsort és szomoruan fogunk meggyőződni a fenti igazságról.

Nem vagyok elfogult sem a fajtám, sem pedig más nemzetekkel szemben. A fajtámból is nagyon elítélem a látszat embert, mint ahogy nagyon megtudom becsülni a más fajtából is azt, aki megérdemli az ember nevet. Elfogultság nélkül állítom hát, hogy a magyarban van annyi tehetség, mint akármelyik más nemzetben s hogy mégis olyan kevesen válnak a magyar géniusz fénylő csillagaivá, annak faji természetünkben van az oka.

El kell tanulni ezeknek az életrevaló és jövőbelátó népeknek a módszereit és élni kell vele. És ezen a téren nagy feladat vár mireánk: papokra, tanítókra, mint népünk vezetőire.

Bele kell nevelnünk rövidlátó, minden igazi értéket elkallódní hagyó népünkbe, hogy mutatkozó tehetségeinkben olyan felértékelhetetlen kincsek szunnyadoznak, amiket elkallódní, kiaknázatlanul hagyni, egyet jelent a jövő életről való lemondással. Ahogy más nemzetek felfedezték, hogy a tehetség nem magán, hanem faji, nemzeti ügy, úgy nekünk is rá kell eszméltetnünk erre népünket. Végre — és épen ma, — föl kell eszmélnie, hogy vezetők kitermelése nélkül szétszéled és elpusztul a nyáj.

Tóth Zsigmond.

Szabad-e félni a szövetkezeti hiteltől?

E lap augusztus 1-i számában megjelent »A Hítel« című közleményben az új hitelszövetkezet ellenzői most már nem emelnek kifogást a hitelszövetkezet ellen. A különböző felfogások és vélemények kölcsönös kicserélése tehát csak javára szolgálnak a fontos problémák megoldásának, mert ez által több oldalról nyernek megvilágítást.

A vita ezzel lezárult volna, ha a cikkíró ur utolsó írásában nem keresett volna újabb kifogásolni valókat. Azt állítja, hogy a

hitel nem jelentette és nem fogja jelenteni annak áldásos voltát, mert az csapást is okozhat és magyar népünk javát a hitel tette tönkre (? !)

— Nem kívánok vitába bocsátkozni ezzel az állítással, mert ez a jelen esetben vitára nem is alkalmas, csak reá akarok mutatni az új adósságrendezési törvényre, mely a jelzálog-kölcsönöknél a tőkének jelentékeny részét elengedte és hosszú határidőt biztosított a visszafizetésre. Tehát nagyon is jól járt a nép, mely a hitelt igénybe vette. Azonban nem erről van itt szó! Minket most az érdekel, hogy népünk hozzájuthasson *kisebb összegű és olcsó kölcsönhöz*, melyet csak a hitelszövetkezetnél érhet el és *amely az összeg mérvénél fogva sem teheti tönkre az adósi*.

A cikkíró a Szövetkezetet csak akkor akarja elismerni altruista intézménynek, ha »altruista hitelt« nyújt, mely szerinte abban állna, hogy kamatot ne szedjen!

Erre az a megjegyzésem, hogy először is sehol nem találok, hogy a vita során egy ilyen »altruista hitel« neveztetett volna el az üzlethitelen kívül. Ellenben igenis a Szövetkezet altruista célokból alakul. Mert mit jelent ez a szó: altruista? A nemzetgazdaságban az altruizmus jelenti »azt az irányt, mely a közérdeknek és mások érdekeinek előmozdítására vezet.« Jelenti azt a felfogást, mely az egoizmussal ellentétben a másokra való tekintet elvéből indul ki.

Mindezekből nem következik az, hogy a szövetkezet törvényes kamatokat ne szedhessen, ellenben a szövetkezet *célkitűzéseinél fogva altruista*. A jelen esetben a nyereségét egyházi és kulturális célokra fordítja.

Ami a kívánt garanciát illeti, azért hogy soha romlás nem lesz, kompromittálás nem lesz és minden időkre tudjon prosperálni egy szövetkezet, ilyet senkifiatól kívánni nem lehet, nem is érne semmit és nincs is reá szükség. A háboruban hány meg hány hajó süllyedt el, melyek híres emberek neveit viselték, mégsem jutott eszébe senkinek, hogy az elmerüléssel kompromittálva lettek volna a nagy emberek emlékei. Ki tudhatja, hogy a jövő küzdelmeiben mennyi biztosnak gondolt intézmény pusztul el.

Nem félelemre, hanem építő munkára van szükség és a kik azt akarják, hogy el ne ragadja őket utjokban a patak vizének árja: építsenek rajta hidat . . . Lukács evangélista idézett sorait bizonyára ismerte Kálvin is és mégis megengedte a tisztességes kamat szedését. Nem szükséges tehát, hogy Kálvinabbak legyünk Kálvinnál.

Végül megjegyzem, hogy távol állott tőlem minden »sértő cél-

zatosság« a cikkemben. A felvetett probléma és a hitelélet vonatkozásainál fogva, ugyis mint régi bankember, szükségesnek tartotam reámutatni bizonyos helytelen meglátásokra és következtetésekre.

Dr Szemes Ferenc.

Ezzel a cikkel ezt a vitát lezártuk. Szerk.

IRODALOM

Kisbetűs hangjegyes énekeskönyv. Általános és régóta hangoztatott kívánságnak tett eleget egyházkerületünk tankönyvkiadó bizottsága, mikor áldozatot nem kimélve, kiadta a kisbetűs hangjegyes énekeskönyvet. A könyv kiállításáról és készülésének módjáról már részletesen beszámoltunk, most csak azt közöljük, hogy a zsoltár szept. 1-től kezdődőleg forgalomba kerül. Ára elsőrendű vászonkötésben 60 Lei lesz. Kapható az egyházkerületi tankönyvraktárban.

Előszó.

Dr Szabó Lajos »Az Úr ítéle« c. szindarabjához

»Az aratni való sok, de a munkás kevés« ... (Máté 9:37) Önkéntelenül is ez az ige jut eszembe, midőn a tollat kezembe veszem, hogy dr Szabó Lajosnak »Az Úr ítéle« c. bibliai tárgyú szindarabjához előszót irjak. Egyházunk egyre szélesedő munkamezején, itt is, ott is, állanak aratásba olyan munkások akik látják az érnivágyó buzatáblákat, látják az aratók kevés számát és érzik, hogy nekik is segíteni kell az aranysárga drága magvakat csürbetakarítani, mielőtt azok odahullanának a temetőjükké változó rögök közé. Ilyen aratásba álló munkás dr Szabó Lajos lelkész. Nem a nyomtatott betű varázsa, nem az egyéni hiuság és feltűnni vágyás, nem az írói babérkoszorú utáni törtetés, hanem az egyház szolgálataért égő lélek és a szükség meglátása iratta meg vele ezt a szindarabot. Annak a nagy szükségnek meglátása, hogy milyen szerények vagyunk mi ezen a téren. A hiányt pótolni, a tátongó ürt tölteni kell, mielőtt mi is behullanánk a mindenünnen felburjánzó, testet, lelket megölő, veres sokszor veres kézzel integető és magához ölelő modern szindarabok göröngyös sirjába.

Ezeket látva, csak meghatódottan tudok írni dr Szabó Lajos művéről. Nem más ez, mint egy megrázó predikáció. Az Isten nevét hiába felvevő és a szülők iránti szeretetet lábbal tipró mai ember szomorú tragédiája; az egyháziatlan, színház, mozi, ponyvairodalom világában eltévedt lélek szörnyű bűnhődése. Az Úr ítéle!... Évezredek ködös multjából parancsolatainak hatalmas kezével átnyul a »má«-ba s a modernséget valló gyermekeit is ítélete alá állítja. Rettenetes az Úr ítélete, döbbenetes a lelkileg és testileg haldokló embernek végzete, de fájdalmas sorsukon meginduló könnyeink cseppjeiben ott reteg a megérdemelt büntetés érzése. Feled-

hetetlen élményeif tornyosulnak, azok a jelenetek, amelyekben a parancsolatok megbékítő szigorúságán átvillózik az isteni kegyelem egy-egy sugara.

Értéke nem a színes jelzőkkel való játszásban, nem a szavak álombaringató összecsengésében, hanem építő hatásában van.

Amikor a szerzőnek ezuton mondok hálás köszönetet, a nekem nyújtott építő élvezetért; szindarabjának — úgy egyéni olvasásra, mint színpadi előadásra — dr Szabó Lajosnak egyházaért és fajáért forrón aggódó szeretetével ajánlom kálvinista testvéreim figyelmébe:

Oradea, 1936.

Szenyessy József.

A »Zarándok Utja« új kiadása. Az egész keresztyén életet átfogó építő könyvek között a legelterjedtebb Bunyan János könyve. Csak a biblia ismertebb könyv ennél az egész világon. Nálunk Szabady Béla fordításában 1928-ban első megjelenése óta 150 évvel jelent meg egy diszes kiadása, amely még abban az évben elfogyott. A római kath. egyház által kisajátított Kempis Tamás: Krisztus követése vetekszik ennek a könyvnek a mélységével. De míg az, épügy, mint a Zarándok Utjával csaknem egyidőben megjelenő Keresztyén Tanítások elmélkedés és imádság által viszik az embert »a jelenvaló világból az eljövendőbe«, addig itt a keresztyén élet-harc ábrázoló formában beszélő személyekkel, ebből a világból való mindennapi ismerősünként szereplő emberekkel beszélget. Az egész »utazás« alatt nyitva kell, hogy legyen a Biblia, mert Evangélista utmutatása mellett halad a csüggedés mocsarán át, hagyja ott csökönyöst, áll szembe Simulékonnyal és keresztyén Világbólccsel, míg elérkezik a jó uton a Szoros Kapuhoz. Az élet minden mozzanata lüktető eleven erővel mutatja azt itt, hogy a keresztyén életnek milyen színes mezeje és milyen széles missziói távlata van.

Ma a nagy személyiségekről írott életrajz-regények érdeklik a világot. Embert keres ma álomlovag helyett az életetvesztett teremtmény. Ez a könyv a legmozgalmasabb regénynél is érdekesebb, mert mindig új mozzanatban új emberekkel s tulajdonképpen mégis saját világunkkal találkoztat minket. Jelképes keszédének szépsége pedig tiszta műélvezetet is nyújt.

Ezt a könyvet a mi református egyházunk hivei aránylag kevésbé ismerik. Pedig ez épen a mai időkben nyújt áldást az olvasónak, ki az író sorsához hasonló sorsban él. Ezért a 323 oldalas könyvet 25 (huszonöt) leis áron szerezhetik meg Iratterjesztésünk útján, hogy azt minél szélesebb körben, Ifjusági Egyesületekben stb. megszerezhessék. A könyvben Bunyan János részletes életrajzát közli 15 oldalon.

M. K.

A Mi Játékaink. Ifju Erdély kiadása, 1936. 87 old., ára 12 Lei. Kapható az Egyházkerületi Iratterjesztésnél. Az ifjusági munkának az élet minden területét át kell fognia. Az ifjuság vezetőinek kell arról gondoskodniok, hogy összejöveteleken, társas alkalmakon ne csak a tánc legyen az ifjuságunk egyetlen szórakozási alkalma, hanem ehelyett találja meg a játék felüdítő, szórakoztató erőforrását is. Dr Imre Lajos régebben megjelent Ifjusági játékos

könyve sok gyülekezet előtt ismeretes. Ebben a gyűjteményben Jenői Sándor és Nagy Ödön 107 élvezetes és könnyen megtanulható játékot tesz ismét közkinccsé. Annak, aki neveléssel foglalkozik, nem kell a keresztyén játékok fontosságát hangsúlyozni. Nyilvánvaló, hogy ezek a játékok itt-ott már ismeretesek. De nagy nyereség, hogy szellemes új játékok állanak rendelkezésre, amelyeket ifjúságunk érdekességénél fogva is szeret. 30 szobai játék, 33 tömegjáték, 16 lapdajáték, 19 csapat-játék, 7 nyomozó és megfigyelő játék részletes leírásban és a szükséges magyarázó rajzokkal áll előttünk. Szerzők nagy szolgálatot végeztek azáltal, hogy a játékökönyvek áttanulmányozásával a legjobb tiszta, szellemes ifjúsági játékokat bocsátották a vezetők és ifjak rendelkezésére.

A »Mi Dalaink«. Ifjúsági daloskönyv. Ifju Erdély kiadása. Ára 15 lei. A székely nóták ma már ifjúságunk összejövetelein otthonosak. Áttörték a piatracrai lekikapuját a konferenciákon való érintkezésben. De ha idegenszerű volna is itt, ott, mint közöskincsünket érdemes megismerni és megismertetni. Kopott utszéli nóták helyét fogja sok szivben elfoglalni a Bartók—Kodály gyűjteményeiből kiadott 71 dal. Van közöttük olyan is, amelyiket a mi ifjaink is ismernek (Ahol én megyek) és mégis érdekes, hogy a hegyeken túl ezt egészen másképp s más hangsúllyal énekelték.

Balladák, humoros dalok, sorsos irások. Valódi szép népdalok ezek, értékek, amelyekből nagyon sokat falusi testvéreik ajkáról tanultak meg a gyűjtők azért, hogy ismét visszaadják azokat nekik, a sok reájuk akasztott nótacafat helyett. Ezért méltán viseli ez a kis szépnomású kottákkal ellátott könyvecske a »Mi dalaink« nevet, s a könyv a »Mi játékunk«-kal együtt, ifjúsági társas összejöveteleinken igen használható.

—dr.

Beiratási tájékoztató az oradeai ref. leánygimnáziumba az 1936—37. iskolai évre.

1. *Felvétel.* A törvény értelmében felvehetők mindazok a tanulók, akiknek szülei magukat magyar anyanyelvűeknek vallják. A felvételhez szükséges okmányok: 1. Adeverința (az elemi iskola IV. osztályáról szóló végbizonyítvány). 2. Születési anyakönyvi kivonat (állami). 3. Ujraoltási bizonyítvány. 4. Állampolgársági bizonyítvány másolat. Az I. osztályba nem vehetők fel, akik 9 évesnél fiatalabb, vagy 13 évesnél idősebbek. E korhatáron túl miniszteri engedély szükséges.

2. *Beírás.* Augusztus 25—31. napjain délelőtt 9—12 óráig. A tanulók felvétele a beírás alkalmával történik. Beírási díj 250 Lei és 15 Lei bélyegdíj.

3. *Tandij* egész évre 1750 Lei. A tandij két egyenlő részletben fizetendő: az első részlet a beiratáskor, a második részlet február 1-ig: indokolt esetben negyedévenként, vagy havonként is fizethető.

Tandijkedvezményért szegénysorú és jó előmenetelt tanusító tanulók szeptember hó 15-ig folyamodhatnak.

4. *Javitóvizsgálat* szeptember hó 1—5-én. A javítóvizsga díja: egy tárgyból 250 Lei, két tárgyból 350 Lei. A javító vizsgára augusztus 31-ig kell jelentkezni, mely időig a vizsgadíj is lefizetendő.

5. Az iskolai év kezdetét a beiratáskor közöljük.

Tájékoztató

a satu-marei ref. főgimnáziumba és internátusba az 1936—37. iskolai évre vonatkozó felvételre.

Felvétel. A törvény értelmében felvehetők azok a tanulók, akik szülei magyar nemzetiségűek. Minden tanuló, aki ebbe a tanintézetbe először lép be, köteles a felvételre jelentkezéskor az igazgatósághoz benyújtani születési állami anyakönyvi kivonatát, keresztlevelét, újraoltási, állampolgársági és az előző osztály elvégzéséről szóló iskolai bizonyítványát, illetőleg az iskolai anyakönyvi lap másolatát. Az I. osztályba lépő tanulók a revizortól láttamozott IV. vagy magasabb osztályu elemi iskolai bizonyítványt nyújtanak be. Mindezen okmányok csak úgy fogadhatók el, ha román nyelven vannak kiállítva, akár eredetiben, akár hiteles másolatban, a román mellett azonban párhuzamosan szerepelhet a magyar nyelv is. A főgimnáziumnak azok a növendékei, akik ezeket az okmányokat már egyszer beadták, nem kötelesek újból benyújtani.

Az I. osztályba lépő tanulók szeptember hó 1—5 között felvételi vizsgát tesznek a román nyelvből, magyar nyelvből és a számtanból, a vizsgáztatás az elemi iskola IV-ik osztályának tananyaga alapján történik. A felvételi vizsga díja 100 Lei. Az I. osztályba nem vehetők fei a 9 évesnél fiatalabb, vagy 13 évesnél idősebb növendékek, határnapul véve szeptember 1-ét. A 13 évesnél legfeljebb egy félévvel idősebbek részére külön kérésre az iskola igazgatósága, még idősebbek részére csak a minisztérium adhat korengedélyt. Az I. oszt. felvételi vizsgára augusztus hó 27-ig lehet jelentkezni.

Beírás. A II—VIII. osztályu tanulók felvétele a beiratkozás alkalmával történik. A beírások aug. 25—31. napjain délelőtt 9—12 óra között eszközöltetnek. Az I. oszt. tanulók végleges beírása a felvételi vizsga után, a javító vizsgára utasított tanulóké pedig a javító vizsgák befejezése után történik. Beírási díj 100 Lei és még 100 Lei fizetendő kérvényre, bélyegre, igazoló könyvecskére és sor-számra. A beírás alkalmával 1 drb. fénykép is benyújtandó.

Iskoldi díjak. Tandij és fenntartói járulék évi 2500 Lei. Az js-

kolai díjak két egyenlő részletben fizetendők: az első részlet beírásakor, a második február 1-ig, indokolt esetben ezek a díjak negyedévi részletekben is fizethetők. Szegénysorsu, jó előmenetelű tanulók tandíjmentességért, illetve tandíjmérséklésért szeptember 10-ig folyamodhatnak. A tandíjkedvezményért folyamodók kérésükhöz mellékeljenek az illetékes lelkész és egyházi gondnoktól aláírt vagyoni és családi értesítőt.

Javító vizsga. Jelentkezni lehet e vizsgálatra aug. 29-ig. A vizsga írásbeliből és szóbeliből áll, díja — tekintet nélkül a tárgyak számára — 150 Lei.

Ruházat. Minden tanuló köteles egyenruhát, egyensapkát és karszámot viselni. Az egyenruha szövete és szabásminta beiratkozásakor a szülők rendelkezésére fog bocsátatni.

Az előadások kezdetét a beírások alkalmával fogjuk tudatni.

Az internátus.

Az internátus épülete úgy elhelyezés, mint felszerelés tekintetében megfelel az egészségi és tanulási követelményeknek. Hatalmas méretű ablakai, magas és tágas termei, villamos világítása és vízvezetéke biztosítják a korszerű ellátás lehetőségét. A hálóteremben kívül tanulótermek, mosdó, társalgó és tágas udvar áll a tanulók rendelkezésére.

Felvétel. A tanulók felvétele az iskolai beírások alkalmával történik.

Díjak. Felvételnél minden internátusi növendék 200 Lei butor és felszerelés-rongálás kauciót tartozik letétbe helyezni, ezt az összeget év végén visszakapja, vagy elszámolhatja, ha év közben kárt nem okozott. Az egész évi díj pénzben 7000 Lei ellátási és 200 Lei orvosi díj, továbbá természetben 2 métermázsza buza és 10 kgr. zsir. Ha a tanuló az étkezést nem veszi igénybe, akkor bennlakási díj címen évi 2000 Leit és 200 Lei orvosi díjat fizet. A természetben fizetendő járandóságok pénzben is megválthatók szeptember 15-ig beszolgáltatandók. A többi díj negyedévenként előre fizetendő, indokolt esetben a havi részletekben való fizetés kérhető.

Az étkezés reggeliből, ebédből, vacsorából, délelőtti és délutáni uzsonnából áll. Az internátus vezetősége különös gondot fordít az ételneműek egészséges, tápláló és kielégítő minőségének ellenőrzésére.

A felügyeletet az internátus épületében lakó tanárok és pedagógusok gyakorolják. Állandó orvosi ellenőrzés mellett gondoskodás történik arról is, hogy a ragályos betegségekre gyanus növendékek a többiektől azonnal elkülöníttessenek az udvarban erre a célra épített kórház helyiségében.

Felszerelés és ruhaneműek. Minden tanuló magával hoz 1

párnát (3 huzattal), 1 paplant vagy dunnát (3 huzattal), 3 lepedőt, 1 ágytakarót és 1 üres szalmazsákot. Fehérnemüből annyi szükséges, hogy a legalább hetenkénti fehérneműváltás akadályokba ne ütközzék. Mosásról az intézet csak külön, mérsékelt díjazás ellenében gondoskodik. Felső ruhából az egyenruhán kívül még legalább egy otthoni öltözet szükséges, továbbá egy téli kabát és 2 pár cipő. Ruha-, cipő-, fogkefe, mosdótál.

Kedvezmények. Jó előmenetelő és kifogástalan magaviseletű szegénysorsu tanulók meghatározott számban egész ingyenes, fél-dijas és negyed-dij elengedéssel kedvezményben részesülhetnek. Egész ingyenes felvételre csak a főgimnázium régebbi, érdemes tanulói tarthatnak igényt. Az internátusba való felvételért és kedvezményekért augusztus 30-ig kell folyamodni. Az augusztus 30. után jelentkező növendékek csak abban az esetben vétetnek fel, ha még marad számukra üres hely. Az igazgatótanácshoz címzett kérvények a főgimnázium igazgatóságánál nyújtandók be. *Az Igazgatóság.*

Tájékoztató

a satu-marei református leánygimnáziumba az 1936—37-ik iskolai évre vonatkozó felvételre.

1. *Felvétel.* A törvény értelmében felvehetők mindazok a tanulók, akiknek szülei magukat magyar anyanyelvűeknek vallják.

Minden tanuló, aki az intézetbe először lép be, köteles a felvételre jelentkezéskor az igazgatósághoz benyújtani születési állami anyakönyvi kivonatot, egyházi keresztlevelet, állampolgársági bizonyítványt, újraoltási bizonyítványt és az előző osztályról szóló iskolai bizonyítványt, vagy iskolai anyakönyvi lap másolatát. Az I-ső osztályba lépő tanulók a revizortól láttamozott IV—V., vagy magasabb osztályu elemi iskolai bizonyítványt nyújtanak be. Az I. osztályba nem vehetők fel, akik 9 évesnél fiatalabb, vagy 13 évesnél idősebbek. E korhatáron túl miniszteri engedély szükséges.

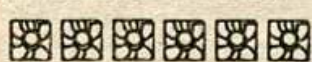
2. *Beírás.* Augusztus 25—31. napjain délelőtt 9—12 óráig. A tanulók felvétele a beírás alkalmával történik. Beírási-díj 200 Lei.

3. *Iskolai díjak.* Tandíj és fenntartói járulék évi 2000 Lei. Szegénysorsu jó tanulók folyamodhatnak a tandíjnak részben való elengedéséért. — Szegény sorsu tisztviselők folyamodhatnak a tandíj mérsékléséért. A folyamodáshoz csatolni kell hatósági szegénységi bizonyítványt, melyet különösen a család tagok igazolása szempontjából láttamoztatni kell az illetékes református lelkészi hivatalal.

A tandíj két egyenlő részletben fizetendő: az első részlet a beiratáskor, a második részlet február 1-ig; indokolt esetben negyedévenként, vagy havenként is fizethető.

4. Az I. osztályban a felvételi vizsga szeptember 2-án lesz.
 5. Tandijmentességért vagy mérsékelésért szeptember 10-ig lehet folyamodni.
 6. *Javitóvizsgálat* szeptember hó 1—5-én. Vizsgadíj 150 Lei, tekintet nélkül a tárgyak számára.
 7. *Az iskolai év kezdetét* a miniszteri rendelet vétele után fogjuk közölni.
 8. Minden növendék köteles egyenkötényt, egyenruhát, egyenkalapot viselni, melyeknek készítését az iskola vezetősége határozza meg.

Az igazgatóság.

HIREK

Lelkészválasztás. A satumarei gyülekezet a Debreczeni István eltávozásával megüresedett lelkészi állásra a folyó hó 16. és 17-én tartott választás alkalmával nagy szótöbbséggel Kiss Bertalan egyh.-ker. belmissziói titkárt választotta meg. Isten áldása legyen az új pásztoron és gyülekezetén.

Tanácsbiróválasztás. A baia-marei egyházmegye presbyteriumai, lelkészi tanácsbiróvá Kürthy Károly halmeui lelkipásztort választották meg.

Kántorválasztás. A salontai Vasváry Béla elhunytával megüresedett kántori állást Nagy Béla zerindul marei kántortanítóval töltötte be. Az oradeai igazgató-tanítói állásra Kiss Béla ant-i tanító; a carei-i üresedésben levő állásra pedig Zöld Zoltán tormaci tanító választott meg.

Testvéri találkozó Uisentesen. A márc. 28-i frateliai

körzeti nőszövetségikonferencián az uisentesi és frateliai nőszövetség már megismerkedett és testvéri kapcsolatba került egymással. Ezt ápolta és mélyítette ki az a templomi ünnepély, amit a frateliai nőszövetség rendezett aug. 9-én Uisentesen. Gyűl. ének és imádság után a mindvégig lankadatlan figyelemmel kísért műsor, amit teljesen a vendég nőszöv. állított ki, azzal kezdődött, hogy a nőszövetség elénekelte az »Itt van szívem« kezdetű éneket, amit énekjeligéjének választott. Majd Lehocz Istvánné, nőszövetségi tag a bibliából felolvasta a Sofonias 3:9-et, a frateliai nőszövetség jeligéjét és annak magyarázatát, a nőszövetségi tagok magatartására nézve a kötelező hitvallást elmondta. A nagysikerrel előadott szavalatok, amelyekből a frateliai ref. leányszövetség 3 tagja is kivette a részét, a magán- és kétszólamu karénekszámok keretében Nits István frateliai lelkész ígét hirdetett, Dániel Sándorné nőszövetségi elnöknő pedig szívből jövő buzdító beszédet tartott. Nagy hatást és tetszést váltott ki a vendég nőszövetség példás fe-

gyelme és az, hogy minden nőszövetségi tag egyforma ruhában jelent meg. Szép látvány volt a frateliai leányegylet tagjainak pártás viselete is. Ünnepe után az uisentesi nőszövetség gazdag szeretetvendégséget rendezett. A vendégek hét zsufolt kocsin, valamint gyalogosan, kerékpárokkal is mintegy hatvanan mentek át a testvérgyülekezetbe.

Liceumunk számára a pünköst II. napi perselypénzt beküldték Simion 50 L. Sighet husvéti és pünkösti perselypénz, összeget nem jelent, Reșița 70 L, Adrian 60 L. Űipari 43 L. Lezárva 1936 aug. 11.

E.-kerületi könyvtárunk gyarapítására Krüzselyi Erzsébet írónő, Vișaul de Sus, édesapja emlékére a következő könyveket adományozta: 1. Confessio et expositio Fidei christianae. 2. Krüzselyi Erzsébet: Ujabb versek. 3. Cicero: Orationes. 4. Verböczi: Törvénykönyve. 5. Mátyás József: Barátság. 6. Szent Biblia.

Kérelem a brailai református egyháztól. Szám: 323—1936. Kedves Testvéreim! A brailai református szórványegyház kérő szava bizonyára minden ardeali gyülekezet fülébe eljutott. Beszédes bizonyág emellett az a tény, hogy több testvérközösség küldötte el kisebb-nagyobb adományát egyházközségünk iskola alapjára. A fölmerülendő költségek fedezésére azonban ez a jóakaratu adomány igen csekély összeg. Ezért igyekszünk úgy segíteni magunkon, hogy megpróbáljuk két kiadványunkkal igénybe venni a hivek jóindulatát. Kérjük azért Testvéreimet, sziveskedjék övéi között előfizetőket szerezni két könyvünkre,

amelyeknek a címe: »A 75 éves brailai református egyház« és »Presbiteri levelek«. Első; emlékkönyv formájában adja egyházunk 75 éves életét. A könyv eleveisége és megrázó ereje abban van, hogy második felében ma élő lelkészek itt teljesített szolgálatáról vannak hű, személyes beszámolók, képekkel illusztrálva. Második: nyolc presbiteri levelet tartalmaz biblia-magyarázatos alakban, szólván a gyülekezetek önállóhoz, különös tekintettel a szórványokra. Első: élőbizonyág lesz amellett, hogy Isten az, aki minden körülmények között az ő egyházát fönntartja. Második: figyelmeztetés, hogy a nyomoruság között ébernek és kitartónak kell lennünk. Mindkét munka körülbelül 50—60 oldal terjedelmű lesz, 30—30 lejes árban. A megjelentetés idejét szeptember elsejére tüztük ki, ha legalább 800—1000 előfizetők lesz. Sziveskedjék azért legkésőbb 2 hét leforgása alatt szándékát tudtukra adni. Brăila, 1936. VIII. 5. Testvéri szeretettel: Hegyi Mózes lelkész.

A debreceni kollégium két év mulva következő 400 éves jubileumával kapcsolatosan a tiszántuli ref. egyházkerület közgyűlése azt a határozatot hozta, hogy tíz év alatt felépítik Debrecenben a már előkészület alatt álló diakonissza intézeti anyaházon kívül a debreceni ref. egyetemi templomot, a theologiai és középiskolai internátus épületét, a ref. muzeumot is kibővítik a kollégium nagykönyvtárát.

Nyugalmazott, munkabíró tanító, aki a kántori teendőket hajlandó végezni s kedve van a belmissziói munkák végzésére, jelentkezék a püspöki hivatalban, a tanügyosztálynál.

Hivatalos rész

Református Püspöki Hivatal, Oradea.

274/1936.
3671—1936-II. sz. KÖRRENDELET. *Valamennyi kebelbeli elemi iskolai hatóságnak.*

1. A Monitorul Oficial 1936 május 13-iki 109. számában megjelent az új elemi iskolai tanterv. Mivel ez a tanterv a Mot. 40. fej. 2. bek. értelmében a mi elemi iskoláinkban is a Mot.-ban előirt különbségektől eltekintve kötelező, a Mot. 6. fej. 2. és 3. bekezdés alapján ezt a tantervet román és magyar nyelven kifogom küldetni az összes iskoláknak egy példányban a paróchiális könyvtár (iskolaszéki elnök) számára, továbbá az iskola könyvtára számára annyi példányban, ahány tanítói állás van. A nyomtatvány ellenértékével, a bekerülési ár összegében, az egyházközségeket tanszerszámlán megfogom terheltetni.

Az összes kebelbeli tanítóknak és ellenőrző hatóságoknak kötelességévé teszem a tanterv áttanulmányozását s az abban foglaltak végrehajtását, ill. ellenőrzését.

2. Egyházkerületünk tanszerraktára megkezdte a beérkezett rendelkezéseknek megfelelően az iskolai nyomtatványok kiküldését. Egyelőre csak a beiratkozásnál nélkülözhetetlen beiratási napló és beiratkozási nyilatkozatok kerülnek szétosztásra. A továbbiakat augusztus utolsó és szeptember első napjaiban küldi ki a tanszerraktár.

A beiratási napló új, egyszerűbb alakot kapott és kötelezően kartonfedélbe füzendő be. A Mot. 118. fej. f) pont értelmében minden évben újra felfektetendő. A beiratási nyilatkozatok csak két részből állanak, az egyik a nyilatkozat, a másik az állami iskolai tanító elismervénye a nyilatkozat átadásáról.

Az anyakönyv és előmeneteli és mulasztási napló változatlan. Mindkettőt kötelezően karton fedélben szállítja a tanszerraktár.

A jelenléti napló új alakú, minden napra külön lappal, valamennyi osztály számára rovatokkal egy lapon, teljesen az állami iskolai nyomtatványok mintájára. Minthogy ez a naplót a multhoz képest megdrágítja, több tanítós iskoláknál csak egy-egy naplót küldetek ki s ha annak megtekintése után úgy látják, hogy egy példány nem elegendő, a szükséges többletet utólag kell megrendelni.

Ezeket a nyomtatványokat rendelés nélkül kötelezően küldi tanszerraktárunk. Minden egyéb iskolai nyomtatványt csak kifejezett rendelésre küld.

Az utánvétellel való rendelés figyelembe nem vehető a felmerülő költségek és a kezelés nehézkes volta miatt. A leszámlázott

összegek a teljes rendelés vétele után azonnal beküldendők az egyházkerületi pénztárba, ellenkező esetben az egyházkerületi határozatok értelmében az egyházkerületi pénztárból kilizetésre kerülő bármely összegből levonhatók. —

3. A beiratások vezetése céljából a tanítóknak szeptember 1-én állomáshelyükön kell lenniök. Ahol ez bármely igazolt okból lehetetlen, a beiratást az iskolaszéki elnök köteles elvégezni. A beiratkozás alkalmával szigorúan alkalmazkodni kell az elemi oktatási törvényben előirt eljáráshoz, azaz a szülő vagy helyettese az állami iskola tanítójánál személyesen adja le a bélyegmentes nyilatkozatot, hogy gyermekét a felekezeti iskolába akarja járatni. A nyilatkozat (deklaráció) átadásáról szóló elismervény (adeverinta) nélkül növendék iskoláinkba be nem irható. Ha az állami iskolai tanító a nyilatkozat átvételét és az elismervény kiadását törvényes ok nélkül megtagadná, az összes szükséges adatok közlésével a püspöki hivatalba azonnal jelentendő (a gyermek neve, vallása, kora, osztálya, szülők neve és vallása, mikor jelentkezett az állami iskolai tanítónál, milyen címen tagadták meg a nyilatkozat átvételét), A nyilatkozat és a róla szóló elismervény a 126703—1929. sz. miniszteri rendelet szerint (megjelent a Gazeta Oficială 1930. évi 1. számában), bélyegmentes.

Ismételten felhivom az összes illetékesek figyelmét arra a hiv. lapunkban megjelent miniszteri rendeletre, hogy a szülők a nyilatkozatokat föltétlenül személyesen adják át az állami iskola igazgatójának. (1936 július 10-i szám 246 oldal.)

4. Egyházkerületi közgyűlésünk 32-n—1934. sz. határozatával elrendelte, hogy 1934 szeptember 1-től kezdődőleg a beiratások alkalmával minden elemi iskolai tanuló után 1 leu járulék szedendő. Ezen járulék a beiratkozottak létszám jelentésével egyidejűleg az egyházkerületi pénztárba beküldendő. 270
1936

5. A beiratások befejezése után azonnal, legkésőbb szeptember hó 15-ig jelentendő a beirt növendékek létszáma, osztályonként és nemenkint részletezve, más vallású tanulók külön feltüntetésével. 276
1936.

6. Nyomatékosan felhivom az összes érdekeltek figyelmét, hogy a tanítók autorizációja tekintetében a Mot. intézkedéseikhez, az iskola berendezése tekintetében az Elemi isk. szab. intézkedéseikhez, az adminisztráció tekintetében a már többször adott utasításokhoz pontosan alkalmazkodjanak.

7. Mivel a kötelező használatra elrendelt elemi iskolai tankönyvek magyar nyelvtani része a mondatelemzés alapján van felépítve, az ebben a módszerben még gyakorlatlan tanítók részére engedélyezem, hogy segédkönyvül az előirt tankönyv mellett a hiv.

lapunk 1933. évf. 327. old. hirdetett Nagy Vilmos-féle magyar nyelvkönyveket is használhassák.

8. A vallástani kézikönyvek és azok ára és megrendelési módja változatlanul maradnak: I—II. o. Lei 15; III. o. Lei 15; IV. o. Lei 15; V. o. Lei 20; VI. o. Lei 25. VII. o. Lei 20.

9. A fennhatóságom alá tartozó elemi iskolák *első osztálya* számára az 1935—36. iskolai évre kizárólagosan kötelező használatra elrendelem Czina Sándor: *Betükert ABC református iskolák számára* című tankönyvet. Egyházkerületi eng. száma 61-a—1933., Miniszteri eng. száma 55729—1933. Ára 26 Lei.

Ennek a tankönyvnek egyedüli árusítója az egyházkerületi tankönyvraktár. Az összes megrendelések a ref püspöki hivatalba küldendők. Legalább 10 drb megrendelésnél 10% engedmény. Utánvételes rendelést nem fogad el a püspöki hivatal, ezért megrendeléskor a pénz előzetesen beküldendő vagy a megrendelő-levelet a lelkész ur írja alá, annak jelöl, hogy kongruájával felel a számla kiegyenlítéséért.

10. A használandó tankönyvekre nézve, tekintettel a tanterven történt változtatásokra, később fogok intézkedni.

Oradea, 1936 augusztus 18. Sulyok István sk., püspök.

3105—1936. sz. KÖRRENDELET. *Valamennyi kebelbeli elemi iskolai hatóságnak.* Jelen soraimmal egyidejűleg kiküldtem minden iskolának 2 drb. füzetet a cukorfogyasztás előnyeiről, az iskolai könyvtár számára, a cukorközpont adományából.

Oradea, 1936 aug. 18. Atyafiságos szeretettel: *Sulyok István* sk. püspök.

3639—1936. KÖRREMDELET. *Valamennyi kebelbeli lelkészi hivatalnak.* Tudomásul adom, hogy egyházkerületünk kiadásában megjelent az »Énekeskönyv magyar reformátusok használatára« kis alakú, hangjegyes kiadása.

Ismételten körrendeletileg figyelmeztettem az összes illetékeseket, hogy magyarországi kiadású énekeskönyv használatával magukat zaklatásnak teszik ki; az iskolákra vonatkozólag pedig az összes tényezőket a legszigorúbban felelőssé tettem mindazon károkért, ami az iskolát illeti, ha az ellenőrző közegek a növendékek kezében magyarországi kiadású zsoltárt találnának.

Annál nyomatékosabban ismétlem most meg ezen figyelmeztetésemet és tilalmamat, mert egyházkerületünk kiadásában megjelent fentemlített énekeskönyv kiállításában teljesen pótolja az eddig annyira keresett magyarországi kiadványt, árát pedig annál kedvezőbbben, — vászonkötésben 60 Leiben — állapította meg az egyházleti közgyűlés.

Oradea, 1936 aug. 19. Atyafiságos szeretettel: *Sulyok István* sk. püspök.

3381—1936-II. KÖRRENDELET. *Valamennyi kebelbeli véglegesítési vizsgálatra kötelezett elemi iskolai tanítónak.* Hivatalos la-

punk 1936 július 1-i számában közölt 2779—1936. sz. körrendeletm kiegészítéséül közlöm, hogy a miniszter 110051—1936. sz. rendeletével az egyházkerületünkhöz tartozó ref. tanítók véglegesítési vizsgájára nézve úgy intézkedett, hogy azok a véglegesítési vizsgát az ardeali egyházkerület jelöltjeivel együtt tegyék le.

Az Ardeali Egyházkerület Igazgatótanácsának 5537—1936. III. sz. körlevele úgy intézkedik, hogy a vizsgálat az aiudi tanítóképzőnél lesz a tanítók és tanítónők számára is.

Oradea, 1936 aug. 11. Atyafiságos szeretettel: *Sulyok István* sk. püspök.

3182—1936.-II. KÖRRENDELET. *Valamennyi kebelbeli vallás-tanító lelkész urnak.* Beküldendő f. hó végéig 1935—36. tanévre vonatkozólag az összes középiskolába járó ref. növendékek kimutatása iskolánként, osztályonként és nemenként. Az iparos és kereskedő tanonciskolába járó növendékeket ezen kimutatásba nem kell felvenni. Akik már ezt a jelentést beküldték, újból ne küldjék be.

Oradea, 1936. aug. 19. Atyafiságos szeretettel: *Sulyok István* sk. püspök.

Pályázat. A cadeai ref. egyház presbitériuma pályázatot hirdet a lemondás folytán megüresedett kántortanítói állásra. Javadalom: 1. Rendes jó lakás és kert. 2. Tíz (10) kat. hold réti első oszt. szántóföld. 3. Tizennégy (14) kat. hold agrárföld, melynek minden adóját haszonélvező fizeti. Az agrárföldekért az egyház felelősséget nem vállal. 4. Tíz (10) métermázsza buza. 5. Tíz (10) hl. bor. 6. Négy (4) hl. szemestengeri. 7. Egy (1) öl tűzifa. 8. Stóla.

Kötelesség: I—V. oszt. vegyesiskola tanítása, kántori szolgálat. Lelkész helyettesítése akadályoztatása esetén. Belmissziói munkákban segédkezés. Egyházi énekhar szervezése s vezetése. Pályázhatnak minden férfi és nőtanítók, kik a román és magyar nyelv tanítására kerületünk által megkívánt feltételeknek (1935-26. d. ker. hat.) megfelelnek. Pályázati határidő szept. 10. A pályázati kérvények a cadeai ref. lelkészi hivatalhoz küldendők. Az állás szept. 15-én elfoglalandó. Cadea, jud. Bihor. Presbitérium. Esperesi szám: 1687—1936.

Pályázat. A Sännicolaul de Muntei egyháztanács lemondás folytán megüresedett helyettes tanítói állásra pályázatot hirdet. Fizetés: 1. Tisztességes lakás kerttel. 2. 15.000 az Tizenötezer lei havi részletekben az egyház pénztárából, az állás elfoglalásától az állás elhagyásáig az ekerületi határozatoknak megfelelően. 3. 4 octa faizás, melynek adóját a haszonélvező fizeti. 4. 24.000 azaz huszonnégyezer lei az egyh. ker.-től nyerendő segély, amelyért az egyházkerület nem szavatol. Kötelesség: Az egyháztanács által reá bizott osztályok vezetése, kántor akadályoztatása esetén annak helyettesítése. Belmissziói dolgokban segédkezés, vasárnapi iskola vezetése. Pályázhatnak román állampolgársággal bíró okleveles tanítók vagy tanítónők. Román nyelv tudás és az oklevél érvényesség az 1935-d. egyházkerület határozat szerint igazolandók. Az okmányokkal kellően felszerelt kérvények a ref. lelkészi hivatalba, Sännicolaul de Munte, p. u. Säcueni, jud. Bihor, küldendők a hirdetés megjelenésétől számított 15 napig. Presbitérium. 1603—1936. sz. esperesi sz.

M. st. Oficiului Parochial Reformat
Jud. Bihor

Tinca

Reklamációk a lap megjelenésétől számított 15 napon belül fogadhatók.

Egyházkerületünk kiadásában

MEGJELENT

és 1936. évi szeptember 1-től kezdődőleg kapható a

kisbetűs hangjegyes

énekeskönyv

Ára elsőrendű vászonkötésben

Lei 60.—

Lelkészi hivatalok megrendeléseit a szokott módon 3 havi hiteltelre és 10 drb. egyszerre való megrendelésénél **tíz százalék** engedménnyel intézi el az egyházkerületi tankönyvraktár.

KÁLVIN KÖNYVNYOMDA

Tulajdonosok: Béres Károly, Béres Sándor és Román Károly

ORADEA, STRADA Dr. LAZAR AUREL 14.

a Református Leánynevelő-intézet épületben

Készít mindenféle egyházi és iskolai nyomtatványokat, folyóiratokat, jegyzőkönyveket, műveket, hivatalos levélpapirokat, borítékokat, a legkülönfélébb magán és kereskedelmi nyomtatványokat, meghívókat a legcsinosabb kivitelben és jutányos árakon.

Nyomatott a Kálvin-nyomdában Oradea.

REFORMÁTUSOK LAPJA

A Pietr. Craiului Ref. Egyházkerület Hivatalos Közlönye.

Főszerkesztő: DEBRECZENI ISTVÁN. Felelős szerkesztő: KOVACS JÓZSEF

Szerkesztőség és kiadóhivatal:	OO	Előfizetési ár: egész évre 360 lei. Fél-
Református Püspöki Hivatal Oradea,	OO	évre 180 lei. — Egyes lappéldányok
Strada Petru Maior 1.	OO	ára 10 lei. — Megjelenik minden
Kéziratokat nem ad vissza a szerk.	OO	hónap 1., 10. és 20-ik napján

Kezdjük el!

Azt hiszem, senki sincs, aki Tóth Zsigmond cikkével egyet ne értene. Mindnyájunk előtt tisztán áll, hogy ha jövődönket biztosítani akarjuk, eddigi szellemi nivónkat minden erőnkkel meg kell tartanunk. Különösen most így iskolai év elején kell világosan látnunk erre irányuló feladatainkat. Épen azért szeretném nyomatékosan aláhuzni, néhány gondolattal tovább vinni és teendőinket a lehetőség szerint realizálni.

Legelső feladatunk, hogy az iskolában kiválasszuk azokat a tehetséges gyermekeket, akikben bármily irányu tehetséget látunk és akiket érdemesnek tartunk arra, hogy közép- s esetleg felsőbb iskolában tovább képeztessünk. Ez elsősorban természetesen a tanító feladata. Gyönyörű feladat, mert minden jó tanítónak nagy öröm minden igazi tehetség felbukkanása, mint amilyen öröm a bányásznak az aranyér, vagy a gyöngyhalásznak egy igazgyöngy felcsillanása. Hány nemzeti nagyságunkat köszönhetünk egy-egy derék tanítónak, aki nem hagyta a drága gyöngyszemet a porban elveszni és ma is hány értékes egyéniség azáltal lett jelen életünk számottevő, vagy épen vezető tényezőjévé, hogy egykori tanítója felismerte benne az akkor még csak ígéretként biztató értéket.

De nem elég csak felismerni és kiválasztani a tehetséges gyermekeket, hanem biztosítani annak további kiképzését. És itt gyakran mindjárt nehézségekkel áll szemben a tanító és a lelkipásztor, akiknek ez már közös munkája. A nehézséget sokszor maguk a szülők görditik, amikor nem értik meg, hogy minden gyermek, de különösen, akit Isten kivételes tehetséggel áldott meg, nemcsak a szülőé, hanem mindnyájunkké, azé a közösségé: egyházé és nemzeté, amelybe tartozik és nincs joga önzön a maga részére megtartani.

Ha az első akadályt sikerült elhárítani, akkor következik —

legtöbb esetben — a második: az iskolába bejuttatás és az iskolai kiadásokról gondoskodás. Pedig mi sem volna ennél könnyebb, ha minden egyház-, illetve község gondoskodnék a maga derék fiának, vagy fiainak kitaníttatásáról. Mindegyiknek szüksége van és lesz mindig olyan képzett férfiakra, akik életét vezetni fogják. Tehát, ha csak egyet is képeztet, magának teszi azt, mert ha talán nem is az általa taníttatott gyermekben, hanem más közösség által kiképeztetett ifjuban nyeri meg az ő életének irányítását. Tagadhatatlan, hogy még ma is sokat halljuk ezt a kifogást: csak az taníttassa a fiát, akinek módja van hozzá. De ezt az önző, bűnös, sőt nemzeti öngyilkosságra vezető gondolkodást kiirtani lelkipásztornak és tanítónak egyetértő feladata és kötelessége. Ha ettől még távol vagyunk is, vagy egy-egy gyülekezet nem bírna el ennyi terhet, kötelessége az egész községnek, egyetemes egyházunk tagjainak, erre az egyház és nemzetmentő célra minden áldozatot meghozni. Sajnos, a tapasztalat szomorúan bizonyítja, hogy milyen messze vagyunk még ennek megértésétől! A kulturtaxa és a valósággal nélkülöző teológusok segélyezésének ügye épen elég bizonyítékot szolgáltat erre. De azért nem szabad sem a reményt, sem a küzdelmet feladni, hogy népünket fel tudjuk vezetni arra a magaslatra, honnan — önzésének mélységéből felemelkedve — meglátja, hogy jövődönket csak akkor biztosíthatjuk, ha széles látókörű, képzett, erős tehetségű vezetőket és életünk minden megnyilvánulásában elsőrendű erőket, kulturánknak kiváló munkásokat nevelünk azokból, akiket Isten valamilyen képességgel megáldott.

Hogy milyen képességgel, ennek felismerése és a tehetségének megfelelő irányában képezése az iskola, a tanárok hivatása. Ma különösen fontos, hogy mindenkit tehetségének, hajlamának megfelelően képezzünk ki, hogy így mindenkik a legarravalóbb emberek legyenek és mindenki szívvel-lélekkel végezze a maga munkáját. Nagy gondot kell fordítani a praktikus tehetségek kiművelésére, mert ma nem az a fontos, hogy mindenki az u. n. intelligens pályákra menjen, sőt sajnos, ma a mi helyzetünkben lehetetlenség is, hanem hogy minden pályán minél kiválóbb képességűek és képzett-ségűek munkálkodjanak, akik legtöbbet adnak a köznek, akik a maguk szakmáját tovább fejlesztik és diszei lesznek annak a fajnak, amelyhez tartoznak.

De szakbeli, tudományos, vagy művészi képzése mellett tördni kell, sőt nagy gondot kell fordítani minden ifjunak jellembeli képzésére, lelki nevelésre is. Hogy mikor így közös segítséggel emberré lesz, célhoz jut, ő is tudja majd, hogy nemcsak a magáé,

hanem mindnyájunké, fajtájáé, egyházáé és amit vele hit- és fajtestvérei tettek, fizesse vissza érette folytatott, annak gazdagítására szolgáló becsületes munkájával.

Most az iskolai év előtt gondolkozzunk komolyabban erről a tárgyról és kezdjünk el a szerint cselekedni!

Debreczeni István.

UJABB GONDOK.

A Monitorul Oficial ez év május 13-án kelt 109. száma közli az elemi iskola új tantervét, melyet az 1934-ben módosított állami elemi iskolai törvény nyomán készítettek. Ez a tanterv mireánk is kötelező és betartása a Mag. Okt. Törv. értelmében szoros összefüggésben áll a nyilvánossági joggal.

Az új tanterv semmiféle változtatást nem tesz az első négy osztályban. A felső három osztály anyagát azonban lényegesen módosítja. Módszertani változtatás főleg az, hogy ezen osztályokban a tanítást teljesen és kizárólagosan gyakorlativá teszi. A gazdasági jellegű falusi iskolákban az oktatás télen is, de különösen nyáron teljes egészében a gazdasági gyakorlótéren, a műhelyben történik. Legfőbb tantárgy a gazdaságtan, kézimunka, melyeknek tanítását a tanterv gyakorlótér és műhely nélkül nullának tartja. A tanítás helye a mező, az udvar, hogy a gyermekek saját kezükkel és szemükkel szerezzék meg az ismereteket.

Általános gazdasági szempontból ezt a tantervet csak örömmel üdvözölhetjük, a tantervkészítő-bizottság előtt kalapot emelhetünk. Minden feleslegest igyekezett kiküszöbölni, ami nem felel meg a reális élet követelményeinek. Az ország lakossága többségének, a földműves embernek lenne ez az előkészítő iskolája, hol az munkájához, a földműveléshez szükséges ismereteket szakszerű módon, gyakorlati uton szerezhethé meg. Nagyon szép, nagyon szükséges és régen várt elgondolás ez. Végre egy tanterv, mely azt írja elő, amire a földművesnek szüksége van.

Gyakorlati megvalósítása egyelőre még a jövő méhében nyugszik.

Bennünket közelebbről az érdekel, mit jelent ez a változás a mi számunkra és megtudunk-e felelni a jobb kívánalmaknak. Összegezem röviden a terv megvalósításához szükségeseket. Mindenekelőtt 5 hold gyakorlótér a gazdálkodás, gyümöcsészet és szőlőművelés számára az összes gazdasági eszközökkel együtt, hogy azt a

gyermekek sajátkezüleg művelhessék. Mintaszerűen berendezett és felszerelt gazdasági udvar az összes melléképületekkel együtt. Kézimunka-műhely berendezéssel. Gazdasági szakismeretekkel rendelkező tanító, aki nemcsak gazdász, de iparos, kereskedő, mérnök és orvos is legyen. Végül szükséges, hogy ez osztályokat egy tanító tanítsa külön a fiukat és külön a leányokat.

A mi körülményeink ezzel szemben a következők. Iskoláink többsége nem képes befogadni református gyermekeinket. Új iskolák felállításáról alig beszélhetünk. Ezidő szerint az a megoldás használatos, hogy főleg az alsó osztályokat vesszük fel, a felsőbb osztályokat fokozatosan engedjük át az állami iskoláknak. Az állami tanítók és szervek mindent elkövetnek ez ellen, mert zavarja és akadályozza őket munkájukban. Nincs földünk, nincs műhelyünk, nincs ezen osztályok számára külön tanítónk, egyszóval, hiányoznak az összes feltételek.

Mindezek az ellenmondó körülmények arra az egyedüli helyes megoldás felé vezetnek, hogy a felekezetek feloldást kérjenek a minisztériumtól az V., VI., VII. osztály fenntartása alól.

Nagyobb gyerekeink elvesztése vallási szempontból bizonyára hátrányos. Viszont szorgalmazhatjuk, hogy összes gyermekeink nálunk végezhessek az alsó négy osztályt. Minden községben az V—VII. osztály egy helyre kerül, nagyobb számuknál fogva külön tanítót kaphatnak s gazdasági ismereteiket gyakorlati úton szerezhetik meg.

Vallástani alapismereteink az újonnan készülő vallástani tantervben már az alsó IV. osztályra osztódnak el. A felső három osztály anyagát pedig pótolhatjuk a belmissziói egyesületekben, ifjúsági egyesületekben és bibliakörökben.

Sok méltatlan támadástól, folytonos zavartatástól mentesülnének iskoláink, tanítóink egyaránt.

Ujabb gondjainktól tehát úgy találom a legbiztosabb szabadulást, ha a felekezetek végérvényesen lemondanak a felső osztályok fenntartásáról s annál belterjesebbé igyekeznek tenni a belmissziói egyesületeket s azokban részletes tantervvel teszik kötelezővé a vallásoktatást.

Kósa Károly.

Megjegyzések. Összegezem én is a terv megvalósításához szükségeseket. Jóakarát és kitartás a tanító, jóakarát, kitartás, áldozatkészség a fenntartó részéről.

A gyakorlati megvalósítás az első időkben súlyos zökkenőkkel fog járni. Azonban tévedés, hogy 5 hold gyakorlóterület kellene, ellenkezőleg, a területet mentől kisebbre kell szabni, hogy a rendel-

kezésre álló minimális erővel (a növendékek munkájával) megművelhető legyen. Ha a világon mindenütt a munkás, vagy hivatalnok által szabadidejében jókarban tartható kertet 200 m²-re becsülik, akkor egy gyermekre nem szabad többet számítani, mint 100 m²-t. Bármely túlméretezés megbocsáthatatlan hiba lenne a tanterv szelleme ellen. Ebbe a keretbe kell beilleszteni azt, ami a tantervből kiválasztható. Mert a tanterv a gazdasági anyag kiválogatása tekintetében sok szabadságot enged. Az udvarnak tényleg mintaszerűnek kell lennie, de az anélkül is kötelező. Ami azonban a felszerelést illeti, a tanterv követelményeit a legszerényebb gazdasági eszközökkel is ki lehet elégíteni, amiknek egyetlen falusi tanító udvaráról sem lehet hiányozniok. Minden, ami ezeken a kereteken túlmegy, a falubeli gazdaságokban előadható, erre a célra igénybe lehet venni jobb gazdáinkat, sőt igénybe kell venni a tanterv értelmében, s nehézség nélkül igénybevető annál a szoros kapcsolatnál fogva, ami a felekezeti iskola és a hivek között fennáll.

A műhely berendezés sem elérhetetlen. A végzendő munkálatok a tanterv szerint vagy egyszerűek, vagy annyira általánosságban mozognak, hogy azon az alapon konkrét követeléssel előállni nem lehet. Mindezeknek a munkáknak és egyszerű eszközöknek jól kell állniok a tanító kezében. A nehézség ott fog felmerülni, ahol egyetlen tanítónő vezetése alatt áll az iskola s akitől az asztalos és vasmunkák vezetését nem lehet elvárni. Itt az én felfogásom szerint megint a hiveknek kell az iskola segítségére sietniök, s a falusi ezermesterek közt bizonyára fog akadni, aki a tanítónő felügyelete alatt a gyermekeket a legszükségesebbre megtanítja. Viszont egytanítós iskolánál a tanítónénak, ha nincs, a lelkésznének kell a tanítót kiegészíteni a női kézimunkánál.

A legnehezebb kérdés a tanító kellő ismereteinek megszerzése. Itt kell főként a tanítóság jóakarására hivatkoznunk. Ki legyen képes az önképzésre, ha nem a tanító? Ismeretterjesztő füzetek abból a munkakörből, amit a tanterv felölel, ma már magyar, román nyelven pár leuért kaphatók. Tanfolyamok szervezése az egyházkerület anyagi eszközei mellett lehetetlen, de az egyházi főhatóság bizonyára nem fogja elmulasztani, hogy az illetékeseknél sürgesse ezen hiány pótlását.

Kérdezem: Vannak-e egytanítós állami iskolák? Mit fog csinálni a tantervvel ennek tanítója? Végre fogja hajtani találékonyssággal, szorgalommal, mert ettől függ előléptetése. Ez az utolsó szempont sajnos nálunk elesik, de pótolja egy másik: ettől függ iskoláink léte.

De ettől függ növendékeink versenyképessége is. A mi növendékeinknek is meg kell tanulni ezeket a dolgokat, mert az állami

iskola a többségi gyermekeket meg fogja tudni tanítani, de a kisebbségeket a nyelvi nehézségek miatt nehezebben. Legyen csak egyelőre 2—300 gyermek, aki iskoláinkban ebben a gazdasági oktatásban részesül, azoknak a kedvéért is legalább meg kell kísérelni.

Sokat lehet várni ezen a téren a tanítótestületek gyűléseitől is. Ha erre az iskolai esztendőre minden más nevelés és tanítástani tárgy kikapcsolásával arra a kérdésre helyezik a súlyt, hogyan lehet beleilleszkedni az új tantervbe iskoláinknak, nem hiszem, hogy a tanítói közvéleményben megnyugtató megoldás reá alakulna ki.

Csak egyetlen egy megoldást nem szabad választanunk, azt amit a cikkíró ajánl. Csak azt nem szabad megtennünk, hogy ezt a nagyon szépnek és életképesnek ígérkező reformot elhárítsuk magunktól, s eldobjuk a jogot arra, hogy ezen az alapon is igyekezzünk népünket nevelni. Mert nemcsak vallás és énektanítást bizott ránk egyházunk, hanem világnézet tanítást is, s aki csak a vallástant veszi tőlünk, semmit sem vesz, mert lehet, hogy amit két órában a lélekbe ír a vallástanító, további 24 óra közömbösségének homokjába irta. A cikkíró ajánlotta lemondás lehet tíz, husz, talán több iskolánknál jobb híjján elfogadható helyi megoldás, provizórium, de nem a jövő építése.

Paradoxonnak látszik, de a tanterv olvasásánál felvillant bennem az a gondolat, nem helyesebb volna-e, ha már választani kell valahol, a felsőbb osztályokat választani. Érvelni mindenesetre e mellett is lehet, mert attól várhatjuk, hogy igazán a miénk legyen, akit mi vezettünk ki az életbe hasznos ismeretek külső vértetében, de református lélek bátorságával belülről.

Kérjük a minisztertől, hogy mellőzhessük az V—VII. osztályokat? Tényleg, a kérés teljesítésének semmi törvényes akadálya, a minisztérium bizonyosan hozzá is járul. S mit csinálunk akkor, ha majd néhány esztendő múlva népünk követeli az V—VII. osztályokat? Pedig követelni fogja, amint számon kéri azokat a felekezeti iskolákat, amiket a nagy államosító láz a század fordulóján megszüntetett.

És csak még egyetlen konkrét példát. Az oradeai presbitérium épen most, épen a törvény hatása alatt gondoskodott a VII. osztály megnyitásáról.

Feltárni akartam az új tanterv nehézségét, nem leplezni. De bizom azokban, akiknek gondjaira van bízva iskoláink sorsa, hogy ezekkel a nehézségekkel bátran szembenéznek az utánunk jövő református nemzedék érdekében.

Kursinszky Kálmán.

AKIKET HAZAHIVOTT AZ ÚR

D. Dr. BALTAZÁR DEZSŐ

1871–1936.

Aug. 25-én délután régebben tartó, nagy önuralommal és Isten akaratán való megnyugvással viselt betegségnek hirtelen súlyosra fordulása után 65 éves korában elhunyt.

Három hónapja sincs, hogy egy ritka jubileum: 25 éves püspöksége alkalmából meleg szeretettel és páratlan lelkesedéssel ünnepelte az egész magyar református egyház és ma mélyes bánattal gyászolja.

Akkor az ünneplés és most a gyász egyaránt méltó. Ha csak annyit tudnánk érdeméből és értékéből, hogy 25 évig állott, mint püspök, a legnagyobb egyházkerület élén, akkor is olyan és annyi érdemet szerezhetett, mely méltóvá tette a kivételes megtiszteltésre és most arra, hogy gyászt öltson érette minden magyar református ember.

De püspökké választása előtt már ismert volt neve az egyházon kívül is. Rendkívül liberális, sőt szociális gondolkozása szinte feltűnést keltett és az akkori konzervatív felfogásuk között megütözést váltott ki. Szociális érzéseit főleg lelkipásztortársai iránt változtatta tettekre, midőn ezelőtt 29 évvel megalakította egyesületüket: az Országos Református Lelkészegyesületet. Már akkor, mint hajduböszörményi lelkész, esperes volt s a Lelkészegyesület által csak növelte népszerűsége csakhamar — négy év múlva — hozzájuttatta a kiváló tehetséggel megáldott nagy és sokoldalú képzettségű férfiu a püspökséghez. Ekkor még alig volt több 40 évesnél. Tehát abban a korban, amikor még munkabírásából legtöbbet képes adni az ember.

Ő adott is. Sokkal többet, mint amennyit a legvérmesebb reménnyel is várni lehetett. Szinte emberfeletti volt a munka, amelyet állandóan végzett. Már maga a püspöki hivatás teljesítése próbáratevő volt. 25 évig kormányozni egy olyan hatalmas egyházkerületet, mint a tiszántuli, rendes körülmények között is tiszteletet parancsoló teljesítmény. De az a 25 év, mely az ő püspökségének idejére esik, páratlan a századok történetében. 1911 aug. 15-én foglalta el püspöki székét s három esztendő sem tölthetett el a békés, alkotó munkában, midőn felzugott a világháború véres vihara. Utána jött a forradalom, melyet csakhamar az ország és vele együtt az egyház,

közelebről az ő egyházkerületének szétesztása követett. A külső események mellett a belsők: nagy lelki és gazdasági válságok melynek következtében összeomlottak a régi, biztosnak tartott fundamentumok, elértéktelenedtek az egyházi intézményeket fenntartó ősi alapok és az egyház gazdasági élete végzetessé válható veszélybe került.

Baltazár Dezső nagysága ebben az időben magasodott ki. Nemcsak megtartotta a régi alkotásokat, hanem alkotott, épített, összeomlott alkotásokat felemelt és újakat alkotott. A debreceni kollégiumnak világszerte páratlan egyetemmé fejlesztése a református egyház részéről az ő munkája. Az áldozatos hivek által létesített, de a gazdasági válság következtében az elértéktelenedett alapok helyreállítása s vele a kollégium jövőjének biztosítása az ő önfeláldozó fáradozásának eredménye, midőn kétszer is kiment Amerikába gyűjteni és hatalmas összegű »Baltazár alapítvány«-ából száz meg száz szegény magyar diák nyert jelentős segítséget.

Az egyházat ért támadások ellen mindig ő állt legelől a védelemben, sőt sokszor egymaga szállt szembe minden támadással. A magyar református gondolkozásnak ő volt a leghivebb és legteljesebb kifejezője. Szavára mindig felfigyeltek tántorithatatlan hivei és ellenségei egyaránt. Hire, neve tulszárnyalt az ország határain: ismerték Európa protestánsai mindenütt. Mikor a világ protestantizmusa 1929-ben a speyeri hires gyűlés négyszázéves jubileumát ünnepelte — amelyik gyűlésről származik a protestáns név — őt kérték fel és ő tartotta az ünnepi predikációt.

Gazdag irodalmi munkásságot fejtett ki. Teljesen egyéni, rendkívül eredeti, egészen új, modern stílusban írt és beszélt. Szónoki hatása mindig ellenállhatatlan volt. Imponáló alakjával, mélyen zengő hatalmas hangjával nemes hévvel és mindig méltóságosan előadott beszédeivel megragadta hallgatóságát.

Benne — mint nagynevű püspöktársa: Ravasz László írta róla 25 éves jubileuma alkalmával — »a magyar kálvinizmusnak és a magyar protestantizmusnak legerősebb oszlopembere« dőlt ki. Mi kiknek éveken át püspökünk volt, őszinte fájdalommal gyászoljuk egykori vezérünket, de hálával áldjuk a mindenható Istent, aki vele bennünket megáldott.

Debreczeni István.

Az ORLE konferenciája és közgyűlése Baltazár püspök halála miatt elmarad. Már betegsége miatt is el akarták halasztani, sőt közhírré is tették,

de a hirtelen bekövetkezett halál miatt valószínű, hogy a tervezett keretek között nem is tartják meg.

KÜLFÖLD

Az első magyar ökumenikus istentisztelet. A Nemzetközi Jóbarátság Egyházi Világszövetség angol ifjúsági csoportja középeurópai útja alkalmával Magyarországot is meglátogatta, hogy a Szövetség eszméjét itt is képviselje. A világmozgalom ifjúsági bizottsága ez alkalommal rendezte meg az első magyar ökumenikus (nemzet és felekezeti) istentiszteletét a Skót misszió nagytermében, augusztus hó 16-án. Itt az Igét E. Buringham professzor hirdette angol nyelven, míg az istentisztelet magyar nyelvű részét Makay Miklós tartotta.

A genfi nemzetközi theológiai szeminárium július 28-tól augusztus 25-ig ülésezett. Az előadók között voltak: Thurneysen (Basel), Dibelius (Heidelberg), Haitjema (Groningen), Tillich (New-York), Althaus (Erlangen), Lilien (Berlin), Will (Strassbourg), Vyscheslafzet (Páris), Alisavitos (Athén), Kakawa (Japán). A szeminárium munkáját dr Keller Adolf főtitkár a pápai theol. akadémia tiszteletbeli tanára készítette elő.

HIREK

A Silindru-i imaház felszentelése. Régi egyházmegyei iratokból tűnik ki, hogy Silindrun ezelőtt 200 esztendővel szűnt meg a református egyház. Azóta a református hivek lelki gondozását különböző szomszédos egyházközségek látták el. Két évvel ezelőtt a szórványt Chesereuhoz csatolta az egyházmegye. Az intézkedés helyessége azonnal kitűnt, mert az ottani lelkész erélyesen kezébe vette az ügyet és a hivek áldozatkészségének a többi egyházközségek segítségének és a fölöttes egyházi hatóságok támogatásának felhasználásával sikerült megfelelő hajlékot építeni, ahol a silindru-i ref. hivek istentiszteletre gyűlhessenek össze. Sulyok István püspök szentelte fel e hó 23-án az új

imaházat. Beszélt arról a Lélekről, amely halottaiból támasztotta fel ezt a kis egyházközséget. Orosz Lajos chesereui lelkész az egyházközség történetét és újraéledésének történetét olvasta fel. A simiani ref. dalárda Ádám Lajos tanító vezetésével adott elő szép énekeket. Az imaház nem volt képes befogadni a szomszéd falvakból odagyűlt nagy tömeget, ezért az istentisztelet befejezte után Cs. Nagy Dániel otomani lelkész szabad ég alatt tartott istentiszteleti beszédet az egybegyűlt tömegnek. Püspök ur az istentisztelet befejezése után presbiteri gyűlést tartott. Az ünnepséget közebed zárta be, amelyet a nőszövetségi tagok rendeztek. Ezen Szabó Zoltán esperes köszöntötte a püspököt.

Bár az idő rendkívül kedvezőtlen volt és az eső jóformán csak addig állott el, míg az istentisztelet folyt, az ünnepség a környékbeli református magyarság általános ünnepe volt.

Tanárválasztás. A sátmari főgimnázium igazgatótanácsa a tanári kar javaslata alapján megválasztotta helyettes tanárnak a román nyelvi tanszékre: Szigeti József (uj), a magyarra Dronka András, a franciára Kakasy János, a németre Méder Ferec (uj), a történelemre Tóth Zoltán; a földrajzra Deák Ferenc, a mennyiségtanra Jámbor Sándor, a fizikára Tóth Sándor (uj), természetrajzra Bodrogi János (uj). Internátusi felügyelőkül választottak: Müller Oszkár és Dobos Ernő, akik egyszersmind óraadó tanárok is lesznek.

Dr Kecskeméthy István nyugalomba vonult. A cluji teológia tudós tanárát, ki hosszabb idő óta betegeskedik, az egyházkerület igazgatótanácsa nyugdíjazta. Midőn e hirt meghatott

érzésekkel közöljük, óhajtjuk, hogy egészségét visszanyerve sokáig élvezhesse a méltán megérdemelt nyugalmat és az Ige értelmének kutatásában tovább is munkálkodhassék.

Énekkari jubileum. A caraseui egyházközség ritka, kedves ünnepet ült aug. 23-án, dalárdája 50 éves jubileumát. De 75 éves is, mert emlékezet és hagyomány szerint anyai ideje, hogy működik. Mivel azonban szabályszerűen csak 50 évvel ezelőtt alakult meg, hivatalosan csak ennyit számlálnak. A ritka évfordulót egyszerűen, családiasan ülték meg. Előbb istentisztelettel, melyet a helybeli lelkész Várady József végzett, azután délutáni műsoros előadással. Az énekkar buzgó vezetője Tóth Kálmán kántortanító, aki elismerést érdemlő fáradozással munkálkodik.

Társszerkesztők:

Ardai Aladár, Bokor Sándor,
Boruzs Lajos, Tóth Zsigmond.

Hivatalos rész

Református Püspöki Hivatal, Oradea.

3822—1936. sz. KÖRRENDELET. *Valamennyi kebelbeli elemi iskolai hatóságnak.* Az 1936—37. tanévre valamennyi magyar tan nyelvű, joghatóságom alatt álló elemi iskolánál kizárólagos kötelező használatra elrendelem a következő tankönyveket:

I. osztály: Czina Sándor ABC, engedélyezési száma 55,729—1933. Ára 26 Lei.

II. osztály: Felméry Sándor, Lőrinczy Ferenc, Bedeleanu Diomed és Ösz Sándor: Magyar olvasókönyv, számtan és egyéb tudnivalók az elemi iskolák II. oszt. számára. Miniszteri engedély száma 43—1632. és 95,288—1933. Ára 60 Lei.

III. osztály: Lőrinczy Ferenc, Bedeleanu Diomed, C. Stan, Ösz Sándor és Ferenczy Gábor: Magyar olvasókönyv, természettudomány, számtan, limba română, cartea de cetire, istoria și geografia az elemi iskolák III. osztálya számára. Miniszteri engedély száma 84,422—1933. és 98,674—1933. Ára 90 Lei.

IV. osztály: Lőrinczy Ferenc, Bedeleanu Diomed, C. Stan, Ferenczy Gábor, Kali Sándor és Felméri Sándor: Magyar olvasókönyv, természettudomány, földrajz, számtan, mértan, limba română, cartea de cetire și istoria az elemi iskolák IV. osztálya számára. Miniszteri engedély száma 84,418—1933., 95,388—1933., 98,673—1933. Ára 100 Lei,

V. VI. VII. osztály: Lőrinczy Ferenc, Bedeleanu Diomed, C. Stan, Ferenczy Gábor, Kali Sándor és Ösz Sándor szerkesztésében. Miniszteri engedély száma 437—1936. és 566—1936., mind a három részre vonatkozólag. Ára osztályonként 100 Lei.

A kiadó Minerva céggel (Cluj, Strada Baron L. Pop No. 5.) létesített megállapodásunk szerint az iskolák közvetlenül a cégnél eszközölt megrendelések után engedményt kapnak, azonban a cég a tényleges postai költséget és utánvételezési díjat felszámítja s a könyveket hitelbe vagy bizományba kiszolgáltatni nem köteles. Továbbá kellő igazolás alapján a tanítók igényelhetik a számukra szükséges tiszteletpéldányokat, aszerint, hogy mely osztályokban tanítanak, ha még az elmúlt évben azokat meg nem kapták. Oradea, 1936 szeptember 1. Atyafiságos szeretettel: Sulyok István, s. k., püspök.

Pályázat. A tormaci egyháztanács pályázatot hirdet 5 tanerős iskolájának egyik rendes tanítói állására. I. Javadalom: 1. Lakás természetben, vagy presb. által megállapított megfelelő lakbér (jelenleg 3500 lei). 2. Kézpénz 10.000 lei kerületi segély, melyet a presbitérium 8000 leivel 18000 leire kiegészítve, havi előleges részletekben szolgáltat ki. 3. 10 q buza és 5 q zab. 4. 6 hold szántóföld, adóját az egyház fizeti. 5. 2 m³ tűzifa. 6. Amennyiben a fenti javadalom az egyh. kerületi minimumot (24000 lei + 5-szöri 2400 lei korpótlék) nem éri el, a presb. a különbözetet megtéríti. Jelen évre a természetbeni járandóságok költségvetésileg megállapított értéke 7900 lei. — Az állás betöltője megválasztható a betöltetlen kántori tisztségre is, melynek javadalma 6 hold szántóföld és stóla kb. 2500 lei értékben. Segédkántori megbízatás díjazása kb. 1500 lei stóla és 3 hold szántóföld. Az igazgatói állás tiszteletdíja 2 hold szántóföld. E tisztségeket, ezekre megválasztása esetén elfogadni köteles. II. Kötelessége: A presb. által kijelölt osztály, vagy osztályok vezetése. Minden belmissziói s egyházépítő munkában részt venni; általában a törvény által kiszabott s az egyházi főhatóság által megállapított kötelességek végzése. Lelkész és kántor helyettesítése. III. Pályázhatnak okleveles tanítók, akik megfelelő zenei tudással rendelkeznek és dalárda vezetésre is képesek, románul eredményesen tanítani tudnak és az ifjusági munkához értenek, katonai kötelezettségüknek eleget tettek. A pályázóknak figyelemmel kell lenniök a 26-d)—1935 számú egyházkerületi határozatra. Szövetkezeti tudás előnyös. Pályázati kérvények a lelkészi hivatal címére: Tormac (Jud. Timis) küldendők szeptember 14-ig. — Megfelelő pályázó hiányában az állás csak helyettesi minőségben töltetik be, mely esetben a 2. tétel alatt szereplő 8000 lei kiegészítés és a 6-ik tétel el-esik. Presbitérium. Esperesi szám: 2135—1936.

M. st. Oficiului Parochial Reformat
Jud. Bihor

Tinca

Reklamációk a lap megjelenésétől számított 15 napon belül

Egyházkerületünk kiadásában
MEGJELENT

és 1936. évi szeptember 1. től kezdődőleg kapható a
kisbetűs hangjegyes

énekeskönyv

Ára elsőrendű vászonkötésben

Lei 60.—

Lelkeszi hivatalok megrendeléseit a szokott módon 3 havi hiteltre és 10 drb. egyszerre való megrendelésénél **tíz százalék** engedménnyel intézi el az egyházkerületi tankönyvraktár.

KÁLVIN KÖNYVNYOMDA

Tulajdonosok: Béres Károly, Béres Sándor és Román Károly

ORADEA, STRADA Dr. LAZAR AUREL 14.

a Református Leánynevelő-intézet épületben

Készít mindenféle egyházi és iskolai nyomtatványokat, folyóiratokat, jegyzőkönyveket, műveket, hivatalos levélpapírokat, borítékokat, a legkülönfélébb magán és kereskedelmi nyomtatványokat, meghívókat a legcsinosabb kivitelben és jutányos árakon.

Nyomatott a Kálvin-nyomdában Oradea.

REFORMÁTUSOK LAPJA

A Pietr. Craiului Ref. Egyházkerület Hivatalos Közlönye.

Főszerkesztő: DEBRECZENI ISTVÁN Felelős szerkesztő: KOVACS JÓZSEF

Szerkesztőség és kiadóhivatal:	OO	Előfizetési ár: egész évre 360 lei. Fél-
Református Püspöki Hivatal Oradea,	OO	évre 180 lei. — Egyes lappéldányok
Strada Petru Maior 1.	OO	ára 10 lei. — Megjelenik minden
Kéziratokat nem ad vissza a szerk.	OO	hónap 1., 10. és 20-ik napján

Belmisszió.

Ma már minden vitán felül áll, hogy az egyház tevékenysége nem korlátozódhatik a templomra és az iskolára; hogy az egyház a maga igazi tevékenységét a belmisszió különféle ágainak a területén fejtheti ki.

A belmisszió, — mint egyesek gondolják, — nem tulbuzgó elméknek a kitalálása, hanem egy olyan szükségesség, amit vajudó, egyensúlyát kereső korunk teremtett meg.

Tagadhatatlan, hogy krízisekkel küzködő korunknak nincs meg sem a szellemi, sem az erkölcsi, sem pedig a gazdasági egyensúlya. A régi felfogások átértékelődnek, új és új elméletek születnek; a »modern« életfelfogás beleszól a régi erkölcs kérdéseibe is; gazdasági téren az annyira óhajtott »konsolidáció« helyett mind nagyobbak lesznek az eltolódások.

Ezek azok a napjainkat foglalkoztató kérdések, amelyek az egyházra sem maradhattak hatástalanul, amelyek akcióba állították magát az egyházat is s egyben kijelölték a belmisszió tevékenységének a munkakörét.

A belmisszió tevékenységének a munkaköre tehát háromirányú: szellemi, erkölcsi és gazdasági. Ennek a háromirányú munkásságnak a gyakorlati eredményei: a magasabb népkultúra, biztos alapokon álló erkölcs, intenzivebb termelés, munkanélküliség megszűnése, beteggondozás, szegény-árva és kórházak létesítése.

Mit valósítottunk meg eddig ennek a kitűzött nagy célnak a széles mezején? Fájdalommal kell elismernünk, hogy nagyon keveset. Minél világosabban ismerjük a feladatokat, látjuk a célt, annál nagyobb lehangoltsággal kell bevallanunk, hogy még mindig a kezdet bizonytalan lépéseinél tartunk.

Mit tettünk eddig a fenti cél elérése érdekében? A körülöttünk összesereglett hiveknek bibliát magyaráztunk, szavakat tartot-

tunk, felolvastunk s lendületes szónoklatokat tartottunk, arról, mi mindent kellene nekünk megvalósítanunk. S mindezt tettük ötletesen, rendszertelenül, jól átgondolt, határozott program nélkül; aztán kifogytunk az anyagból, a mondanivalókból s a gyakorlati megvalósítások terén vajmi keveset produkáltunk. Aztán lemondóan megállapítottuk, hogy hasztalan minden erőlködésünk, mert a mai világban, a mai emberrel semmi magasabbrendűt megvalósítani nem lehet.

Tény, hogy eddigi módszereinkkel a fenti célokat megvalósítani valóban nem lehet. Nagy, nehéz és súlyos feladatok azok, amelyeket meg kell oldanunk. Terv nélkül, kapkodással, a célhoz vezető anyag és eszközök gondos megválogatása nélkül nagy feladatunkat lehetetlenség megvalósítanunk.

A belmisszió keretei levannak rakva. Tudjuk azt is, hogy mik a feladatok, melyeket meg kell oldanunk. De hiányzik egy, a célnak megfelelő program s ennek a programnak a gondosan kidolgozott anyaga.

A programot s ennek az anyagát találgatásokra, egyéni ötletekre bízni nem lehet. Lehet, hogy egyesek eltalálnák a célhoz vezető utakat és módokat, de a többség belefáradna a sikertelenségbe.

A belmisszió sikere érdekében kívánatos azért, hogy haladéktalanul üljön össze egy bizottság és dolgozza ki a belmisszió minden ágának a programját s gondoskodjon róla, hogy rendelkezésre álljon a programnak megfelelő, teljesen kidolgozott anyag.

Ez a módszer nemcsak a munka egységét fogja biztosítani, hanem feljogosít arra is, hogy higgyünk és bizzunk kitűzött nagy céljainknak a megvalósításában.

Tóth Zsigmond.

Baltazár püspök emlékére.

Ilyen típust csak a Kálvinizmus vagy Rodin tud kifaragni. Van benne szoborszerűség, gemmás él és körvonal és mégsem hideg, hanem csak felséges, mint a Mózes szobra; márvány, amely könnyezni is tud. Ő volt a magyar kálvinizmus Sinai hegye, melynek ormán isteni üzenetektől terhesedett felhők boronganak, villámok is cikáznak, de csak azért, hogy olvashatókká tegyék a tömegre áhító tizparancsolatokat. Baltazár a nagy kálvinista; fejedelmi külső és belső nyugodtsága, nem illemtani maximum, nem az önfegyelmesség kulminációja, hanem az Istennel összebarátkozott, a praedestináció vas kezével agyonmarkolt lélek istenbizonyossága és prófétás fölénye. Miután mindig isteni kegyelem és nagyszerű, emberi eszmék hasogatták a lelkét, nem tudott soha kicsi és hiányos maradni, pedig mégis gyermek maradt. Az Isten megajándékozta a külső hatá-

sok dús gazdag skálájával, ez bizonyosan »népszerűvé« tehetné, de naggyá mégis csak a fanatizmusa tette; egy olyan fanatizmus, mint a napkeleti bölcseké, akik a nagy csillag igézetes rabságába estek. Ő is így járt a csillagaival, mert ha hatalmas horizontján kipattantak e fénybogarak, ha egyszer szeme oda meredt és megittasult, ment isteni trance-ban, magafeledten, elbűvölt lelkek sodrán, ment még akkor is, mikor guny és népszerűtlenség, börtön és fenyegetés rőfögtek utána. Szívósság, dac avagy megdöbbenő egyoldalúság volt lelke unszó és korbácsoló ereje? Egyik sem. Ebben a kebelben a Lélek ereje toporzékolt; eol-hárfa volt, amelybe nem, belekapott, hanem amelyen keresztül állandóan zugott az isteni Szél. Innen szökkent ki pszihikai ikersége: alázatos gögőssége és gögős alázata. *Instrumentum, de az Isten kezében; Isten kezében, de mégis csak instrumentum.* Ez volt Baltazár püspök lelkiisége. Elhiszem, hogy bibliai szavakat mormolva halt meg. Mormolva? Dehogy! Ő már akkor beszélgetett: beszámolt a hazahívó isteni Gazdának! Áldozócsütörtök! Eszembe jut a Te gyönyörű gondolatod: »még a megdicsőült Jézus teste is, mégis csak ködbe költözött!« A fényesség a Tied és a miénk marad — a köd. *Dérczy Imre.*

Egy tanulságos választás.

Sok lehangoló lelkészválasztás után végre egy építő, egy meggondolkoztatóan tanulságos: a satumarei. Öntudatos, lelki életet élő, reformátusságát komolyan vevő gyülekezetként volt ismeretes a satumarei. Választása ennek igazolása. De örvendetes és komoly tanulságokat kell levonni ebből a választásból mindenkinek.

Első tanulság az, hogy semmi tekintet, a propaganda eszközök bármily arányu igénybevétele, bármilyen alapos pártszervezés sem képes egy öntudatos gyülekezet lelkiismeret diktálta elhatározását megváltoztatni. Azt választja, akit egyháza haszna, lelki élete és Isten ügye szempontjából a legmunkásabb pásztornak tart. És van itélőképessége, hogy az ilyen embert meg is találja.

Második az, hogy akiben ezeket a lelki feltételeket megtalálja, akinek érdekében, a mai anyagi világban önhasznát nem nézve, tiszta lelkesedéssel küzd és dolgozik, az a *missziós* pap. Az a lelki-pásztor, akinek élete fokozott munka és szolgálat. Aki, ha száz uton hiába próbálta elvinni az evangéliumot hűveihez, hogy életelvvé, parancsoló szóvá válják bennük annak az erkölcsstana, az százegyediken is újra kezdi. Olyan papot keres a jó gyülekezet, aki a lelki-pásztori tisztet nemcsak hivatalnak, hanem minden időt és erőt igénybevevő hivatásnak, terhes, de gyönyörű igának tekinti. Aki

szervez, munkatársakat keres és kerít: férfiakat, ifjakat, asszonyokat az élő életű református gyülekezet megépítéséhez. Ezek tudják majd kivitelezni azt, amit a vezető fő elgondol, de egyedül megvalósítani képtelen. Lelkek igazi pásztorát, nemcsak prédikáló, de minden gyakorlati téren a Jézusi példát érvényesüléshez segíteni tudó s épen emiatt fáradhatatlan munkás és sokoldalú lelkipásztort keres az öntudatos református gyülekezet.

És a harmadik, örvendetes tanuság, hogy gyülekezeteink megszervezése a különböző belmissziós alakulatokban teszi ilyen öntudatossá azokat. Különösen kedves meglepetés volt ifjuságunk. Az amely IKE szervezetekbe tömörítését olyan soká nézték még hangadó egyházi férfiaink közül is bizalmatlansággal. Egyesek a »pietizmus farizeuskodás«-ra nevelés miatt aggódtak, mások azon félelem miatt kárhoztatták, hogy ez a »felnyitott szemű« ifjuság az öregek nyakára nő. Nos, ez az ifjuság most érettségit tett. Illedelmesen hallgatott, mikor már kortes lármától hangos volt a város. Elhatározta, hogy egyházi vezetői és a gyülekezeti életben legkomolyabb tekintélynek számító férfiak elhatározása után dönt állásfoglalásáról. És szilárdul eltökélte magát, hogy komoly és tiszta eszközű felvilágosító munkával nem fog fukarkodni, mikor arról lesz szó, hogy egy missziós, belső építő munkás lelkész kerüljön annak a gyülekezetnek az élére, melynek ők a leglelkesebb, legérdeklődőbb tagjai. Olyan lelkészt kívántak, aki többi gondja közt az ifjuság, az iránytűt kereső ifjuság gondját is felvegye. És ez az ifjuság hangoskodás, botránkoztatás nélkül egységesen munkába állt. Nem volt ellenvélemény, mindenkinek egy volt a jelöltje. És ezért a jelöltért fiuk leányok versengve dolgoztak, rendeztek, meggyőztek és győztek, tanuságot téve arról, hogy nem szájhősök, nem ellenzékiek, hanem egyházuk érdekét mérlegelni tudó, azt szívének viselő s egyházuk komoly gondolkozásu vezetőivel egyképen gondolkozó, érett egyháztagok. Megismérték a belmisszió áldásait magukon, ilyen belmissziós lelkészt akartak és ilyet is kaptak. Megható volt elnézni, hogy a diadal után boros dáridó helyett összegyűltek a bibliaköri helyiség nagy asztala körül és imádsággal mondtak köszönetet Istennek a sikerért. Boldogító biztatás ez, hogy ebben az ifjuságban minden jó egyházi ügy célba segítéséhez munkára kész, komoly, lelkes munkatársakat kap minden egyház-vezető, aki eszményeket tud eléjük állítani, aki megtudja nyerni a bizalmukat a velük való együtt dolgozással.

A satumarei lelkészválasztás egy belmissziós munkás sok éves magvetésének édes, jutalmazó aratása volt.

Tereh Géza.

Az új tanterv.

Bizonyára vannak az érdekeltek között, akik még nem ismerik az új tantervet. Addig is míg az egyházkerület által elkészített kiadvány megjelenik, úgy gondolom, nem lesz érdektelen dolog egy kis összefoglaló ismertetést adni róla, hogy még idejében beleélhesük magunkat szellemébe.

Nem lehet cél e helyen részletesen tárgyalni, vagy bírálatát adni, csak azon a két szemponton keresztül próbálom megvilágítani, amely bennünket legközelebről érdekel: 1. miben különbözik a régitől és 2. mit jelen iskoláink és népünk fejlődése érdekében.

* * *

Mindjárt a tanterv elején feltűnő az a hármas tagozódás, amelyet az órabeosztásnál használ megkülönböztetve *a) I.—IV. osztályu, b) V.—VII. o. nyári, (heti 12 órás beosztással) és c) V—VII. o. téli óratervet heti 24 órás munkaidővel.* — Érdekes ujitása a tantervnek az a pár sor apróbetűs jegyzet, amely kimondja, hogy minden reggel az első fél óra egészségi vizsgálat, *testgyakorlat* és imádkozásra fordítandó. A reggeli torna jelentőségéről a testi és lelki fejlődés szempontjából fölösleges beszélni. (Én a magam részéről annyival is inkább örvendek neki, mert már évek óta próbálom háromnegyed 8 órai kezdettel tornával kezdeni a napot, sajnos azonban — bevallom — sohasem sikerült megkapnom az egész osztályt köztünk állván a megdöntetlen érv: »nem enged édesanyám.«) Egyébként megállapítható, hogy az I.—IV. o. számára semmi változást nem hoz. Ez a tanterv tulajdonképpen az V.—VII. o. anyagának megreformálását célozza. Itt az ujitás szelleme két fontos elv kihangsúlyozásában áll: a haza és földszeretet kifejlesztése és a legmesszebbmenő gyakorlatiasság és hasznosság keresztülvitelében való törekvésben. Ennek a két elvnek az érvényesítését a tantárgyak előtt adott utasítás alaposan kidomborítja.

Az első elv érdekében történt változás elsősorban a nemzeti tantárgyak szolgálatában, ahol a tanítandó anyag mellett ott találjuk számos román író leírását, elbeszélését vagy versét a tanulandók kiegészítésére. E miatt történt a történelemnél tapasztalható eltérés, amely a világtörténelmi vonatkozású eseményeket még az eddiginél is szűkebb térre szorítja, különös nyomatékot adva a nemzeti öntudatos kialakulása és győzedelmeskedése gondolatának. (A VII. o. anyaga például csak az 1859-i eseményekkel kezdődik.) Ezt a gon-

dolatot szolgálja a földrajz is amikor két évet (VI.—VII. o.) szán a hazai föld megismertetésére.

*

Ha megnézzük, hogyan érvényesül a hasznosság elve, azt lát hatjuk, hogy ez minden tantárgynál szembetűnik, amikor a tanterv a gyakorlati — különösen a földmivesi-élet körülményeit figyelembe veszi. — Végigvonul ez a román nyelvénél (természetesen nálunk a magyaron is), ahol szolgálatába állítja a rendes iskolai dolgozatokon kívül a rajz-illusztrációs leírások és »osztály-napló« készítését; a számtannál a gazdasági élet vonatkozásait a rajznál (amely a régi tantervben hiányzott e fokon) a szabadkézi és mértani rajzok, tervezések és diszítések készítését. Sehol sem jut azonban annyira kifejezésre a hasznosság gondolata, mint a gazdaságtan és kézimunkánál, ahol a nyári tanterv a heti 12 órából 11-et (9+2) szán gazdasági gyakorlatok és műhely munkára. (A téli tanterv 5 műhely és 2 gazd. gyak. órát ír elő.) A gazdaságtan különben felöleli a gazdálkodás minden ágát, tekintettel az általános és vidékenkénti gazdálkodási viszonyokra. A kézimunka tanítással olyan ügyességet kíván elsajátíttatni, amely lehetővé teszi, hogy az elemi iskolát végzett földműves maga tudja elkészíteni különböző tárgyait és javításait, melyek a gazdaságban előfordulnak, sőt téli szabad idejében pénzkereseti forrásul is szolgáljon kézügyessége. Érdekesen szolgálja a hasznosság gondolatát az a törekvés, amely a földrajzot igyekszik vonzóvá tenni a különböző népek életéből vett sok érdekes leírás tantervbe iktatásával (pl. kínai földművelés, dán szövetkezeti élet, görög kereskedelem stb.) — (V. o. földrajz anyaga ugyanis nem Európa, hanem a föld általános és fizikai földrajza, csillagászattani ismeretekkel kibővíve.) Röviden ennyit általánosságban. Ha ehhez hozzávesszük, hogy az új tervezet a leányok neveléséről sem feledkezik meg, amikor lehetőséget nyújt háztartástani gyakorlatok végzésére, azt hiszem elfogultan elismeréssel mondhatjuk: nagy fejlődést jelent a népoktatás korszerűvé tételének ügyében.

*

Amilyen könnyen állapíthatjuk meg ezt, épp oly nehéz felelni arra a kérdésre: mit jelent ez a tanterv a mi iskoláink és népünk életében. Nehéz ez azért, mert ennek keresztülvitele nemcsak mi-rajtunk fordul meg, hanem számtalan általános és helyi körülményeink mellett a minket felülvizsgáló közegek felfogásától is függ. Mennyire látják megvalósítottnak, vagy meg nem valósítottnak szellemét!

Feltéve a legjobbakat, egy bizonyos! Nagy gondot fog okozni a tanítók számára az órarend olyan összeállításánál, hogy az min-

den kivánalomnak eleget tegyen a reggeli egészségi félóra, az elméleti, de különösen a gyakorlati tárgyak elhelyezésétől a keresztülviteléig. *De az iskolafenntartó egyházak sem haladhatnak el szó nélkül mellette*, hiszen a gyakorlati oktatás megszerzése, műhely, — vagy legalább is megfelelő szerszámok beszerzése — és kísérleti föld beállítása gondot fog okozni. Viszont, ha azt akarjuk, hogy román testvéreink kulturális fejlődése mellett ne maradjon háttérben a mi népünk és népnevelésügyünk sem, össze kell fognia minden nevelési tényezőnek: lelkész, tanító, presbitérium és szülőknek, megtenni amit lehet, hogy iskoláink a mai kor színvonalát megüssék még akkor is, ha ez áldozatba kerül.

Mint megjegyzést, e sorokhoz hozzáfűzhetünk egy reménységet. Ha sikerülni fog a gyakorlati-gazdasági oktatást megszerveznünk és népünk kézzelfogható eredményeit is látni fogja, remélhetjük, hogy lassanként megszűnik az a lehetetlen állapot, amelyben jelenleg élünk, amikor néhány ezerre menő V—VII. o. tanköteles sorban levő gyermekünk közül alig pár százan végzik el az el. isk. VII. osztályát, ami bizony népünk kulturális fejlődésének és jövő helyzetének róvására megy.

Chişineu-Criş.

Kilin Sándor.

| KÜLFÖLD |

Az olaszországi valdens egyház rendkívül nehéz helyzetbe került, ugyannyira, hogy hires lyceumát Torre-Peliceben bezárni kénytelen. Hogy a lyceum bezárását elkerüljék, harminc valdens diák elhatározta, hogy mindenáron pénzt gyűjtenek az iskola további fenntartására. A világ minden részében felkeresik gyűjtés céljából a valdens egyház tagjait. — Az olasz valdens egyház 20,000 lelket számlál, akiknek több mint fele a piemont völgyekben lakik. A többiek szétszórva élnek Olaszországban. A valdens egyház szolgálatában 70 lelkész áll és számos evangélista. A valdens egyház tagjai között gyűjtést rendezett az iskolák, árvaházak és a kórházak számára, amelynek eredménye: 125 ezer lira volt.

Kisbetüs hangjegyes énekes-könyv. Általános és régóta hangoztatott kívánságnak tett eleget egyházkerületünk tankönyvkiadó bizottsága, mikor áldozatot nem kimélve, kiadta

a kisbetüs hangjegyes énekes-könyvet. Közöljük, hogy a zsoltár szept. 1-től kezdődőleg forgalomba került. Ára elsőrendű vászonkötésben 60 lei. Kapható minden lelkészi hivatalban.

Nagy Zoltán: A hegyi beszéd.

Elmélkedések és vallomások. 8° 206 oldal. Ára 50 Lei.

Szerző e kötetben a hegyi beszédről irt 40, a legjellemzőbb szóval: »ügyes« magyarázatot, elmélkedést. Ami a manapság, az ardeali viszonylatokban is burjánozni kezdő egyházi irodalomban egy kötet megjelenésére indokot adhat: novum van benne, nem annyira az új meglátásokban, modern kifejezési módokban, amely utóbbiakkal már másoknál is lehet találkozni, hanem a modern előadásmódnak és beállításnak abban az egyéni, sokszor frappáns, néha bizarr formájában, mely az ujságíró könnyedségének és fordulatosságának, valamint a filozófus és theológos mélységeinek, a psychologus analiziseinek és a modern predikátor nem l' art pour l' art. nemes biblicitásának, olykor (pl. »A bünbocsánatról« címűben) a szerző költői szárnyalásának eredője. Ez írásokat általában tartalmilag a jól értelmezett cristianismus, a kérdéseknek bölcseletileg és theologailag, sőt gyakorlatilag helyes beállítása, formailag pedig a világosság, az előadás gördülékenysége, a fogalmak és definíciók tisztasága, a disztinkcióknak ha nem is mindig kielégítő volta (pl. a próféta — álpróféta) de határozottsága jellemzik ugyan, de mégis bennük néha a katholicizmus, miszticizmus és okkultizmus felé hajlás nyomai és az előadásban ebből következőleg bizonyos homályosságok is fellelhetők. Ez írásművek természetéből, hogy t. i. magyarázatot akarnak adni, következik továbbá az, amit éppen ezért rovására nem lehet írni, hogy egyfelől a prófétaiság kidomborítása nem eléggé elsődleges és határozott: próféta, ad personam szóló elemekkel elég ritkán lehet találkozni (klasszikus kivétel a kötet leglegkiemelkedőbb darabja, »A meddő aggodalmaskodás«. valamint »Az imádkozás értelme« stb.), addig másfelől az, hogy tárgyalási módjuk az illusztrációk élénkítése mellett is meglehetősen elvont. Ugyancsak a műfaj természete hozza magával, hogy egy pár tematikus elmélkedéstől (pl. a »Kétféle alázatosság«) eltekintve, az írásművek legnagyobb része textuális, kifejtő, nagyobb részben magyarázó, mint építő.

Sajnálatos, hogy szórványosan ilyen kifejezésekre, gondolatcsillámokra lehet bukkanni: »... a lelki értékek az üdvösségnek feltételei« (84. old.), »... ezen az alacsony fokozatu csillagon, a Földön« (92.), a »gonosz és megromlott« ember »csak egy helyi világfejlődési állapot« (92.), a fitogtatás nélküli jótékonyásnak van csak igazán »érdemszerző jutalma« (94.). Disszonáns az is, hogy a sokszor filozófikus magasságokat elérő fejtegetések közben a kothurnust pongyolára veti: A könyv »vegyvizsgálatából még azt is meg lehet állapítani, hogy ki milyen szellemerkölcsi fokozattal bír« (13.), »A cukros automatába is próbálnak a gyermekek ólomlapokat vagy gombokat bedobni...« (25.). Az ilyesmi meg régi zöngé e könyv modern szimfóniájában: »... keblének virágos kertje...« (92.). Ezek azért sajnálatosak, mert e gondolatokban nem szükölködő,

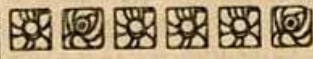
gondolatokat ébresztő, sokszor a konfesszionális vonásokat is határozottan kidomborító és azokat tudósítani igyekvő könyvről (pl. »a házasság értelme az írásban« c. fejtegetésében) a helyes ítéletalkotásba annak református jellegét illetőleg is zavaró mozzanatokat iktatnak bele.

E könyvet lelkipásztorok és gyülekezeti tagok, még más válasuak is, érdeklődéssel olvashatják. Akik szerzőt írásaiból ismerik és szeretik, e kötetben az ismert értékeket köszönhetik. — A könyv olcsó.

Nits István J.

HIREK

Dr Baltazár Dezső temetése. Sokszor tapasztaltuk azt, hogy a halál milyen élesen megvilágítja az ember igazi ábrázatát s megmutatja igazi lényegét. Baltazár Dezső személyiségének grandiózus arányait; páratlan értékeit életében is volt alkalmunk tapasztalni, mégis halála láttatta meg velünk a legmélyebben az ő igazi mivoltát. Az aug. 29-én lefolyt temetésének külső arányai is élénken dokumentáltak az ő hatalmas személyiségét. Megláthattuk ezt a cca. 3000 tagot számláló küldöttségek megjelenéséből, a mintegy tizezerre menő tömegből, mely templomban és templomon kívül hallgatta a végtisztességadást, amint egy 3 kilométer hosszú temetési menetből, melynek élén 400 palástos lelkes haladt. Baltazár Dezső igazi lelki arcát azonban mégis a gyászszertartáson láttuk meg igazán, ahol *Farkas István* püspök mondott a nagy vezér iránti hűségéről és szeretetéről sugárzó iudáságot, utána pedig *Ravasz László* Lukács ev. 11. 21—23. versei alapján mondott a halott püspök egyéniségének lényegét megragadó egyházi beszédet. Baltazár Dezső temetése a Kollégium gyászpompába öltözött

disztermében kezdődött, ahol megszámlálhatatlan koszorúk között volt felravalozva s ahol dr Kállay Kálmán igazgató mondotta az első bucsuztatót arról a férfiról, akinél jobban senki sem szerette a Kollégiumot. A temetőben pedig Maklár Károly, az egyházkerület püspök-helyettes főjegyzője mondott utolsó Istenhozzádot az egyházkerület, a debreceni egyház, a város, az ORLE és minden egyházi, világi és iskolai intézmény képviselőjében, azután elföldelték a nagy halott koporsóját, akinek áldott emlékét szívünkbe zárjuk és hűségesen megőrizzük.

A Református Jövő konferenciája. Szép százados templom, fiatal, lelkes pásztor, ki gyülekezetét pár év alatt a teljes, lelki és anyagi csődből mentette ki és eltávozása előtt még egy értékes ajándékot akart adni e konferencia által hiveinek, buzgó és áldozatkész nőszövetség és gyülekezet szinte pazarlásszámba menő vendégszeretete: ezek képezték a külső keretét a konferenciának. Komoly, hívő, egyházukat szerető és jövőjét építeni kész, jobbadára intelligens fiatalokból álló mintegy 150 főnyi lelkes tábor, megsaporodott számu fáradhatatlan

előadók adták meg a konferencia tartalmát. Első kísérlete volt ebben a tekintetben és mint ilyen, sikerültnek mondható. A református jövő gyűlt egybe munkálni a Református Jövőt. A konferencia általában missziói jelleget nyert, mert a missziói egyház domborodott ki *László D.* a mai és itteni egyházzól tartott előadásában s *Debreczeni I.* a belmissziói munkák főbb kérdéseinek c. előadásnak megbeszélésénél láthatóvá vált, hogy ezt a tárgyat mennyire fontosnak tartották a nagyszámu hozzászólók. De még jobban missziói jelleget nyert *Coulter Tamás* skót missziói lelkésznek a zsidó misszióról, *Babos Sándor* mandzsuri misszionáriusunknak a külmisszióról tartott tábortüzi megható előadása és *Sillay István*nak a vasárnapi templomi ünnepélyen a regáti misszióról elmondott ismertetése által. Teljesen beilett ebbe a keretbe *Arday Aladár*nak az egyházfegyelem kérdéséről elmondott sok, súlyos gondolatot tartalmazó bevezetése, valamint *M. Nagy Ottó* a liberálizmus veszélyét ismertető éles logikájú tanulmánya és *László Dezső*nek a sáfárságról tartott világos ismertetése. Szembenéztünk ezzel a kérdéssel: Mit vár a hallgatóság az igehirdetőtől, melyre *Ajtay Bé-*

láné nagyszerű előadásában kapunk helyes választ, amit a nívós hozzászólások mélyítették el. *Peleskey Sándor* bevezetése alapján foglalkozott a konferencia a sajtó kérdésével és *Sass K.* eszméltette a résztvevőket a mult értékeinek megbecsülésére. A konferencia különben reggeli istentisztelettel kezdődött, melyet *Streleczy Sándor* végzett és utána *Debreczeni István* nyitotta meg, utána *Vaday Béla* esperes köszöntötte erőteljes beszéddel az egyházmegye nevében. A vasárnapi istentiszteletet *Kiss Bertalan* tartotta. Minden reggel bibliaórák voltak csoportokban, este pedig tábortüz, melyeken *Babos S.* mellett *Orth Imre* beszélt Svájcraól szellemsen és hangulatosan. Vasárnap hatalmas sereg gyűlt össze a környékből és hallgatta meg *dr Soós István* ker. vil. főjegyző tanulságos előadását gazdasági megszervezkedésünkről valamint *dr Tonk Emil* megmaradásunk utját megrázó szinekkal feltáró beszédjét. A vasárnap délutáni templomi ünnepélyen elhangzott ima után *Bokor Sándor* egyik sikerült elbeszélését olvasta fel, *Ajtay Béláné* művészi énekszám-mal működött közre, *Vaday B.* záró-beszédet mondott. A konferenciáról mindenki meggazdagodva tért haza.

Hivatalos rész

Református Püspöki Hivatal, Oradea.

3822—2936. sz. KÖRRENDELET. *Valamennyi kebelbeli elemi iskolai hatóságnak.* Az 1936—37. tanévre valamennyi magyar tan nyelvű, joghatóságom alatt álló elemi iskolánál kizárólagos kötelező használatra elrendelem a következő tankönyveket:

I. osztály: *Czina Sándor*: ABC. Engedélyezési száma 55,729—1933.
Ára 26 Lei.

II. osztály: Felméry Sándor, Lőrinczy Ferenc, Bedeleanu Diomed és Ösz Sándor: Magyar olvasókönyv, számtan és egyéb tudnivalók az elemi iskolák II. oszt. számára. Miniszteri engedély száma 43—1932. és 95,228 | 1933. Ára 60 Lei.

III. osztály: Lőrinczy Ferenc, Bedeleanu Diomed, C. Stan, Ösz Sándor és Ferenczy Gábor: Magyar olvasó könyv, természettudomány, számtan, limba română, cartea de cetire, istoria și geografia az elemi iskolák III. osztálya számára. Miniszteri engedély száma 84,422—1933. és 98,674—1933. Ára 90 Lei.

IV. osztály: Lőrinczy Ferenc, Bedeleanu Diomed, C. Stan, Ferenczy Gábor, Kali Sándor és Felméri Sándor: Magyar olvasókönyv, természettudomány, földrajz, számtan, mértan, limba română, cartea de cetire și istoria az elemi iskolák IV. osztálya számára. Miniszteri engedély száma 84,418—1933., 95,388—1933., 98,673—1933. Ára 100 Lei.

V., VI., VII. osztály: Lőrinczy Ferenc, Bedeleanu Diomed, C. Stan, Ferenczy Gábor, Kali Sándor és Ösz Sándor szerkesztésében. Miniszteri engedély száma 437—1936, és 566—1936., mind a három részre vonatkozólag. Ára osztályonként 100 Lei.

A kiadó Minerva céggel (Cluj, Strada Baron L. Pop No. 5.) létesített megállapodásunk szerint az iskolák közvetlenül a cégnél eszközölt megrendeléseik után engedményt kapnak, azonban a cég a tényleges postai költséget és utánvételezési díjat felszámítja s a könyveket hitelbe vagy bizományba kiszolgáltatni nem köteles. Továbbá kellő igazolás alapján a tanítók igényelhetik a számukra szükséges tiszteletpéldányokat, aszerint, hogy mely osztályokban tanítanak, ha még az elmúlt évben azokat meg nem kapták. Oradea, 1936 szeptember 1. Atyafiságos szeretettel: Sulyok István, s. k., püspök.

3639—1936. KÖRRENDELET. *Valamennyi kebelbeli lelkészi hivatalnak.* Tudomásul adom, hogy egyházkerületünk kiadásában megjelent az »Énekeskönyv magyar reformátusok használatára« kis alaku, hangjegyes kiadása.

Ismételten körrendeletileg figyelmeztettem az összes illetékeseket, hogy magyarországi kiadásu énekeskönyv használatával magukat zaklatásnak teszik ki; az iskolákra vonatkozólag pedig az összes tényezőket a legszigorubban felelőssé tettem mindazon károkért, ami az iskolát illeti, ha az ellenőrző közegek a növendékek kezében magyarországi kiadásu zsolttárt találnának. Annál nyomatékosabban ismétlem most meg ezen figyelmeztetésemet és tilalmamat, mert egyházkerületünk kiadásában megjelent fentemlitett énekeskönyv kiállításában teljesen pótolja az eddig annyira keresett magyarországi kiadványt, árát pedig annál kedvezőbben, — vászonkötésben 60 Leiben — állapította meg az egyházkerületi közgyűlés. Oradea, 1936 augusztus 19. Atyafiságos szeretettel: Sulyok István, s. k., püspök.

M. st. Oficiului Parochial Reformat
Jud. Bihor

Tinca

Reklamációk a lap megjelenésétől számított 15 napon belül fogadtnak el.

Egyházkerületünk kiadásában

MEGJELENT

és 1936. évi szeptember 1-től kezdődőleg kapható a

kisbetűs hangjegyes

énekeskönyv

Ára elsőrendű vászonkötésben

Lei 60.—

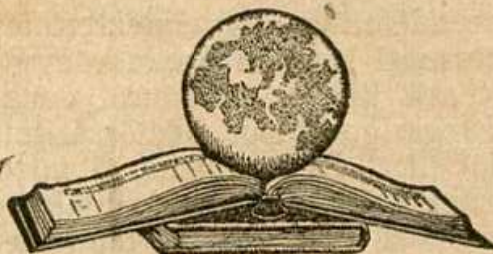
Lelkeszi hivatalok megrendeléseit a szokott módon 3 havi hiteltelre és 10 drb. egyszerre való megrendelésénél **tíz százalék** engedménnyel intézi el az egyházkerületi tankönyvraktár.

KÁLVIN KÖNYVNYOMDA

Tulajdonosok: Béres Károly, Béres Sándor és Román Károly

ORADEA, STRADA Dr. LAZAR AUREL 14.

a Református Leánynevelő-intézet épületben

Készít mindenféle egyházi és iskolai nyomtatványokat, folyóiratokat, jegyzőkönyveket, műveket, hivatalos levélpapírokat, borítékokat, a legkülönbözőbb magán és kereskedelmi nyomtatványokat, meghívókat a legcsinosabb kivitelben és jutányos árakon.

Nyomatott a Kálvin-nyomdában Oradea.

REFORMÁTUSOK LAPJA

A Pietr. Craiului Ref. Egyházkerület Hivatalos Közlönye.

Főszerkesztő: DEBRECZENI ISTVÁN. Felelős szerkesztő: KOVÁCS JÓZSEF

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Református Püspöki Hivatal Oradea,
Strada Petru Maior 1.
Kéziratokat nem ad vissza a szerk.

Előfizetési ár: egész évre 360 lei. Fél-
évre 180 lei. — Egyes lappéldányok
ára 10 lei. — Megjelenik minden
hónap 1., 10. és 20-ik napján.

2218
1365

=953

Nyugdíjintézetünk megújrodása — és fizetésegyenlősítés.

Reformátusok Lapja 22. számában olvasom, hogy az igazgatótanács foglalkozott a nyugdíjügyünkkel és megállapította, hogy »nyugdíjintézetünket más alapra kell helyoznünk.« És hogy mennyire komoly és sürgős az ügy bizonyítja az, hogy díjleveleinket, illetve tényleges jövedelmeink kimutatását, a fenti határozat következményeképp már be is kérték esperes uraink.

Azóta fokozott érdeklődéssel vártam lapunk következő számait, remélve azt, hogy özönével fogjuk olvasni a hozzászólásokat, az elgondolásokat lelkészi életünk e legfőbb kérdéseire. Csalódtam. Pedig itt van az idő és alkalom, hogy minden oldalról megtárgyaljuk és nyugdíjintézetünket olyan alapokra helyezzük, hogy ne kelljen azt többé toldozni-foltozni, »hogy az megálljon mindenha,« hogy teljesítse feladatát mindörökké, hogy öregeinknek özvegyeinknek árváinknak végre tisztességes megélhetést biztosítsunk minden körülmények közt. Én a magam részéről régen kibékültem a halállal, s mégis rettenetes volna számomra a halál ma feleségem és gyermekeim miatt; én a halottat nem tudom megsiratni, de megsirattam a papiözvegyeket árvákat, akik éhbérrel maradtak az uton. Nem a sirás illik hozzánk, hanem a tett, a cselekedet: alkossunk olyan nyugdíjintézetet amely a könnyeket letörölje.

Mielőtt a jövőbe mutatnék, engedtessek meg nekem, hogy a multa illetve a jelenre mutassak rá röviden. Nem vagyok kárörvendő, de azért mégis jóleső örömmel vettem tudomásul, hogy a kongrua csökkenés miatt lett aktuális a nyugdíjintézetünk revíziója. Már ebből megállapítható, hogy nyugdíjintézetünk nagy hibája az, hogy tulteng abban a kapitalista szellem, hogy tulságosan biztunk és bizunk a tőkében, a pénzben. A legnagyobb hibája nyugdíjintézetünknek pedig az, hogy a kongruát vette alapul, ami pedig minden

elképzelhető alap között a leggyengébb, a legmegbízhatatlanabb. De nemcsak ez, hanem legigazságtalanabb egyuttal. Miért? Azért, mert a kongrua fizetés kiegészítés és annak a mérve az egyházi jövedelemtől függ: minél kisebb az egyházi jövedelem, annál, nagyobb a kongrua és fordítva s így állott elő az a lehetetlen helyzet, hogy a szegényebb lelkészek fizették a nagyobb hozzájárulást, míg a jobb jövedelmű lelkész egy életen át élvezte a hasonlítatlanul nagyobb fizetést és a végén az egyforma nyugdíjat.

Ugy gondolom, hogy éppen ezt az igazságtalanságot akarja a nyugdíjbizottság reperálni, mikor nyugdíjintézetünket más alapra akarja helyezni, olyanra, amely ne inogjon meg soha.

Sajnálom, hogy nyugdíjintézetünk részletesebb adatait nem ismerem de ama referádából is megállapíthatjuk, hogy nyugdíjintézetünk elég jól áll. A bevétel-kiadás nagy összeg, volt tiszta jövedelme, a tőkéből alig vezett el valami, a vagyon meg egy hatalmas összeg s mégis mindez nem elég. Nem elég, mert mindez csak holt szám, vagy romlandó tőke, élettelen és szivtelen érték még ma, de már holnap a rozsdá és a moly emésztheti meg. Maga az igazgatótanács is keres eme tőkén kívül egy másik tőkét, amely életet tudna adni az előbbieknél. Az egyházakra nem számíthatunk. Kire, vagy mire számíthatunk hát? Senki másra, csak magunkra. Csak mi lehetünk az az élő tőke, amely életet, nyugodt boldog életet tud adni az öregeknek, az özvegyeknek és árváknak. Én nem tudok egy élő, mozgékony nyugdíjintézményt elgondolni másképp, minthogy *minden áron* alapíttassék meg az igényjogosultaknak szükségletük, fordíttassék erre az eddigi vagyon minden idefordítható jövedelme a fedezetlent pedig fedezik az aktív lelkészek *összjövedelmük* egy bizonyos hányada, illetve százaléka.

Ezzel el is mondtam amit nyugdíjintézetünk megújulásáról akartam írni. Még csak a hozzájárulás mérvéről akarok röviden megemlékezni, A hozzájárulás legyen progressív. A progressivitás legyen három irányú: szolgálati idő, családi körülmény és jövedelem szempontjából. A két első indokolása rövid. Valahogy az igazság követeli azt, hogy aki közelebb áll a nyugdíjaztatáshoz, többel járjon hozzá; ugyanígy figyelembe veendő a több gyermek nevelés és egyéb családi körülmény is.

Nagyobb kérdés a jövedelem progressivitása. Hiszen progressivitást jelent a százalékbani hozzájárulás is. Én azonban ennél nem állok meg, hanem tovább megyek mind a fizetésegyenlősítésig.

A fizetésegyenlősítés gondolata sokszor felvetődött, sokan kimutatták annak szükségességét és áldásos voltát. Hogy ebben a kérdésben nem történt midedeig lépés, ezt annak tulajdonítom,

hogy nem volt meg a cél, aminek érdekében ezt a súlyos reformot végrehajtottuk volna. Pedig ennek szükségessége küszöbön áll. Ime most adva van a legszentebb cél, amelyért mindannyiunknak áldoznunk kell. Akinék több van, annak többet kell áldoznia és egy mértéken felül, mind oda kell adnia.

Dr Koronka Pál.

Programkészítő Bizottság.

A belmissziói programkészítő bizottság haladéktalan összeülésére, ahogy Tóth Zs. írta lapunk múlt számában, kétségtelenül szükség van, mert »ahol nincs vezetés, elvész a nép« (Péld 11, 14.), a vezetők kúrhangjának pedig nem szabad bizonytalanul zengenie s ezért az ezt biztosító tervszerűsége törekedni kell. Igaza van cikkírónak, hogy a »napjainkat foglalkoztató kérdések,« »egyensúlyát kereső korunk« hívták elő a belmissziót és jelölték ki tevékenységének körét. A belmisszió tulajdonképpen nem egyéb, mint az igehirdetés egyik módja. Léte, indoka és kényszerűsége az igében van. Keretét, feladatait, határolását azonban az élet, a szükségyszerűség adja és határozza meg. De csak egyrészt. Mert az ige ható igénye, Isten akaratának az egész életét átfogó szuverénitása teremt, kitermel, megláttat új és nagyobb kereteket, eddig ismeretlen feladatokat és nagyobbkörű határolást. Tehát a belm. munkás, vagyis a modern igehirdető, még inkább a belmissziói munkát irányító és számára programot kidolgozó bizottsági tag előtt két főkövetelmény áll. Először: ismerje a mai élet sokszínűségét, legyen sokoldalú, széles látókörű, vagyis minél világosabban tudja, hogy az élet milyen kívánalmakat támaszt, milyen megoldásra váró kérdéseket ad fel, milyen betöltésre alkalmas keretet nyújt, ilyeneket hol és milyen formában lehet találni. Legyen tehát a szó haladó és nemes értelmében mai, modern ember. Olyan, akit nem béklyóznak beidegzett, máskülönben áthágható hagyományok; akiben lendület, frissesség, szorgalmasság és leleményesség van. Mennél több területen speciális-tának, mennél több kérdésben szakembernek kell lennie, aki a legalaposabb ismeretek birtokában van. Másodszor: az igének legyen mennél komolyabb ismerője. E két követelmény elengedhetetlen. Ez utóbbi a fontosabb. Mivel mindezek egy emberben hiánytalanul nagyon nehezen találhatók fel, ezért is nagyon fontosak és áldásosak a konferenciák, ahol a különböző résztvevők egyik, vagy másik vonást testesítik meg.

Miután azonban a konferencia tartása az egyháznak, a közületeknek csak időszerű tevékenysége, a belmissziói pedig nagyon is

állandó munka, az előbbi erőket összetevő szempontból valóban nagyon kívánatos egy ilyen bizottság kiküldése. Ebben természetesen az irányítást olyan tagoknak kell végezniök, akik az ige hű hirdetésének kényszerítése alapján állnak, akik a kijelentést a lehető legszélesebb értelmű emberi vonatkozásaiban ismerik. Tehát a bizottság tagjai legyenek: alázatos, komoly theologusok és gyakorlati, modern »világiak.« Orthodoxok a teológiában, liberálisok, modernnek az időszerű kérdések meglátásában, az élet ismeretében.

Az egyetemes programkészítő bizottság munkáját eredményesebbé tehetné az, ha egyházmegyénként is működnek ilyen bizottság, mely a helyi viszonyoknak és adottságoknak még jobban az ismeretében lenne. A bizottságok tervezeteikre a jóváhagyást, minden hosszadalmasabb hivatalos hivatalosság mellőzésével, a már meglévő és működő belmissziói bizottságoktól szereznek meg. Elöttem magától értetődő, hogy e bizottságok csak programtervezetet, csak kereteket, bár mindinkább szűkülő mértékűeket, adhatnak, nem pedig véglegesen kidolgozott anyagot. Ez utóbbi esetben utját vágnák az ige hirdetés helyi gyülekezeti jellege érvényesítésének és a »summa praedicationis,« a norma ige hirdetés egyoldalúságába esnénk le.

Válóban itt lenne az ideje annak, hogy e téren legalább utólérjük a róm. kat. egyházat. Pedig őket, teológiájukból következően, a merevség és mozdulatlanság jellemezné, mi pedig a haladás és modernség krisztusi egyháza akarunk lenni. Ma az egyház tevékenysége nemcsak, hogy nem korlátozódhatik a templomra, hanem egyenesen létkérdése, hogy manapság ez alkalmasabb és hatékonyabb módon: a belmisszió területén elvégzi-e a maga ige hirdetői szolgálatát, vagy nem. Természetesen ez nem kulturális, erkölcsi és gazdasági mozgalom, hanem az ilyen területeken való igei magvetés. Amelyik belmisszió emberi célkitűzéseket tartalmaz, ott jogosult minden buérzás (pesszimizmus), mert az a munka lényegében kikülvolt az egyház tevékenységei közül. Az egyháznak ugyanis csak egyetlen munkája van és nem is lehet több, amíg igazi egyház akar lenni: az ige hirdetés. Ahol a belmissziói munkások ezeket nem tartják tudatosan szemük előtt, ott a belmissziói munka magán viseli az emberi intézmények tevékenységeinek természetét és következményeit. Nincs kizárva, hogy sok helyen a belmissziói munka lendületének alábbhagyása, vagy egyenesen csődje ennek tekinteten kívül hagyásából származik. Optimizmussal, vigézzéssel és reménnyel csak akkor tekinthetünk belmissziói munkánk elé, ha azt a Szentlélek munkájaként végezzük. El kell ismernünk, hogy legtöbbünk a belmisszió kérdését illetően majdnem gyermekcipőben járunk és így egy ilyen bizottság segítségét, irányítását hálásan és engedelmesen kell fogadnunk.

Nits István J.

A haladás mesés százada.

Egy lelkesi értekezlet felvetődött gondolatai.

Emberi haladás!... Micsoda varázsszó volt ez! Koreszme! Vezérgondolat! Minden ellenkezést elnémitó döntőérv!

1900-ban vett ámulatos lendületet ez a haladás az emberi élet valamennyi terréniumán

Akkor voltam fiatal végzett papnövendék. Akkor néztünk meg egy fiatal tanárjelölt jó barátommal egy pünkösti népünnepélyt a debreceni nagyerdőn. Lépten, nyomon kiobbant a lelkéből az elragadtatás felkiáltása.

— Nézd ezt a népet! — szavalta lelkesen. — Milyen példásan viseli magát! Minden vadság nélkül mulat, szórakozik, élvez. Magától ügyel a rendre, az illemre. Békességszerető, törvénytisztelő kulturnép ez! Óriási előhaladás! Az educatió, a civilizáció, a kultúra diadala.

Elmosolyodtam lelkes elragadtatásán, de igazat adtam neki.

Akkor is eszembe jutottak a szavai, amikor az emberi haladás káprázatosan gyors szárnyakat öltött; különösen a tudomány mezején és megalkotta az autót, a repülőgépet, a sztratoszféra, a rádió és televízió mai csudáit. Elgondoltam, hát vajjon most mit kiáltana az én lelkes jó barátom, ha mindezt látná. Bizonyára valami efélet:

— A haladás mesés százada ez a huszadik!

És tudományos szempontból tökéletesen igaza is lenne.

Csak a szellemerkölcsi haladással történt katasztrófális baj.

Annak a kincses hajója végzetesen odacsapódott a világháború veszedelmes sziklazátonyához. Rettenetesen megrongálódott tőle. Alig bírja magát felszinen tartani.

Nagybecsü rakománya is óriási nagy kárt vallott. Nagyon megromlott az igazság, a bizalom, a szeretet.

A háború legelső áldozata az igazság volt. Kétségbeejtően sokat és nagyokat hazudtak akkor az emberek. Hivatalból szántsándékosan. Valóságos harcieszközzé lett az; akárcsak a dumdum-lövedékek. Ettől rendült aztán meg a bizalom a népek lelkében egymás iránt. Annyira, hogy amikor végül egyezkedésre került a sor közöttük, nem hittek egymásnak. Teljesen megrendült a nemzetközi bizodalom. A legtöbb kárt szenvedte pedig a szeretet. Ez ellen vétett az emberiség legszörnyűségesebbet. Alig tört ki ugyanis a világháború, máris millió és millió ember harsogta az izzó gyűlölet pokoli himnuszát. Ilyen szónoklatok hangzottak el:

»Mindenki, aki csak becsüli a nemzeti hagyományokat, köteles

lemészárolni az ellenséget! Ifjakat, öregeket; jókat és gonoszokat!«

Avagy:

»Gyűlöletre szólít most bennünket az Isten! El kell tehát fojtani lelkünkben a szánalom minden elgyengülését, mit a Sátán ébreszt abban.«

Voltak urinők is, akik gyűlölettől lángolva tépték le az ellenséges sebesült katona fejről az orvosi köteléket és az arcába köptek.

Mindezt annak a nevében tették, aki így tanított:

„Szeressétek ellenségeiteket, áldjátok azokat, akik titeket átkoznak, jót tegyetek azokkal, akik titeket gyűlölnék és imádkoztatnak azokért, akik háborgatnak és kergetnek titeket. (Máté 5, 44.)

Igy sülyedt az emberi lélek legdrágább kincse a világháború gyűlölettől felkavart tengerének szennyes hullámaiba.

A huszadik század a káprázatos előhaladás kora... tudományos téren, de a szellemerkölcsi hajótörés szomorú kora morális téren végzetesen elsodródott e kettő egymástól.

Ezért állanak a népek nagy tehetetlenül közel két évtized óta és nem tudják, mit cselekedjenek. Mindenféle egyezményeket, szerződéseket kötnek egymással, mégis ma is, állig felfegyverkezve is sanda szemmel néznek egymásra. Ennyire megbetegedtek a lelkek. Ennyire hiányzik belőlük az erőt, egészséget adó szent vitamin. Ez a tragikumok. Ezért sodortattak bele a mai kínos krízisbe. Olyan szörnyű katasztrófa származhat belőle, mint amilyen akkor szakadna ránk, hogyha démoni kezek a napot oltanák ki az égről.

— — — — —
Kétségbeesetten kiáltja a meggyötört sok, sok millió: Hol itt az orvosság?!... A megmentő erő?!... A csodatevő szent Grál-kincs?!

— — — — —
Senki sem felel rá, csak az egy élő igaz Isten. Ő él. Ő pedig örök szeretet. Ő annak a kiapadhatatlan mennyei forrása. A szeretet tehát sohasem halhat meg. Csak az emberi szivekben hamvad el időnként.

Most is az történt vele. Azt kell újra lángra lobbantani.

Azt izeni azért az Úr Jézus által, az isteni kegyelem és jóság legtökéletesebb kinyilatkoztatója, megmutatója által:

„Szeresd az Urat, a te Istenedet teljes szivedből, teljes lelkedből és teljes elmédből. Ez az első és nagy parancsolat. A második pedig hasonlatos ehhez: Szeresd felebarátodat, mint magadat.“ (Máté 22, 37, 8.)

Ez e megmentő erő! Ez a csodatevő szent Grál-kincs! Ezt kell ernyedetlen energiával, apostoli tüzzel propagálnunk... saját példadásunkkal.

Ez a rendeltetésünk. Erre teremtöttünk. *Mutattassék meg rajtunk keresztül Isten végetlen atyai szeretete.* Ennek vagyunk mi az eszközei. Mennél alkalmasabb eszközei vagyunk, annál boldogabb a mi életünk, mert hiven megfeleltünk rendeltetésünknek. Ámde ha nem vagyunk alkalmas eszközök, hanem kicsinyes, önző, magáncéljainkra használjuk fel istenadta talentumainkat, katasztrófálisan eltévelyedtünk. Szentségtörést követtünk el. Abban is bűnhődünk. Elrettentő példái ennek macedóniai nagy Sándor, Julius Caesar, Napoleon császár, az önimádás e tragikus alakjai. Meg a mai vivódó nemzetek kínos vergődése. A tulhajszolt nacionalizmus áldozatai.

Azt olvastam, hogy a régi egyiptomiak őszibarackot áldoztak isteneiknek, mert annak szivalakja van. Levelei meg olyan alakúak, mint az emberi nyelv. Eszük és szivük átadását jelképezték vele. Az örök emberi ösztön így érezte meg már akkor a nagy igazságot. Tökéletesen által kell adniok magukat Istennek ma is a népeknek s azok szószólóinak. Akkor találunk rá az igazi béke sóvárgott útjára. Egészen meg kell telniök Isten szent lelkével. A frigszekrény a templom kellős közepén állt. Nem valami félreeső zugban. Életök kellős közepében kell állnia a jó Istennek azoknak a férfiaknak, akikre nemzetek sorsa van bízva manapság. A sorsdöntő nagy világkrízis úgy dől el áldólag, Isten örök akarata szerint. Akik oly sziklaszilárdan megállnak a rájuk bízottakban, mint a bölcs Socrates, aki azt mondotta volt az athéni bírónak, amikor őt elvei megtagadására kérték:

»Nagyon szeretetreméltók vagytok athéni testvérek, de mégis csak Istennek engedelmeskedni inkább, mint az embereknek.

És szemrebbenés nélkül itta ki a méreg poharat.

Mint Wagner Richard volt, aki a zeneművészet tündérvilágában tökéletesen új birodalmat tárt fel. Első művét, a Lohengrint, mégis hiába kínálta fel Európa operaházának; nem fogadták el. Azt mondták neki, dolgozza átál a mai kor izlése szerint. Hallani sem akart Wagner róla. Inkább koplalt. Zálogba tette a jegygyűrűjét, neje menyasszonyi ruháját, mégsem követett el szentségtörést. Szilárdan meg volt ugyanis győződve arról, hogy Isten sugta műve minden akkordját neki. És nem engedett. Ő szenvedett, el is pusztulhat, de amit az Isten lelkének megihletése alkottatott vele, az örökérvényű mű. Ma már mindenki így tudja azt.

Ilyen paradoxon, lelkek kellenek ma az élre. Végtelenül igénytelenek, mikor magukról van szó. Bösz oroszlánok, ha megbizatusuk forog szóban.

»Miért mondasz engem jónak? — mondá Jézus alázatosan a gazdag ifjunak. — Senkisésem jó, csak egy, az Isten.« (Máté 19, 16.)

Mikor azonban dicsőséges megbízatásáról volt szó, így beszélt:
 »Az ég és föld elmulnak, de az én beszédeim semmiképen el nem mulnak. (Máté 24, 35.)

Csak ilyen lelkiületű emberek hárihatják el a népekről a világkatasztrófáját. Semmiféle más nem. Olyan szilárd meggyőződésünk ez nekünk, mint a kösziklán épült ház szilárdsága.

Bokor Sándor.

| HIREK |

Tisztujítás a salontai egyházmegyében. A salontai egyházmegye új tisztikarát az 1936 szeptember 4-ik napján megtartott szavazatbontás eredménye alapján a következőképpen választotta meg: esperes: Arday Aladár 37, egyházmegyei gondnok: Fráter Emil 37, lelkeszi főjegyző: Jakab Viktor 37, világi főjegyző: dr. Olosz Lajos 37, lelkeszi aljegyző: Czupfalvy József 31, világi aljegyző: Szatmáry Sándor 37, egyházmegyei ügyész: dr. Kapéry Béla 37, lelkeszi tanácsbírók: Fogarassy Bálint 37, Jakab Viktor 36, Szakáts Dénes 35, Bokor Sándor 35, Juhász András 32, Nagy Zoltán 27, világi tanácsbírók: gróf Tisza Kálmán 37, Mészáros Dániel 37, dr. Balogh Ernő 37, dr. Olosz Lajos 37, Rácz Gyula 37, K. Balogh Ferenc 34, egyházmegyei tanítóképviselek: Kiss Ferenc 32, Mikó Pál 29 szavazattal. Midőn az új tisztikart szeretettel köszöntjük, munkásságához Isten megsegítő kegyelmét kérjük.

A presbiteri világszövetség kiküldötteinek látogatása egyházkerületünkben.

A presbiteri világszövetségnek egy hivatalos küldöttsége felkereste a romániai református egyházat és ebben a mi egy-

házkerületünket is. A küldöttség tagjai Rev. F. Paul, a világszövetség alelnöke, belfasti ref. theol. igazgató, dr. James Macdonald Webster, a világszövetség keleti ágának alelnöke és Rev. W. H. Hamilton, a szövetség főtitkára. A küldöttség első megállója a romániai egyházban Oradean volt, hova szeptember 4-én érkezett és a templomban esteli istentiszteleten találkoztak a gyülekezettel. Itt az istentisztelet után, melyet Kiss Károly lelkesz végzett, Sulyok István püspök üdvözölte szívből fakadt szavakkal, melyet F. Paul köszönt meg, aki viszont a presbiteri világszövetségbe tartozó 40 millió református testvérünk üdvözlését tolmácsolta. Majd Hamilton szólott a gyülekezethez. A Kálvin-kórus szép éneke után Csernák Béla adott helyzetképet az egyházközség történetéről és egyházkerületünk jelenlegi állapotáról. Aztán a satumarei egyházat látogatták meg, majd részt vettek az aiudi lelkeszértekezleten és a testvéregyházkerület több egyházában fordultak meg. Visszajövet a lugoji és timişoarai egyházakat keresték fel, ahol az istentiszteleten megjelenve szólottak a gyülekezetekhez mindenütt mély hatást keltve a szivekben. Innen Aradra mentek, hol a presbitériummal folytattak meg-

beszélést. E testvéri látogatás áldását sokáig fogják tapasztalni a meglátogatott gyülekezetek, melyek megérezték, hogy nem vagyunk egyedül, hanem az óvilág minden részén levő hittestvéreink gondolnak reánk, törődnek velünk és velünk éreznek.

Külmissziói konferencia.

Augusztus 30—31. napjain ment végbe a 3-ik külmissziói konferencia Turdán. Igazi, minden tekintetben jól sikerült, áldásos konferencia volt. Pontosság, áhítatos nagyszámu résztvevők, komoly, élénk eszmecsere a lelkészeknek az eddiginél nagyobb számban megjelenése jellemezték, eredménye pedig a külmisszió ügyének hathatósabb támogatása volt. És még egy nagyon fontos áldása az, hogy szinte szemellátható volt, hogy a külmisszió mint viszi előbbre és mint támogatja és mélyíti el a belmissziót. Különös érdekességet, értéket adott a konferenciának az, hogy négy misszioná-

rius vett részt. Babos Sándor a mi mandzsuri misszionáriusunk, Döbrösy Lajos, a bulgárok között munkálkodó magyarországi misszionárius, azonkívül Coulter cluji skót és Elison bucurești-i anglikán zsidó misszionáriusok. Kerületünket a belmissziói előadó képviselte.

D. dr Erdős József 90 éves.

A debreceni egyetem teológiai fakultásának nyugalmazott professzora, Erdős József, kinek lelkeszi karunk legnagyobb része hallgatója volt, Isten kegyelméből megérte a 90-ik esztendő. Ez alkalomból tisztelői, ismerősei és családja meleg szeretettel ünnepelte e ritka születésnapot. Az ünneplők seregéhez csatlakozunk mi is és szívből adunk hálát a gondviselő Istennek, hogy életét ily hosszúra nyújtotta és kérjük, hogy tegye állandóvá rajta az egészség eddig megőrzött áldását, mindaddig, míg bölcsessége és kegyelme életét e földön megtartja.

Hivatalos rész

Református Püspöki Hivatal, Oradea.

3965—1936-II. sz. KÖRRENDELET. *Valamennyi kebelbeli elemi és középiskolai hatóságnak.* Az iskolai ünnepélyekre vonatkozólag a következő, már régebben közölt törvényes intézkedések állanak fenn:

1. Iskolai ünnepélyek tartandók január 24-én, május 10-én, hősök napján és a király trónralépésének évfordulóján.

2. Egyéb alkalmakkor elrendelt ünnepélyek megtartása kötelező, ha az ill. egyházi vagy állami hatóság rendelkezése kellő időben megérkezik az iskolához.

3. A felekezeti iskola az ünnepélyt saját helyiségében tartja. Megengedhető az ünnepélynek az állami iskolával együtt való megtartása, ha abban iskolánk előadási nyelve kellőképpen érvényesül, ugyanannyi magyar számmal, mint románnal.

4. Kötelező műsor az iskolai ünnepélyeken: a) Imnul național. b) Megfelelő magyar énekek (legalább kettő) énekeskönyvből. c) Egy román szavaltat. d) Megfelelő magyar szavaltatok az olvasókönyvből. e) Magyar nyelvű, az ünnep jelentőségét méltató beszéd, kizárólag a tanszemélyzet valamelyik tagja tarthatja. f) Pe al nostru steag.

M.H.
312
1936

5. Az ünnepély programja előzetesen bejelentendő a püspöki hivatalnak és az illetékes tanfelügyelőséghez. Az alkalmilag elrendelt ünnepélyeknél, ha előzetes bejelentésre nem volt idő, ezt utólag kell teljesíteni.

6. A helyi állami hatóságok (csendőrség, községi előjáróság stb.) meghívandók román nyelvű átiratban az ünnepélyre, az iskolaszék, presbitérium és a lelkészi hivatal pedig magyar nyelven.

7. Bármely olyan intézkedés, amely az ünnepély méltóság- teljes és zavartalan lefolyását megakadályozná, azonnal jelentendő az ünnepély tervezett programjának közlésével

8. Amennyiben az esperes urak az ünnepély programjára nézve további intézkedéseket akarnak életbeléptetni, esetleg a magyar énekek, a román vers és a magyar szavalatok megállapításával vagy az ünnepi beszéd kötött szövegének kiadásával, az esperesi hivatalnak teendő jelentéssel stb. saját hatáskörükben intézkedjenek.

9. Ha az ünnepély napján hivatalos istentisztelet is van, az ünnepélyt közvetlenül előtte vagy utána kell megtartani s a gyermekeket az istentiszteletre a templomba kell vezetni.

10. Az ünnepély programját a jelentési naplóban a megfelelő napra be kell vezetni.

Oradea, 1936 szeptember 16. Atyafiságos szeretettel: Sulyok István, s. k., püspök.

4144—1936. I. sz. KÖRRENDELET. Közigazgatási. *Valamennyi nt. lelkészi hivatalnak.* Tudomásul adom, hogy a folyó évi október hó 7-én dr Barth Károly, a bázeli egyetem hirneves theológus-professzora, Oradeára fog érkezni és ugyan ezen a napon délután 6 órakor az ugyanottani újvárosi ref. parochiális templomban előadást tart elsősorban a lelkészek, de egyben a gyülekezet számára is. Fölöslegesnek tartom a nt. lelkésztársak előtt ismertetni ennek a kiváló férfiúnak a nevét, hiszen mindnyájan sokat olvastunk-hallottunk róla is tőle is, néhányan közvetlen előadásából is, legtöbben pedig nagyszerű műveiből, illetőleg ezeken keresztül. Elég csak annyit mondani róla, hogy a liberalizmus és racionalizmus által elsekélyesített és lényegétől megfosztott theológiát visszavitte az eredeti reformátori alapra: a kijelentésre s így lett a »Kijelentés« theológiájának, tehát a reformátori theológiának a megalapozója. Egy kis falu lelkészeként kezdte pályáját, tehát nem száraz szobatudós volt s nem a feltűnési vágy, hanem a gyakorlati lelkipásztorkodás kérdései vezették őt a theológiai tudomány megújításához. A magyar fiukat Bonn-ban mindig a legnagyobb szeretettel fogadta és az ardeali reformátusság iránt mindig melegen érdeklődött. Mivel az új német rezsim által előírt hivatali esküformát meggyőződésével nem találta összeegyeztethetőnek s azt nem is tette le, nyugdíjazták. Több híres egyetem hívta meg őt tanszékére s ő a bázeli katedrát fogadta el, ahol a szisztematika theológia tanára. Ennek a kiváló theológus-professzornak oradeai előadására, illetőleg az ő meghallgatására tehát a legnagyobb készséggel hívom fel Nt. Lelkész társaim és általuk Ref. Hittestvéreink figyelmét. Oradea, 1936. szept. 16. Atyafiságos szeretettel: Sulyok István, s. k., püspök.

319
1936
4113—1936 II. KÖRRENDELET. *Valamennyi kebelbeli elemi iskolai hatóságnak.* Azon esetre, ha iskolánk növendéke más iskolába megy át, számára »adeverința de premutar« állítandó ki, a »Certificat de clasă« (Adeverința) című nyomtatványon. Minthogy azonban ez a nyomtatvány csak az évvégi változások feltüntetésére alkalmas, esetleges évközben való iskolaváltoztatásnál a következő pótlások használandók: a) II. évharmad folyamán a media anuală de obiecte kifejezésnél az anuală törlendő, s helyébe irandó: trimestrială. A rovat az első évharmadi jegyekkel kitöltendő, az alatta levő két rovaton átírandó: A frecventat regulat școala prim. ref. din..... până la..... b) A harmadik évharmadban ugyanezek a javítások eszközöndők, továbbá a »media trimestrială« rovat kettéosztandó, fent az I. lent a II. évharmad számára, s a rovat szélén I. ill. II. számmal jelezni kell az évharmadot. Oradea, 1936, szept. 18. Atyafiságos szeretettel: Sulyok István, s. k., püspök.

Figyelmeztetés. Ismételten felhívom az összes illetékesek figyelmét hiv. lapunk f. é. szept. 1 és szept. 10-iki számában megjelent 3822—1936. sz. körrendeletre el. iskoláinknál használandó kötelező tankönyvekre vonatkozólag.

A tankönyvek a következők:

I. osztály: Czina Sándor: ABC. Engedélyezési sz. 55,729—1933. Ára 26 Lei. Kizárólag eker. tankönyvraktárunknál kapható.

II. osztály: Felméry Sándor, Lőrinczy Ferenc, Bedeleanu Diomed és Ösz Sándor: Magyar olvasókönyv, számtan és egyéb tudnivalók az elemi iskolák II. oszt. számára. Miniszteri engedély száma 43—1932. és 95,228—1933. Ára 60 lei.

III. osztály: Lőrinczy Ferenc, Bedeleanu Diomed, C. Stan, Ösz Sándor és Ferenczy Gábor: Magyar olvasókönyv, természettudomány, számtan, limba română, cartea de cetire, istoria și geografia az elemi iskolák III. osztálya számára. Miniszteri engedély száma 84,422—1933. és 98,674—1933. Ára 90 Lei.

IV. osztály: Lőrinczy Ferenc, Bedeleanu Diomed, C. Stan, Ferenczy Gábor, Kali Sándor és Felméry Sándor: Magyar olvasókönyv, természettudomány, földrajz, számtan, mértan, limba română, carte de cetire și istoria az elemi iskolák IV. osztálya számára. Miniszteri eng. száma: 84,418—1933., 95,388—1933., 98,673—1933. Ára 100 Lei.

V., VI., VII. osztály: Lőrinczy Ferenc, Bedeleanu Diomed, C. Stan, Ferenczy Gábor, Kali Sándor és Ösz Sándor szerkesztésében. Miniszteri engedély száma 437—1936, és 566—1936., mind a három részre vonatkozólag. Ára osztályonként 100 Lei.

A kiadó Minerva-céggel (Cluj, Strada Baron L. Pop No. 5.) létesített megállapodásunk szerint az iskolák közvetlenül a cégnél eszközölt megrendeléseik után engedményt kapnak, azonban a cég a tényleges postai költséget és utánvételezési díjat felszámítja s a könyveket hitelbe vagy bizományba kiszolgáltatni nem köteles. Továbbá kellő igazolás alapján a tanítók igényelhetik a számukra szükséges tiszteletpéldányokat, aszerint, hogy mely osztályokban tanítanak, ha még az elmúlt évben azokat meg nem kapták.

M. st. Oficiului Parochial Reformat
Jud. Bihor

Tinea, N. C.

Reklamációk a lap megjelenésétől számított 15 napos belül fogadhatók

Egyházkerületünk kiadásában

MEGJELENT

és 1936. évi szeptember 1-től kezdődőleg kapható a

kisbetűs hangjegyes

énekeskönyv

Ára elsőrendű vászonkötésben

Lei 60.—

Lelkészi hivatalok megrendeléseit a szokott módon 3 havi hitellelre és 10 drb. egyszerre való megrendelésénél **tíz százalék** engedménnyel intézi el az egyházkerületi tankönyvraktár.

KÁLVIN KÖNYVNYOMDA

Tulajdonosok: Béres Károly, Béres Sándor és Roman Károly

ORADEA, STRADA Dr. LAZAR AUREL 14.

a Református Leánynevelő-intézet épületben

Készít mindenféle egyházi és iskolai nyomtatványokat, folyóiratokat, jegyzőkönyveket, műveket, hivatalos levélpapírokat, borítékokat, a legkülönbélebb magán és kereskedelmi nyomtatványokat, meghívókat a legcsinosabb kivitelben és jutányos áron.

Nyomatott a Kálvin-nyomdában Oradea.